

Planul de Dezvoltare Regionala Nord Est 2007-2013

Analiza economico-sociala

1. PREZENTAREA PRINCIPALELOR CARACTERISTICI ALE REGIUNII	3
2. CADRUL SOCIO-ECONOMIC	7
2.1 Dezvoltarea generala socio-economica	7
2.2 Mediul de afaceri	12
2.3 Structura economica sectoriala	16
2.4 Situatia infrastructurii fizice	25
2.4.1 Infrastructura de transport	25
2.4.2 Infrastructura de utilitati	30
2.5 Infrastructura educațională și de sănătate	38
2.5.1 Infrastructura educațională	38
2.5.2 Infrastructura de sănătate	41
2.6 Servicii sociale	43
2.7 Infrastructura în domeniul cercetării, transferului tehnologic și societatea informațională	48
3. POPULATIA, RESURSELE UMANE SI PIATA MUNCII	52
3.1 Evolutia populatiei si a resurselor umane	52
3.2 Analiza structurala a pieței muncii si a posibilităților de angajare	56
4. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR	63
4.1 Descrierea generală a problemelor de mediu înconjurător	63
4.2 Indicatori pentru evaluarea nivelului de degradare a factorilor de mediu: aer, apă, sol, floră, faună.	64
4.3 Surse majore de poluare a aerului, apei, solului, emisii, scurgeri, contaminări.	75
4.4 Evaluarea comparativă față de tendințele la nivel național în domeniul protecției mediului. Concluzii.	76
5. ZONELE RURALE ȘI ACTIVITĂȚILE ACESTORA	78
5.1 Descrierea generală a zonelor rurale.	78
5.2 Sectoare cheie.	79
5.3 Populația și forța de muncă.	84
5.4 Infrastructura și servicii publice	86
5.5 Patrimoniul cultural și arhitectural.	90
5.6 Egalitatea șanselor în zonele rurale.	91
6. TURISMUL	91
7. DISPARITATI INTRAREGIONALE	96
8. EGALITATEA OPORTUNITATILOR	103

1. **Prezentarea principalelor caracteristici ale regiunii**

Regiunea acoperă partea de Nord-Est al țării și, conform tradiției, este o parte din vechea regiune istorică a Moldovei.

Geografic, regiunea se învecinează la Nord cu Ucraina, la Sud cu județele Galați și Vrancea (Regiunea Sud-Est), la Est cu Republica Moldova iar la Vest cu județele Maramureș și Bistrița-Năsăud (Regiunea Nord-Vest) și județele Mureș, Harghita și Covasna (Regiunea Centru).

Beneficiind de o bogată tradiție istorică, culturală și spirituală, regiunea îmbina în mod armonios tradiționalul cu modernul și trecutul cu prezentul, potențialul acesteia putând fi folosit pentru dezvoltarea infrastructurii, a zonelor rurale, a turismului și a resurselor umane.

Relief

Regiunea este caracterizată printr-o îmbinare armonioasă a tuturor formelor de relief, 30% reprezentând-o munții, 30% relieful subcarpatic, iar 40% revine podișului. Această ultimă formă de relief ocupă peste 70% din suprafața județelor Botoșani, Vaslui și Iași.

O secțiune longitudinală asupra regiunii, se prezintă sub forma unei pante care coboară dinspre Vest spre Est, cu numeroase variații.

La Vest, Munții Carpați stau ca un zid cu înălțimi apropiate de 2000 m în Nord (Vf. Pietrosu, Vf. Rarău, Vf. Giupalău, Vf. Ocolașu Mare, Vf. Hașmașu Mare) și cu o scădere de înălțime spre Sud (Munții Ciuc, Munții Troțușului și, în mică măsură, Munții Vrancei).

Subcarpații au înălțimi cuprinse între 7-800 m și înconjoară munții ca un brâu strâns. În continuare, jumătatea estică este împărțită în două mari zone: Câmpia colinară a Moldovei, în partea nordică și Podișul Bârladului, în partea de Sud.

Partea de Nord-Vest a regiunii este cunoscută și sub numele de Podișul Sucevei cu o înălțime medie de 500 metri și este faimoasă pentru "obcinele" sale (ușoare ondulații ale reliefului, ca un lanț de unde pietrificate).

Clima

Diferitele tipuri de relief creează zone climatice cu diferențe semnificative între cele muntoase și cele de deal și de câmpie.

În zona muntoasă a regiunii (zona vestică a județelor Suceava, Neamț și Bacău), climatul este continental moderat, cu veri răcoroase și ierni bogate în precipitații sub formă de ninsoare.

În zona subcarpatică de dealuri și câmpie (părțile estice ale județelor Suceava, Neamț, Bacău precum și întreg teritoriul județelor Botoșani, Iași, Vaslui), climatul este continental, cu veri călduroase și secetoase, iar iernile sunt reci și de cele mai multe ori fără zăpadă.

Temperatura medie anuală a aerului este de 2 °C în zona de munte și de 9 °C în zona subcarpatică de dealuri și câmpie.

Rețeaua hidrografică

Regiunea este străbătută de un număr de opt cursuri importante de apă, care se repartizează pe direcția Nord-Sud, cele mai mari bazine hidrografice revenind Siretului (42.890 kmp) și Prutului (10.990 kmp). Acesta din urmă, se constituie în graniță naturală cu Republica Moldova, pe o distanță de cca. 680 km.

Multe din cursurile de apă ale regiunii au beneficiat de ample lucrări de amenajări și regularizare. Pe râul Bistrița s-a amenajat încă din anii '70 o "salbă" de șapte microhidrocentrale și, de asemenea, cel mai mare lac de acumulare al regiunii („Izvoru Muntelui”), cu un volum la nivel normal de retenție de 1.130 mil.mc.

Resurse exploatabile ale subsolului

- 1) Mangan: Dadu, Ciocănești-Oarța, Vatra Dornei, Iacobeni, Șaru Dornei, Broșteni;
- 2) Sulfuri polimetalice: Cârlibaba, Fundu Moldovei, Valea Corbului, Gemenea, Leșul Ursului;
- 3) Ape minerale carbogazoase: Neagra Șarului, Șaru Dornei, Vatra Dornei, Poiana Negrii, Dorna Cândreni, Poiana Stampei, Coșna, Oglinzi, Băltațești;
- 4) Ape minerale sulfuroase și feruginoase: Strunga, Nicolina Iași-județul Iași, Brânceni, Murgești, Pungești, Gura Morii - județul Vaslui, Băile Slănic, Moinești, Târgu Ocna, Poiana Sărată, Sărata-Bacău - județul Bacău;
- 5) Materiale de construcții:

- Calcare: Pojorâta, Câmpulung Moldovenesc, Botuș-județul Suceava, Bicz Chei - județul Neamț, Bărbătești, Costești, Ipatele, Păun, Schitu Duca, Deleni, Strunga - județul Iași, Darabani, Ștefănești, Lipceni - județul Botoșani, în Vaslui găsimându-se, cu precădere, pe malurile râurilor;
- Argile: Bistrița, Timișești, Tașca, Girov, Ozana-județul Neamț, Vlădiceni - județul Iași, Bucecea, Dorohoi, Leorda, Mihăileni, Botoșani - județul Botoșani, Doftana, Măgura, Călugăra - județul Bacău;
- Gresii: Tarcău - județul Neamț, Coșula, Tudora, Hudești - județul Botoșani , în Vaslui se găsesc gresii și nisip pe malurile râurilor, Ghimeș Făget și la Est de zona Slănic Moldova - județul Bacău, Solca Plătinoasa - județul Suceava, Doabra-com. Frasin;
- Gipsuri: Miorcani, Darabani - județul Botoșani, Perchiu Onești - județul Bacău;
- Nisipuri cuarțoase: Miorcani si Alba Duesti;
- Nisipuri pentru construcții: Hudești - județul Botoșani, Lespezi - județul Iași, Cornățel, Urechești Gârleni, Orbeni - județul Bacău;
- 6) Turba: Poiana Stampei - județul Suceava, Dersca - județul Botoșani;
- 7) Sare: Cacica - județul Suceava, Moinești, Sărata, Târgu Ocna - județul Bacău.
- 8) Zăcământ de sulf în Masivul Căliman;
- 9) Zăcăminte de sisturi bituminoase la Tazlău-Neamț;
- 10) Gaze naturale la Tazlău-Oituz - județul Bacău, Tazlău, Roman - județul Neamț, Todiresti si Frasin.

Unități administrative, componente ale regiunii (județe, municipii, rase si comune)

Regiunea Nord-Est este alcătuită din șase județe (Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui), cu o populație de **3.674.367** locuitori (conform recensământ 2002), situându-se din acest punct de vedere, pe primul loc între cele opt regiuni ale țării (16.94% din populația totală a României).

Ca întindere, regiunea acoperă o suprafață de 36.850 kmp (15,46% din suprafața totală a țării), cele mai întinse județe fiind Suceava, cu o suprafață de 8.553 kmp și Bacău, cu 6.621kmp.

Unități administrativ teritoriale

Unitate teritoriala	Suprafața totală (kmp)	Numărul locuitorilor (la 18.03.2002)*	Numărul municipiilor	Numărul orașelor	Numărul comunelor	Numărul satelor
BACĂU	6.621	706.623	3	5	79	490
BOTOȘANI	4.986	452.834	2	2	68	336
IAȘI	5.476	816.910	2	2	85	420
NEAMȚ	5.896	554.516	2	2	70	347
SUCEAVA	8.553	688.435	5	3	90	396
VASLUI	5.318	455.049	3	1	71	456
TOTAL REGIUNE	36.850	3.674.367	17	15	463	2.445

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

* Nota:

- date conform Recensământului populației și locuințelor;
- conform Anuarului Statistic al României 2003, populația regiunii la 31.12.2002 era de 3.743.242;
- în acest document ca baza de calcul pentru alți indicatori statistici s-au folosit informațiile furnizate de Anuarul Statistic al României.

Centre principale ale regiunii (amplasare, accesibilitate, distanțe)

- **Principalele centre urbane ale regiunii**

Județul Bacău este situat în jumătatea estică a țării în bazinul mijlociu al Siretului și Trotușului. Amplasarea sa a contribuit la dezvoltarea zonei beneficiind de avantajele drumului european ce trece pe aici. Orașe, precum Târgu Ocna și Moinești s-au dezvoltat datorită resurselor naturale (munții de sare). Stațiunea turistică Slănic Moldova și-a dobândit o faimă internațională datorită apelor curative bogate în săruri. Orașul de reședință, Bacău, a fost sediul unei episcopii catolice, statut dobândit printr-o patentă a papei Bonifaciu al IX-lea. În Bacău, se concentrează o gamă diversificată de întreprinderi din sectorul industrial, infrastructura afacerilor, sectorul bancar, precum și institute de învățământ de stat și particulare.

Județul Botoșani este situat în extremitatea de nord est a României, între cursurile superioare ale râurilor Siret la vest și Prut la est. Orașul Botoșani a apărut la o intersecție favorabilă de drumuri comerciale, care i-au asigurat prosperitate de timpuriu. Este recunoscut mai ales prin geniile pe care le-a dat culturii românești: Mihai Eminescu, George Enescu și Nicolae Iorga.

Județul Iași este situat în partea central-estică a Moldovei, în bazinele mijlocii ale râurilor Prut și Siret.

Orașul Iași, denumit și capitala Moldovei istorice, este cel mai mare oraș din regiune (320.888 locuitori) fiind un important centru universitar cu cele șapte instituții de învățământ superior. Tot aici, este dezvoltat un important nucleu de cercetare-dezvoltare, orientat spre sectorul industrial, reprezentat în majoritatea ramurilor sale. În Iași se afla cel mai mare lăcaș de cult ortodox din România - Catedrala Mitropolitană (1840-1880). Cu ocazia marii sărbători a celor 2000 de ani de creștinism, orașul Iași a fost desemnat unul dintre cele cinci orașe europene destinate pelerinajului internațional.

Județul Neamț este situat în partea central nordică a Moldovei, în bazinele râurilor Bistrița, Siret și Moldova. Orașul de reședință Piatra-Neamț, atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Crăciun, situat în apropierea masivului Ceahlău, acest adevărat "Olimp al Moldovei", nu este numai o răscruce de drumuri turistice, ci și un important obiectiv industrial și turistic, deținând monumente istorice și de arhitectură.

Județul Suceava este situat în partea de nord a Moldovei, în bazinele superioare ale râurilor Siret și Bistrița. De o celebritate mondială se bucură bisericile cu pictura exterioară din Suceava. Ele au fost incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, alături de Putna și Probota. Orașul Suceava a fost avantajat de faptul că aici a funcționat principala vamă a țării, care deținea rolul de depozit. Prin acesta orașul avea privilegiul de a fi un mijlocitor pentru comerțul cu produse orientale atât către Polonia cât și către Ungaria.

Județul Vaslui este situat în partea de est a României, pe cursul mijlociu al râului Bârlad. Vaslui, atât de bogat în istorie, este mai puțin reprezentat prin monumente. Cele care au existat, nu au rezistat vitregiilor timpurilor decât refăcute. Bogăția naturală care face faima acestor locuri o reprezintă viile (remarcabilele vinuri de Huși). Tot aici, printr-un sistem de rafinare a vinului, experimentat perioada îndelungată, se obțin coniacuri de foarte bună calitate.

- **Accesul rutier și feroviar la principalele centre ale regiunii.**

Rutier:

- București – Bacău – Roman – Suceava - Siret (punct de control și trecere a frontierei) – drumul european E85;
- Suceava -Vatra Dornei- Cluj (E576) care face legătura cu drumul european E60 Cluj Napoca-Oradea;
- Bacău – Brașov – Pitești drumul european E574(care face legătura cu drumul internațional E70 Craiova – Vidin - Scopje);
- București-Bârlad – Albița - Chișinău - drumul european E581 care străbate județul Vaslui.
- Roman-Tg. Frumos cu ramificație către Botoșani (E58) și Iași - Sculeni (E 583).

Feroviar

- București – Bacău – Roman- Suceava – Siret – Ucraina- magistrala 500;
- București - Iași – Ungheni - Republica Moldova – magistrala 600.

- **Accesul aerian în regiune este asigurat de aeroporturile:**

- Bacău - intern și internațional;
- Iași - intern și internațional;
- Suceava – intern și internațional.

Distanțe rutiere între principalele municipii din regiune și capitala (în kilometri)

	Bacău	Botoșani	Iași	Piatra-Neamț	Suceava	Vaslui	București
Bacău	-	193	130	58	151	83	294
Botoșani	193	-	125	145	42	258	499
Iași	130	187	-	139	145	71	430
Piatra-Neamț	58	145	139	-	103	129	354

Suceava	151	42	145	103	-	216	457
Vaslui	83	258	71	129	216	-	359

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

Cu o suprafață totală de 36.850 kmp și o populație de **3.674.367** locuitori, regiunea Nord-Est este cea mare dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale României.

Relieful bogat oferă zone de deal și câmpie care se pretează unei game largi de culturi agricole, iar zonele de munte cu peisaje spectaculoase sunt favorabile dezvoltării turismului.

Regiunea are puncte de frontieră cu Republica Moldova și Ucraina (rutier și feroviar) și trei aeroporturi civile (Bacău, Iași și Suceava).

2. Cadrul socio-economic

2.1 Dezvoltarea generala socio-economica

2.1.1 Contextul economic regional

Condițiile geografice și istorice au determinat o serioasă rămânere în urmă, din punct de vedere socio-economic, a Regiunii Nord-Est.

Caracteristica economică a anilor '60 era preponderența agrară și nivelul de trai foarte scăzut. În perioada 1965-1985, s-a efectuat o industrializare forțată în regiune, în scopul redresării situației economice, prin achiziționarea de capacități de producție de concepție modernă, la nivelul țărilor dezvoltate, fapt ce a determinat crearea unei culturi industriale, calificarea forței de muncă și formarea unui număr mare de specialiști.

Totuși, dezvoltarea industrială a fost mult prea diversificată și nu a ținut cont de condițiile specifice și de resursele naturale, energetice și de mediu existente în regiune.

Evoluția PIB regional și național exprimat în miliarde lei preturi curente Conform metodologiei SEC 1995

	1998	1999	2000	2001
PIB Regiunea Nord-Est	50385.4	68522.3	96348.4	143397.3
PIB Regiunea Nord-Est (mil USD)	5677	4469	4442	4934
PIB real Regiunea Nord Est	32464.8	46361.5	66769.5	104364.8
Rata de creștere PIB real NE(%)	-	-7.98	-2.51	+8.32
PIB Nivel Național	373798.2	545730.2	803773.1	1167687
PIB Nivel Național (mil USD)	42118	35594	37054	40180
PIB real Nivel Național	240849.3	369235.5	557015.3	849844.9
Rata de creștere PIB real Nivel Național(%)	-	-1.22	+2.06	+5.73

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Observație: rata de creștere a PIB-ului ireal a fost calculată pe baza deflatorului anual comunicat de B.N.R.

Se constată că perioada 1998-1999 este marcată de recesiune atât la nivel regional cât și național, s-au făcut simțite efectele liberalizării cursului de schimb valutar cât și a programelor de restructurare în întreprinderile cu pierderi, începute pe parcursul anului 1997. Managementul defectuos, datorat reticenței la implementarea sistemului de asigurare a calității producției și produselor, a strategiei de dezvoltare a întreprinderilor, a aplicării principiilor de marketing în promovarea produselor, împreună cu pierderea piețelor de desfacere și reducerea nivelului de competitivitate a produselor, coroborate cu lipsa resurselor de menținere a investițiilor au determinat o scădere industrială accentuată începând cu 1997, cu implicații grave asupra

dezvoltării regiunii în toate celelalte domenii. În 1999 descreșterea economică regională este cu 50% mai mare decât cea înregistrată la nivel național.

Descreșterea în anul 2000 a fost mult mai mică față de anul precedent, de 2.51%, în condițiile în care la nivel de țară a avut loc o creștere economică de 2.06%.

În anul 2001 se înregistrează pentru prima dată o creștere economică de 8.32%, superioară celei naționale, ca efect atât al politicii monetare și fiscale promovată la nivel național cât și ca urmare a fondurilor de care a beneficiat Regiunea Nord Est, începând cu 1999.

Totodată, regiunea contribuie la constituirea PIB național cu 12.28% la nivelul anului 2001.

2.1.2 Comparații privind PIB/locuitor

Unul din indicatorii care furnizează informații relevante cu privire la situația economică a regiunii este produsul intern brut regional pe locuitor (PIBR/loc) întrucât nu este influențat de diferențele existente între populația diferitelor regiuni.

Tabelul de mai jos prezintă produsul intern brut al regiunii Nord-Est în 2000 și 2001, comparativ cu celelalte regiuni și cu cel național. Din analiza datelor se observă că produsul intern brut pe cap de locuitor în regiunea Nord-Est are cel mai scăzut nivel comparativ cu celelalte regiuni din România, reprezentând 70% din valoarea înregistrată la nivel național a PIB/loc (2000) și 71.72% (2001), plasând sub acest aspect regiunea pe ultimul loc.

Produsul intern brut regional în anii 2000 și 2001 exprimat în miliarde lei preturi curente conform metodologiei SEC 1995

	Anul	Național	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București
PIB	2000	803773	96348	92868	98070	74888	75267	95009	101775	168791
PIB / locuitor(mii lei)		35826	25067	31852	29207	30009	36767	33313	38386	74082
PIB/locuitor ca procent din cel național (%)		100	70.00	88.90	81.50	83.80	102.60	93.00	107.10	206.80
PIB	2001	1167687	143397.3	131652.3	143122.8	104850.7	112235.8	136673	144211.6	250719.4
PIB / locuitor(mii lei)		52110	37374	44900	41380	43781	55212	48111	54650	110286
PIB/locuitor ca procent din cel național (%)		100	71.72	86.16	79.40	84.01	105.95	92.32	104.87	211.64

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Decalajul maxim este în raport cu regiunea București-Ilfov, PIBR/locuitor fiind aproape o treime din al acesteia. Regiunea Nord-Est se încadrează în grupul celor mai sărace regiuni de dezvoltare, din care mai fac parte Sud Est, Sud Muntenia, Sud Vest și Nord Vest, acestea înregistrând valori sub media la nivel național ale indicatorului prezentat.

Situația comparativă a produsului intern brut și a valori adăugate sectoriale din regiune cu valorile înregistrate la nivel național (miliarde lei) conform metodologiei SEC 1995

(Rata de creștere a fost calculată folosind deflatorul anual comunicat de BNR)

	2001	1999/1998 (%)	2000/1999 (%)	2001/2000 (%)
Total Nord Est	143397.3	-7.98	-2.51	+8.32
Industrie	40939.3	-20.4	11.0	16.4
Agricultura	26819.9	-8.8	-13.0	18.4
Construcții	7048.5	-22.4	20.5	17.3
Transport	13132.8	5.7	0.5	7.7
Comerț	11324.8	-2.5	-14.6	-4.3
Alte servicii	44141.2	0.04	-5.5	-0.9
Total România	1167687	-1.22	+2.06	+5.73
Industrie	323046.8	-6.7	12.3	7.1
Agricultura	156128.6	-8.4	-15.2	27.6
Construcții	62333.7	-2.66	-0.5	15.4
Transport	116813.2	3.4	2.5	5.8
Comerț	106640.7	0.7	-9.9	-5.7
Alte servicii	402724	4.4	4.2	-0.06

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

La nivelul valorii adăugate brute sectoriale se constata ca, in anul 1999 fata de 1998, au loc scăderi pe toate domeniile atât la nivel regional cat si național. S-au înregistrat scăderi mai mari in regiune in special in industrie -20.4% (fata de -6.7% la nivel național), construcții -22.4% (fata de -2.66% la nivel național).

In anul 2000 fata de 1999 are loc o scădere la nivelul agriculturii atât la nivel regional cat si național datorita factorilor climatici din 2000. Se remarca creșterea inregistrata in domeniul construcțiilor in regiune 20.5% fata de scaderea de 0.5% la nivel național, cat si scăderea abrupta înregistrata in comerț -14.6 %.

In domeniul construcțiilor explicatia rezulta din avântul cunoscut de construcțiile civile in 2000.

Creșterea reala a valorii adaugate brute regionale in 2001 a fost asigurata de industrie cu 16.4% (7.1% national), agricultura cu 18.4% (27.6% national) si constructii 17.3%. Serviciile (inclusiv comertul) au continuat sa scada.

2.1.3 Structura sectoriala a PIB regional si productivitatea muncii

Unul din indicatorii care poate furniza informații relevante cu privire la situația economică a regiunii de Nord-Est, este participarea la constituirea produsului intern brut, comparativ cu alte regiuni cat si productivitatea muncii comparativ cu nivelul national.

Participarea la constituirea produsului intern brut comparativ cu alte regiuni in 2001(miliarde lei preturi curente conform metodologiei SEC 1995)

	Total	Nord-Est	Contributia PIBR la PIB RO %
Agricultură, vânătoare și silvicultură	156128.6	26810.7	17.17
Pescuit și piscicultură	50.6	9.2	18.18
Industrie	323046.8	40939.3	12.67
Construcții	62333.7	7048.5	11.30
Comerț	106640.7	11324.8	10.61
Transport, depozitare și comunicații	116813.2	13132.8	11.24
Intermedieri financiare	23006.5	1945.6	8.45
Tranzacții imobiliare si alte servicii prestate în principal întreprinderilor	156554.4	13486.7	8.61
Administrație publica și apărare	42486.9	4855.8	11.42
Învățământ	31087.6	5513.6	17.73
Sănătate si asistenta sociala	18082.9	2740	15.15

Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)	-17984.6	-2206.4	12.26
Valoare adăugată brută regională (VABR)	1042837.3	127939.3	12.26
Impozite pe produs	121857.7	14950	12.26
Taxe vamale	9038.2	1108.8	12.26
Subvenții pe produs	-6046.2	-600.8	9.93
Produs intern brut regional (PIBR) - total	1167687	143397.3	12.28
Produs intern brut regional și național pe locuitor (lei)	52109359	37373852	

Situatie comparativa a productivitatii reale intre nivelul regional si cel national

Nivel regional	1998			1999		
	VAB (miliarde lei)	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata	VAB	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata
Agricultura*	9745.6	667300	1.46	13129.3	696900	1.27
Industrie	13575	307900	4.41	15956	284700	3.79
Servicii	22205.5	409600	5.42	32220	382600	5.69
Din care: - Construcții	2192	48800	4.49	2511	42800	3.96
Nivel național	VAB	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata	VAB	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata
Agricultura*	53753.8	3348800	1.60	72776	3466100	1.42
Industrie	98213	2316900	4.24	135344	2054000	4.45
Servicii	185126.6	2980800	6.21	280732.7	2753000	6.89
Din care: - Construcții	19029	391000	4.87	27377	338400	5.47

Sursa: Anuare statistice ale Romaniei 1999-2003

Nivel regional	2000			2001		
	VAB	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata	VAB	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata
Agricultura*	16470.4	721500	1.07	26819.9	706900	1.29
Industrie	25577	269700	4.44	40939.3	280200	4.98
Servicii	44190.6	396000	5.23	62386.5	392700	5.42
Din care: - Construcții	4370	47000	4.35	7048.5	44000	5.46
Nivel național	VAB	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata	VAB	Populația ocupata	Productivitate mil lei / pers.ocupata
Agricultura*	88984.3	3569600	1.16	156128.6	3498000	1.52
Industrie	219480	2004100	5.13	323046.8	2016600	5.46
Servicii:	411414.4	2895900	6.66	581595.9	2885800	6.87
Din care: - Construcții	39287	353300	5.21	62333.7	340100	6.25

* Agricultura=agricultura+silvicultura, exploatare forestiera si economia vanatului

La nivelul anului 2001 serviciile si-au adus cel mai mare aport la constituirea valorii adăugate brute regionale (47.03%), urmata de industrie (31.99%) si agricultura (20.96%). In primele doua sectoare mentionate se constata o crestere anuala a productivitatii reale pe persoana ocupata, in timp ce in agricultura aceasta este fluctuanta. Cu toate acestea, productivitatea la nivel regional pe perioada analizata este inferioara celei nationale.

Aportul regiunii la PIB national este ridicat in agricultura si pescuit (cu 17% si 18%), pe medie in industrie si cu valori inferioare acesteia in servicii (comert, intermediari finnciare si tranzactii imobiliare). In domeniul serviciilor de ordin social – invatamant si sanatate, aportul este superior la nivel regional.

Probleme cheie in dezvoltarea socio-economica generala:

Produsul intern brut regional pe locuitor (PIBR/loc) are cea mai mica valoare dintre toate regiunile, reprezentând 71.7 % din valoarea produsului intern brut pe locuitor la nivel național.

Contributia agriculturii la PIB regional (20.96%) este superioara fata de cea la nivel national (14.97%) - anul 2001, sugerand slaba diversificare a activitatilor economice in mediul rural.

Productivitatea muncii este inferioara, pe toate sectoarele de activitate, celei nationale.

2.2 Mediul de afaceri

O întreprindere se încadrează în categoria micro, mică sau mijlocie dacă îndeplinește toate condițiile cu privire la personalul angajat și cifra de afaceri.

Comparând definiția IMM-urilor din România cu cea recomandată în UE, putem observa faptul că din punct de vedere al numărului de angajați, aceasta este identică. Din punct de vedere al cifrei de afaceri anuale, definiția română este mai restrictivă, nivelul maxim al acesteia fiind de 8 milioane EURO, comparativ cu clasificarea similară din UE (7 milioane EURO pentru întreprinderile mici și 40 milioane EURO pentru cele mijlocii).

Întreprinderile mici și mijlocii constituie un segment important al economiei regiunii, absorbind, la nivelul anului 2002 o mare parte din numărul total al salariaților care activează în firme (40.40%). Dacă se ține cont și de cei ce activează în microîntreprinderi, se obține o pondere totală de 55.10%. Detin o pondere de circa 11,7% din totalul IMM-urilor la nivel național atât în anul 2000 cât și în 2001. Numărul de IMM-uri la 1000 locuitori este cel mai redus comparativ cu celelalte regiuni în perioada 2000 – 2002 (12,18 IMM/1000 locuitori –2000; 12,27 IMM/1000 de locuitori – 2001 și 9,17 IMM/1000 de locuitori – 2002).

În general, ele au o flexibilitate mai mare, sunt mai receptive la nevoile pieții, mai inovative și abile în a răspunde cerințelor consumatorilor, îmbunătățind mediul competițional, amplificând cultura organizatorică și creând condițiile stabilității sociale.

Repartiția firmelor în cadrul regiunii Nord Est, precum și participarea acestora la cifra de afaceri și investițiile brute în perioada 2000- 2002

Mărime Număr salariați		0 - 9			10 - 49			50 - 249			Peste 249			Total		
		2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Număr unități	Număr unități	31666	32007	32239	3721	3845	3944	994	1045	1057	307	302	294	36688	37199	37534
Cifra afaceri de	Milrd. Lei preturi curente	18989	31354	48257	29200	35519	52800	21887	36906	50827	48300	75686	99539	118376	179465	251423
Cifra afaceri de	Mil. EURO	952	1205	1544	1463	1365	1689	1097	1418	1626	2420	2908	3185	5932	6895	8044
Personal	Număr persoane	64575	71493	69664	76450	74802	78643	105209	110623	113227	241195	235421	212856	487429	492339	474390
Investiții brute	Milrd. Lei preturi curente	1152	2044	4991	2321	2947	4559	2647	3812	6642	8245	12521	19997	14365	21324	36189
Investiții brute	Mil. euro	57.72	78.53	159.68	116.30	113.22	145.86	132.64	146.46	212.50	413.16	481.08	639.80	733.37	819.30	1157.85
% nr. Unități in total regiune	%	86.30	86.00	85.8	10.10	10.30	10.5	2.70	2.80	2.8	0.80	0.80	0.8	100	100	100
% cifra afaceri in total regiune	%	16.00	17.50	19.2	24.70	19.80	21.0	18.50	20.60	20.2	40.80	42.20	39.6	100	100	100
% salariați in total regiune	%	13.20	14.50	14.7	15.70	15.20	16.6	21.60	22.50	23.8	49.50	47.80	44.9	100	100	100
% investiții brutei in total regiune	%	8.02	9.59	13.8	16.16	13.82	12.6	18.43	17.88	18.3	57.40	58.72	55.3	100.00	100.00	100

Sursa: Anuarul statistic al României 2001/2002/2003

În intervalul 1998-1999, numărul firmelor din regiune a continuat să scadă, ca urmare a recesiunii economice existente în România în perioada 1997-1999.

În anul 2001, odată cu relansarea economică, are loc o creștere a acestora ajungând la 37199 de unități. Se constată la nivelul anului 2001 că cea mai mare pondere o dețin microîntreprinderile cu 86.00%, urmate de IMM-uri cu 13.10%. Deși au pondere de 0,8% din numărul total de firme, întreprinderile mari contribuie cu 42.20% din cifra de afaceri și dețin 47.80% din salariații din întreprinderi. În ceea ce privește investițiile brute, cea mai mare pondere 58.72% este realizată de întreprinderile mari.

În 2002 situația este asemănătoare celei înregistrate în 2001.

Perioada 2000-2002 este caracterizata prin cresterea cifrei de afaceri și a salariatiilor la nivelul microintreprinderilor și descreșteri la nivelul întreprinderilor mari. IMM-urile sub acest aspect inregistreaza o evolutie constanta.

Repartizarea numarului de unitati locale active pe sectoare de activitate in 2002 si ponderi unitati pe total sector

Număr unitati activitati (sectiuni CAEN)	Total	Clase de marime dupa nr. de salariati				Pondere unitati pe clase de marime in total sector (%)		
		0-9	10-49	50-249	>250	0-9	10-249	>250
Total Regiunea Nord-Est	37534	32239	3944	1057	294	85.90	13.33	0.79
Industria extractiva	68	25	27	8	8	36.77	51.47	11.77
Industria prelucrătoare	6505	4416	1356	554	179	67.89	29.37	2.76
Energie electrica si termica, gaze si apa	65	5	8	19	33	7.70	41.54	50.77
Construcții	1678	1099	387	169	23	65.50	33.14	1.37
Comerț, reparații auto si bunuri	22124	20353	1609	153	9	92.00	7.97	0.04
Hoteluri si restaurante	1644	1445	170	29	0	87.79	12.11	0
Transport si depozitare Posta si telecomunicații	1866	1624	152	54	36	87.04	11.04	1.93
Tranzacții imobiliare, închirieri, servicii	2435	2218	164	49	4	91.09	8.75	0.17
Învățământ	83	73	10	0	0	87.96	12.05	0
Sănătate si asistenta sociala	424	413	11	0	0	97.41	2.60	0
Servicii colective, sociale si personale	642	568	50	22	2	88.48	11.22	0.32
Total România	322188	278879	32281	8656	2372	86.56	12.71	0.74
Industria extractiva	604	226	167	93	118	37.41	43.04	19.53
Industria prelucrătoare	47582	32428	9755	4140	1259	68.15	29.20	2.64
Energie electrica si termica, gaze si apa	532	78	92	161	201	14.66	47.55	37.78
Construcții	17057	12180	3389	1282	206	71.40	27.38	1.20
Comerț, reparații auto si bunuri	181388	167035	12895	1347	111	92.08	7.85	0.06
Hoteluri si restaurante	13678	11958	1440	262	18	87.42	12.44	0.09
Transport si depozitare Posta si telecomunicații	18648	16133	1724	482	309	86.51	11.82	1.65
Tranzacții imobiliare, închirieri, servicii	30941	28088	2080	657	116	90.77	8.84	0.37
Învățământ	779	715	59	4	1	91.78	8.08	0.12
Sănătate si asistenta sociala	4441	4285	139	17	0	96.48	3.52	0
Servicii colective, sociale si personale	6538	5753	541	211	33	87.99	11.50	0.50

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2003

Repartiția IMM-urilor pe sectoare ale economiei respectă distribuția națională a acestora din punct de vedere al ponderilor deținute: comerț, servicii, industrie. Capitalul privat este, de asemenea, predominant și corespunde în principal micro întreprinderilor și întreprinderilor mici.

La nivelul anului 2002, in Regiunea Nord Est ponderea microintreprinderilor in total unități active este majoritara cu 85.90% (apropiata de cea naționala), urmata de IMM-uri cu 13.33% (superioara fata de cea naționala - 12.51%).

În industria prelucratoare si servicii, microintreprinderile dețin majoritatea in totalul unitatilor active. In comerț se regăsesc 92.00% din totalul unităților, în domeniul hoteluri și restaurante 87.79%, în transport 87.04% si constructii cu 65.50%.

Privind IMM-urile, pe sector de activitate, acestea dețin ponderi ridicate in domeniile industriei extractive (51.47%), energiei electrice si termice (41.54%) si industriei prelucratoare (29.37%).

Cele mai multe din întreprinderile mari activează in sectorul energiei electrice si termice, cu 50.77% din totalul unitatilor active.

Cifra de afaceri a unităților locale active pe activități si clase de mărime, 2002

	Total Mld. lei	din care: pe clase de mărime si sector de activitate			
		0-9	10-49	50-249	>250
		valori exprimate procentual			
Total nivel național	2658998	18.33	21.30	21.00	39.36
Industria extractivă	60166	0.77	3.05	8.20	87.96
Industria prelucrătoare	847187	5.29	11.71	22.24	60.74
Energie electrică și termică, gaze și apă	217520	0.04	0.25	5.67	94.02
Construcții	160256	11.68	21.02	38.60	28.68
Comerț, reparații auto, bunuri personale și casnice	1020597	34.61	34.73	21.51	9.15
Hoteluri și restaurante	26701	28.90	28.05	28.46	14.56
Transport, depozitare și comunicații	209272	12.54	17.41	15.70	54.35
Tranzacții imobiliare, închirieri și prestări servicii	94746	33.65	31.14	25.34	9.87
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	22553	18.33	14.14	30.78	36.52
Total nivel Regiunea Nord-Est	251423	19.19	21.00	20.21	39.60
Industria extractivă	2301	2.95	13.73	37.67	45.65
Industria prelucrătoare	100503	5.60	10.36	19.73	64.31
Energie electrică și termică, gaze și apă	16306	0.06	0.30	3.76	95.88
Construcții	17577	12.88	18.95	40.87	27.30
Comerț, reparații auto, bunuri personale și casnice	91745	38.33	37.40	18.00	6.27
Hoteluri și restaurante	2359	37.60	28.44	33.96	0.00
Transport, depozitare și comunicații	15757	13.44	16.11	22.35	48.50
Tranzacții imobiliare, închirieri și prestări servicii	3782	48.78	25.78	24.00	1.46
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	1093	24.97	16.55	54.62	3.86

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Se remarcă faptul că în domeniul hotelurilor și restaurantelor activează numai microintreprinderi și hoteluri.

Informații și mai relevante pot fi obținute analizând care este contribuția la cifra de afaceri și pe sectoare de activitate a unităților active repartizate pe clase de mărime. Se constată că cel mai mare aport la cifra de afaceri totală regională o aduc IMM-urile cu 41.21%, urmate de întreprinderile mari cu 39.60% și, într-o măsură mai mică, de microintreprinderi cu 19.19%.

Microintreprinderile își aduc cel mai mare aport în sectorul comerțului cu 38.33%, tranzacțiilor imobiliare cu 48.78% și hotelurilor și restaurantelor cu 37.60%.

IMM-urile aduc cel mai mare aport la cifra de afaceri regională în sectorul hotelurilor și restaurantelor cu 62.40%, tranzacții imobiliare 49.78%, construcții cu 59.82%, comerț cu 53.41%.

Întreprinderile mari contribuie la cifra de afaceri din fiecare sector (cu excepția domeniului hotelier), iar în unele dintre ele majoritar: energie electrică și termică și industria prelucrătoare.

• Numarul de servicii furnizate de catre IMM-uri la nivel regional

În Regiunea Nord Est, activează un Centru Euroinfo și un IRE (Innovation Relay Centre) în Iași, sunt 3 incubatoare de afaceri și 33 centre de consultanță. Centru Euroinfo a fost înființat în 1999 făcând parte din rețeaua Euroinfo din România.

Acesta desfășoară următoarele activități:

- servicii prestate întreprinzătorilor;
- proiectarea și crearea unui portal pentru IMM-uri în vederea consultării chestiunilor de ordin legislativ;
- dezvoltarea de noi programe de finanțare;
- întărirea capacității de interacționare cu Centrele Euro Info (EIC);
- dezvoltarea activităților de promovare a IMM-urilor în cadrul relațiilor de cooperare internațională și europeană.

Cele trei incubatoare de afaceri asigură incubarea pentru 118 firme, contribuind la realizarea a 230 noi locuri de muncă.

Centrele de consultanță din regiune, în număr de 33, oferă servicii de instruire, consultanță și informare. Consultanța este oferită în domeniile juridic și financiar contabil, iar cea specializată în afaceri este destul de slab reprezentată. Apreciem că prestația oferită de multe din centrele de consultanță lasă de dorit, ceea ce impune etalonarea activității acestora după criteriile de eficiență calitativă.

Construcția în prezent a Parcului Industrial Tehnologic din Iași și a Parcului de Soft de la Hemeiși, în cadrul Programului PHARE 2000 (proiecte descrise în subcapitolul „Infrastructura de afaceri”) sunt premise favorabile pentru dezvoltarea în viitorul apropiat a mediului de afaceri regional. În perioada următoare se vor construi în cadrul programului PHARE 2001 Centrul Economic Bucovina-Suceava, iar sub PHARE 2002 incubatorul de afaceri din Botosani și Centrul de Afaceri Tutova-Barlad.

Infrastructura de afaceri

Unul dintre obiectivele specifice al programului PHARE CES - componenta de infrastructură regională, este dezvoltarea infrastructurii de afaceri și a posibilităților de acces la aceasta, pentru o îmbunătățire a accesului la mediul de afaceri, furnizarea de informații, servicii și tehnologii cu scopul de a crește nivelul competitivității afacerilor. În cadrul acestei componente al programului, pentru Regiunea Nord-Est au fost aprobate următoarele proiecte de infrastructură de afaceri

❖ PHARE CES 2000:

1. Parcul de dezvoltare a infrastructurii de afaceri pentru IMM-uri și întreprinzătorii privați din Bacău (Parc Industrial HIT Hemeiși).

În localizarea acestui Parc s-a ținut cont de amplasarea geografică, de infrastructura județelor, de dinamismul mediului de afaceri și de posibilitățile de calificare și specializare a personalului. Astfel, deoarece județul Bacău se situează pe primul loc în Moldova centrală în ceea ce privește infrastructura comunicațiilor, dispunând de instituții de învățământ mediu și superior

necesare specializării personalului în domeniul informatic, acest Parc va fi amplasat în imediata apropiere a municipiului Bacău.

În acest fel, Parcul Industrial H.I.T. reprezintă o oportunitate atât pentru județele regiunii de Nord-Est, cât și pentru județele din partea de nord a regiunii de Sud-Est (județele Vrancea și Galați), cu efecte în reducerea migrației forței de muncă către regiuni mai dezvoltate din punct de vedere economic și, implicit, reducerea somajului cu costuri sociale mult mai reduse.

Amplasamentul parcului este favorizat de apropierea de numeroase cai de comunicare: 1 km până la DN 15 Bacău – Piatra Neamț, 13 km până la aeroportul Bacău, 5,5 km până la calea ferată.

Parcul va avea o suprafață totală de 10,85 ha, fiind situat în comuna Hemeiuzi, la 9 km de municipiul Bacău. Lucrările finanțate au ca scop realizarea infrastructurii parcului industrial, respectiv clădiri, hale, ambianță și utilități.

Parcul are următoarea structură:

- zona de servicii și producție software pentru IMM (1450 mp)
- zona de producție industrială, cu o suprafață totală de 5000 mp, formată din 4 hale și un depozit
- zona de servicii cu o arie construită de 500 mp

- zona comercială

- spații de producție și servicii formate din două tronsoane fiecare în suprafață de 216 mp

- centru de instruire IT, compus din două clădiri, cu o arie construită de 63 mp

- sediul administrativ al parcului (345 mp)

- centru de afaceri (292 mp)

De asemenea, proiectul prevede următoarele lucrări de amenajare pentru serviciile utilitare: alimentare cu apă, canalizare menajeră și pluvială, alimentare cu gaze naturale și cu energie electrică, drumuri de acces și rețele de comunicare.

Realizarea Parcului industrial, bazat pe tehnologia informației și comunicațiilor, va asimila forța de muncă disponibilizată și va dinamiza dezvoltarea acestui sector economic de vârf la nivel regional. Astfel, se vor crea cca. 50 de noi locuri de muncă directe pe durata fazei de implementare și cca. 200 pe durata fazei operaționale.

2. Centrul universitar de inovare și parc de dezvoltare a infrastructurii de afaceri pentru IMM-uri și investitori privați – Iași

Obiectivul acestui proiect este construirea unui parc industrial destinat industriilor de înaltă tehnologie ce includ companii din domeniile IT și biotehnologiei. În acest fel se dorește stoparea migrației forței de muncă tinere și specializate în aceste domenii, prin asigurarea de locuri de muncă pentru absolvenții din domeniu.

Într-o primă fază se prevede construirea unei clădiri destinate afacerilor, cu o suprafață de 5000 mp, dotarea acesteia cu o rețea cu rată mare de transfer și conectarea acesteia la Internet.

Parcul va fi amplasat în municipiul Iași, la 5 minute de gara Nicolina și de drumul național București – Iași și la 35 de minute de aeroportul Iași.

Parcul va fi cuprinde 14 loturi pentru mici clădiri industriale, 10 loturi destinate clădirilor industriale de dimensiuni medii și 8 loturi pentru clădiri mari. Pe aceste loturi vor fi construite 2 clădiri model pentru construcțiile industriale de dimensiuni medii și vor fi reabilitate alte două hale industriale deja existente.

Lucrările ce vor fi finanțate constau în:

- conectarea Parcului la toate utilitățile, respective construirea rețelelor de alimentare cu apă, gaze naturale, energie electrică, canalizare și încălzire (aprox. 400 m)

- construirea drumurilor din interiorul Parcului
- construirea unei cladiri industriale (model) destinate intreprinderlor mici (200 mp)
- construirea a doua hale industriale (modele) destinate intreprinderilor mijlocii (600 mp)
- construirea unei hale industriale pentru intreprinderile mari (800 mp – model)
- refacerea a doua hale industriale deja existente si conversia lor in cladiri destinate birourilor (650 mp, respectiv 2500 mp)
- utilizarea cu mobilier si echipament
- lucrari pentru stabilizarea solului in zona.

❖ PHARE CES 2001:

1. Incubatorul de afaceri pentru IMM-uri din Botosani

Obiectivul specific al proiectului este generarea de noi locuri de munca si facilitarea accesului diferitelor categorii de populatie la acestea, realizarea transferului de idei fezabile intre diferite societati comerciale, facilitarea aplicarii in practica a rezultatelor cercetarilor stiintifice, dezvoltarea caracterului antreprenorial, incubatorul fiind locul potrivit pentru evaluarea, lansarea si punerea in practica a ideilor antreprenoriale, promovarea infiintarii si dezvoltarii societatilor.

Incubatorul de afaceri va oferi urmatoarele servicii:

- consultanta ;
- training ;
- accesul la birouri, instruire, instrumente de comunicatie, sali de prezentare, in schimbul unei chirii accesibile ;
- asistenta financiara pentru IMM-uri.

Proiectul implica reabilitarea a 2 grupuri de cladiri, care vor fi adaptate nevoilor unor activitati de consultanta/asistenta si, respectiv, activitatilor de productie si servicii ale IMM-urilor incubate. Cladirile au fost selectate din urmatoarele motive :

- a) primul grup de cladiri este situat in centrul comercial al orasului Botosani, in apropierea birourilor furnizorilor de servicii financiare si de comunicatii. In plus, de aceste cladiri apartine si o zona de parcare, care va fi si ea reabilitata si extinsa.
- b) al doilea grup este situat in zona industriala si include cladiri de productie, cladiri de expozitie, atelier, etc.

Bugetul estimat al proiectului :

Buget total : 2.70mil. Euro, din care:

- Phare: 1.65 mil. Euro
- Cofinantare din Fondul National: 0.66 mil. Euro
- Cofinantare locala: 0.38 mil. Euro

2. Centrul Economic Bucovina, Suceava

Prin acest proiect se preconizeaza realizarea urmatoarelor obiective:

- a) incubator de afaceri, reprezentand o cladire pentru birouri cu o suprafata totala de 1260 m.p.
- b) spatii pentru activitati de productie (8 hale de productie cu o suprafata totala de 3626 m.p.)
- c) centru expozitional, cu pavilioane de prezentare si spatii de prezentare
- d) imbunatatirea accesului catre Centrul Economic.

Bugetul estimat al proiectului :

Buget total : 4.99 mil. Euro, din care:

- Phare: 3.12 mil. Euro
- Cofinantare din Fondul National: 1.21 mil. Euro
- Cofinantare locala: 0.65 mil. Euro

❖ PHARE CES 2002

1. Centrul de afaceri Tutova-Barlad, judetul Vaslui

Obiectivul acestui proiect este realizarea unui centru expozitional, a unui incubator de afaceri si realizarea unor spatii pentru activitati de productie.

Centrul expozițional va avea o suprafață utilizabilă de aprox. 2400 m.p. și va cuprinde săli de expoziție, birouri, sedii de firmă, săli de conferință, prezentări, training.

Clădirile pentru activități de producție vor avea o suprafață utilizabilă de apr. 2500 m.p. și vor cuprinde 6 hale de producție.

Se va asigura dotarea clădirilor cu următoarele utilități: apă-canal, gaz, energie electrică, telefon, spații de parcare, platforme de încărcare-descărcare.

Bugetul estimat al proiectului:

Buget total: 4.985 mil. Euro, din care:

- Phare: 3.21 mil. Euro
- Cofinanțare din Fondul Național: 1.07 mil. Euro
- Cofinanțare locală: 0.705 mil. Euro

Probleme cheie în mediul de afaceri:

- numărul de IMM-uri la 1000 locuitori este cel mai redus comparativ cu celelalte regiuni în perioada 2000 – 2002;
- contribuția la cifra de afaceri în domeniul industriei prelucrătoare realizată de IMM-uri este insuficientă, de 30.09%.

2.3 Structura economică sectorială

2.3.1 Agricultură și silvicultură

Se constată că agricultura contribuie la nivelul anului 2001 cu 20.96% din totalul VABR (valoarea adăugată brută regională), valoare superioară contribuției sectorului în nivel național (14.97%).

Aportul regiunii pentru total producție agricolă la nivel național este de 17.17%.

Sectorul cunoaște o evoluție similară cu cea la nivel național în perioada 1998-2001, înregistrând o perioadă de declin în perioada 1998-2000 datorită condițiilor climatice nefavorabile existente în acel an.

Ponderele populației ocupate în agricultură, la nivelul anului 2002, în regiune, este foarte ridicată 51.12% (superioară celei naționale cu 40.4%), înregistrând o evoluție anuală crescătoare. Din total populație ocupată în agricultură la nivel național, 20.2% provine din regiunea nord est.

Contribuția agriculturii (+ vanatoare, silvicultură, pescuit și piscicultură) la PIB exprimată în miliarde lei preturi curente conform metodologiei SEC1995

	1998	1999	2000	2001	Rata creștere anuală(%)			% sector/ PIB 2000	% sector/ PIB 2001
					1999/1998	2000/1999	2001/2000		
Nord Est	9749	13134.9	16477	26819.9	-8.8	-13.0	18.4	17.10	18.70
Nord Est (în mil. euro)	976	806	825	1030					
România	53772.9	72805.2	89015	156179.2	-8.4	-15.2	27.6	11.07	13.37
România (în mil. euro)	5383	4467	4460	6000					

Sursa: Anuare Statistice al României 1999-2003

Observație: rata de creștere a fost calculată pe baza deflatorului PIB comunicat de B.N.R.

La nivelul anului 2001 contribuția agriculturii la PIB-ul regional este de 18.70%, valoare superioară celei la nivel național (13.37%), ceea ce denotă dependența ridicată a economiei regionale de agricultură. Contribuția sectorului a fost în descreștere continuă în perioada 1998-2000 datorită condițiilor meteorologice nefavorabile cât și a productivității scăzute din domeniu, urmată de un reveniment la nivelul anului 2001.

Situația comparativă între regiunea Nord Est și celelalte regiuni la nivelul anului 2000 și 2001 privind valoarea producției agricole (conform metodologiei SEC 1995)

Agricultura	Total	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București
2000									
Miliarde lei	89015	16477	13099	13614	10395	9066	13110	12041	1235
%regiune/national	100	18.51	14.71	15.29	11.67	10.18	14.72	13.52	1.38
2001									
Miliarde lei	156179	26819	20447	28399	20765	18462	21368	17761	2083
%regiune/national	100.0	17.17	13.09	18.18	13.29	11.82	13.68	11.37	1.33

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Se observă că la nivelul anului 2001, Regiunea Nord Est își aduce cel mai mare aport la nivelul producției agricole naționale (17.17%). La celălalt pol se află, așa cum era de așteptat Regiunea București Ilfov cu numai 1.33%.

Repartiția suprafețelor agricole și a fondului forestier în anul 2002 (și 2003) în ha

Unitate teritorială	Suprafața totală	Suprafața agricolă	Fondul forestier 2002	Fondul forestier 2003
România	23839071	14836585	6388000	6368000
Regiunea Nord Est	3684983	2131421	1185000	1188000
Bacău	662052	323468	267000	270000
Botoșani	498569	392905	56000	56000
Iași	547558	380997	97000	97000
Neamț	589614	283789	260000	259000
Suceava	855350	349131	435000	435000
Vaslui	531840	401131	70000	71000

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Regiunea Nord Est deține 15.45% din suprafața agricolă totală a țării și 18.49% din suprafața acoperită de păduri. Județele din regiune cu cele mai întinse suprafețe de terenuri agricole sunt Vaslui, Botoșani și Iași, iar cele care dețin cele mai întinse suprafețe împădurite sunt Suceava, Bacău și Neamț.

Lucrările de combatere a eroziunii terenurilor se efectuează pe suprafețe reduse în comparație cu cele degradate, datorită costurilor mari și a utilajelor insuficiente.

Agricultura

Deși regiunea Nord-Est deține o mare suprafață de teren agricol – 15.45% din suprafața agricolă totală a țării, această resursă nu poate fi eficient valorificată, productivitatea fiind scăzută la toate tipurile de culturi, datorită influenței următorilor factori:

- calitatea terenului, cu o diversificație pronunțată, alternanța categoriilor de sol, fragmentarea acestora, în comparație cu alte unități de suprafață similare din țară;
- exploatarea suprafețelor agricole se realizează pe loturi mici (1-3ha), datorită fărâmițării fondului funciar, ca urmare a punerii în proprietate privată a suprafețelor prin Legea Nr. 18/1991 și nivelul scăzut de mecanizare, știindu-se că o exploatare rentabilă se realizează pe loturi de cel puțin 50ha/1tractor;
- forță de muncă îmbătrânită (mai mult de 28% din populația rurală are peste 60 ani), iar tineretul migrează către centrele urbane;
- gradul mare de sărăcie a proprietarilor care întâmpină mari dificultăți în realizarea culturilor și creșterea animalelor;
- lipsa capitalului pentru restructurarea și modernizarea agriculturii;
- instabilitatea și eroziunea solului, numeroasele alunecări de teren

Ca urmare a distrugerii instalațiilor de aducțiune și pompare din cadrul sistemelor de irigații, suprafețele dotate cu instalații de irigații însumează 135.441 ha pe total regiune (Bacău 20.920 ha, Botoșani 20.234 ha, Iași 50.433 ha, Neamț 10.414 ha, Suceava 3.778 ha, Vaslui 29.662 ha), suprafețele efectiv irigate fiind de fapt chiar mai mici.

Fondul funciar după modul de folosință la 31 decembrie 2001-mii hectare

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2002

Județul	Bacău	Botoșani	Iași	Neamț	Suceava	Vaslui	Reg.NE
Supr.totală	662052	498569	547558	589614	855350	531840	3684983
Supr.agric.	323468	392905	380997	283789	349131	401131	2131421
Din care: sector privat	320308	388469	370233	276684	340299	395847	2091840
Arabil	184628	298477	253491	170473	179859	288080	1375008
Pășuni	87528	75146	88109	69394	91108	87349	498634
Fânețe	40247	14769	19651	40108	74819	7664	197258
Vii	7614	1847	11706	1111	-	15027	37305
Livezi	3451	2666	8040	2703	3345	3011	23216
Păduri	279001	57187	99022	261330	456394	79182	1232116
Ape	14765	13849	12589	10374	13630	8156	73363
Alte suprafețe	44818	34628	54950	34121	36195	43371	248083

Agricultura privată se caracterizează printr-o excesivă fărâmițare a terenurilor datorită punerii în posesie prin Legea Nr. 18/1991, fiecărui proprietar revenindu-i suprafețe cuprinse între 1-3 ha. Din totalul suprafeței agricole din sectorul privat, gradul de asociere a proprietarilor de pământ reprezintă cca. 3-5% în județul Bacău, 10,8% în județul Botoșani, 7,5% în județul Neamț și 9% în județul Suceava.

Sectorul Zootehnic

În ceea ce privește evoluția sectorului zootehnic din regiune, din analiza datelor prezentate în tabelul următor, se observa o staționare a numărului capetelor de bovine, o creștere a numărului de familii de albine și o scădere însemnată a numărului de porcine. Referitor la efectivele de ovine, cabaline și păsări putem spune că nu s-au înregistrat variații semnificative în perioada 1998-2001.

Evoluția numărului de animale în Regiunea Nord-Est în perioada 1998 - 2002 (mii capete)

		2002	2001	2000	1999	1998
Bovine	Total	677.9	636	653	664	664
	Din care: matca	405.6	394	395	384	382
Porcine	Total	709	609	660	726	780
	Din care: matca	47.8	41	39	41	51
Ovine și caprine	Total	1401.6	1406	1453	1543	1577
	Din care: matca	1151.6	1154	1144	1212	1233
Cabaline	Total	217.8	206	203	196	187
Păsări	Total	12994.9	11630	11124	10869	11306
	Din care: ouătoare adulte	7970	7143	7007	6609	6425
Albine	Total (mii familii)	142.7	129	106	106	104

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2002

Datele raportate evidențiază că peste 90% din numărul de animale se află în posesia producătorilor privați, iar sectorul de stat, care deținea un sistem zootehnic industrial, este astăzi practic distrus datorită desființării majorității complexelor avicole, crescătorilor de animale și fermelor.

La numărul de animale județele care se situează cel mai bine sunt :

- la bovine : județul Suceava cu 114.000 capete;
- la porcine județul Bacău cu 154.000 capete;
- la ovine județul Iași cu 336.000 capete.

Silvicultura

Exploatarea forestiera au o contributie insemnata prin volumul de masa lemnoasa extrasa din regiunea Nord-Est si prin marile suprafete impadurite existente (Suceava 456.579 ha, Bacau 279.048 ha, Neamt 261.330 ha), furnizand in anul 2001, 32.83% din cantitatea totala de masa lemnoasa a Romaniei.

Datorita lipsei unor programe de investitii si a slabei retehnologizari a industriei de prelucrare a lemnului si mobilei, in loc sa se desfacă la export produse finite, care ar contribui la rentabilizarea si revitalizarea acestui sector economic, se inregistreaza in ultimul timp mari cantitati de materie prima brută la export (cherestea si profile), fapt ce va conduce in viitorul apropiat la o exploatare nerațională a fondului forestier si la o degradare a mediului inconjurător.

Masa lemnoasa pusă in circuitul economic 2002 (mii mc):

Unitate teritoriala	Total	Rășinoase	Fag	Stejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi
România	16383.1	7165,6	4439,2	1494,8	1805,2	1478,3
1. Nord – Est	5380,6	3789,9	824,1	110,0	338,1	318,5
Bacău	667,5	241,9	286,5	21,7	66,5	50,9
Botoșani	125,0	5,2	19,7	23,6	46,3	30,2
Iași	278,4	8,1	44,5	27,7	86,8	111,3
Neamț	1014,8	649,9	256,7	13,0	49,5	45,7
Suceava	3124,5	2884,0	190,0	7,1	31,8	11,6
Vaslui	170,4	0,8	26,7	16,9	57,2	68,8

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2003

Așa cum se observă, județul Suceava a contribuit cu cea mai mare cotă din masa lemnoasă pusă în circuitul economic în anul 2002, respectiv 3124 mii mc, la polul opus situându-se județul Botoșani cu 125 mii mc.

Regiunea Nord-Est deține peste 1.500 ha de rezervații forestiere, faunistice și florale precum și monumente ale naturii specifice sectorului montan, cele mai importante fiind:

- județul Bacău - rezervațiile forestiere Pădurea Slănic Moldova și Târgu Ocna (pinul oriental).
- județul Iași - Valea lui David (rezervație floristică, la 5km de Iași), Pădurea Uricani (rezervație forestieră cu o frumoasă pădure de gorun și stejar, situată la 8km de Iași,) și Pădurea Dealul Mare, lângă Deleni, cu un codru secular de fag.
- județul Neamț - Codrii de aramă (rezervație forestieră de goruni seculari situată la 30km de Piatra-Neamț), Pădurea de Argint (rezervație de mesteceni seculari), Pădurea Goșmanu (rezervație forestieră de molizi, brazi și fagi seculari de dimensiuni impresionante) și Parcul Național Ceahlău .
- județul Suceava - Codrul secular Slătioara (cuprinde exemplare vechi de 300-400 ani de molid, fag și brad).

Probleme cheie in agricultura si silvicultura:

- Contributia agriculturii la VAB regionala (20.96%) este superioara fata de cea la nivel national (14.97%) - anul 2001, sugerand dependenta crescuta a economiei regionale de agricultura
- Exploatarea agricola se face pe loturi reduse, de 1-3 ha;
- Gradul redus de asociere a proprietarilor – 8% pentru terenuri si 3% pentru zootehnie;

2.3.2 Industria

Se observa ca la nivelul anului 2001, Regiunea Nord Est contribuie la nivelul producției industriale naționale cu 12.67%. Ponderea contribuției industriei în PIB-ul regional este de 28.55%, valoare apropiată de contribuția sectorului în valoarea națională (27.66%).

Valoarea producției industriale in perioada 1998-2001 exprimat in miliarde lei preturi curente (onform metodologiei SEC 1995)

	1998	1999	2000	2001	Rata creștere anuală			% sector/ PIB 2000	% sector/ PIB 2001
					1999/1998	2000/1999	2001/2000		
Nord Est	13575	15955	25577	40939	-20.4	11.0	16.4	26.50	28.55
Nord Est (in mil. euro)	1530	1041	1179	1408					
România	98212	135343	219479	323046	-6.7	12.3	7.1	27.30	27.66
România (in mil. euro)	11066	8827	10118	11116					

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Observatie: rata de crestere a fost calculata pe baza deflatorului PIB comunicata de BNR.

Producția industrială a scăzut in decada 1990-1999 datorita următorilor factori:

- capacitatea scăzută de adaptare la modificările intervenite în structurile piețelor de desfacere interne și externe;
- decapitalizarea intensă datorată creșterii inflației, devalorizării accentuate a monedei naționale, volumului redus al investițiilor;
- ritmul lent al privatizării și restructurării;
- cadrul legislativ instabil și incoerent, care nu a stimulat investițiile străine și autohtone de capital.

După declinul industrial din 1999, similar cu trendul la nivelul național, a avut loc o relansare a sectorului in 2000, inregistrandu-se o crestere cu 11%. Cresterea a continuat si la nivelul anului 2001 cu 16.4%, net superioara celei inregistrate la nivel național (7.1%).

Ponderea populației ocupate in acest sector la nivel regional in anul 2001 este de 20.58%, ușor inferioara valorii naționale de 23.60%.

Situația comparativa intre regiunea Nord Est si celelalte regiuni la nivelul anului 2001

Industrie	Total	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București
Miliarde lei	323046.8	40939.3	37941.9	41476.1	32058.7	30330.8	36394.8	52201.5	51312.1
Pondere	100.0	12.67	11.74	12.83	9.46	9.38	11.26	16.16	15.88

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Sectorul bancar in Regiunea Nord Est

La nivelul regiunii activează, în majoritatea orașelor din regiune, următoarele bănci comerciale cu activități destinate persoanelor juridice si fizice:

- Banca Comerciala Romana
- Banca Romana pentru Dezvoltare
- Banc Post
- Banca Transilvania
- Banca Comerciala Ion Tiriac
- Raifeissen Bank
- Casa de Economii si Consemnațiuni

Programele de credit destinate IMM-urilor din regiune cu cofinanțare comunitara derulate:

Programul PHARE CES 2000 – linie de credit pentru IMM-uri, cu un buget total de 8.1 milioane de euro, destinat pentru 4 regiuni, printre care și Regiunii Nord - Est, cu o contribuție PHARE de maxim 20% din valoarea proiectului – derulat prin Banca Comerciala Romana;

Programul PHARE CES 2001 - sprijin financiar acordat IMM-urilor, cu o valoare totala a grantului pe regiune de 3.341.900 euro, cu o contributie PHARE de maxim 40% din valoarea proiectului.

Programul BERD – SME Finance Facility în valoare de 75 milioane euro și lansat in 1999.

Programul BERD Trade Facilities, ce oferă sprijin importatorilor si exportatorilor ce desfășoară tranzacții în zona operațională BERD;

Surse PHARE pentru investiții productive de pana la 5.000.000 euro, reprezentând maxim 85% din valoarea investiției si pe o perioada de 1-6 ani derulat prin Banca Comerciala Ion Tiriac;

Garantarea F.G.C.R. (Fond de Garantare a credit Rural) garantează pana la 70% din creditul acordat de banca pentru industria alimentara si agricultura – derulat prin Banca Comerciala Ion Tiriac;

Credite pentru microintreprinderi și IMM-uri din surse PHARE cu cel puțin 20% capital românesc, în valoare de maxim 500.000 euro pe o perioada de 6 ani și reprezentând maxim 85% din valoarea investiției;

Credite de capital cu finanțare BERD pentru IMM-uri cu o cifra de afaceri de pana la 2 milioane euro pentru finanțare nevoi de capital circulant pentru scopuri productive, comerciale sau prestări servicii in valoare maxima de 125.000 euro pe maxim 1 an.

Descrierea întreprinderilor- cheie din regiune

Chiar în condițiile unui declin industrial în regiune, cifrele de afaceri și numărul de salariați au o pondere ridicată în cadrul întreprinderilor cu capital majoritar de stat cu mai mult de 250 salariați(vezi 2.2).

Acestea își desfășoară activitatea aproape exclusiv în municipiile mari (Iași, Bacău, Piatra Neamț, Suceava, Botoșani).

In Regiunea Nord Est, întreprinderile de succes menționate in Topul Firmelor, care se întocmește la nivel județean de către Camerele de Comerț si Industrie, activează in următoarele sectoare:

- industria de construcții de mașini, utilaje și echipamente;
- industria alimentară;
- industria de prelucrare a lemnului, celulozei și hârtiei si producția de mobilier;
- industria ușoară (tricotaje, confecții, încălțăminte);
- industria farmaceutica;
- turism;
- transporturi.

Legislatia romaneasca nu a favorizat potențialii investitori strategici, a promovat o fiscalitate ridicată si concomitent cu dobânzile neperformante la creditele acordate a condus la instalarea fenomenului de “blocaj financiar”.

Privatizarea fără programe coerente a societăților cu capital de stat și birocrăția excesivă în desfășurarea acestor activități, cumulată cu managementul defectuos al principalilor acționari, au condus treptat la pierderea piețelor de desfacere, scăderea competitivității produselor oferite pe piață și plafonarea tehnologică, generând închiderea multor unități productive și apariția unui număr impresionant de șomeri.

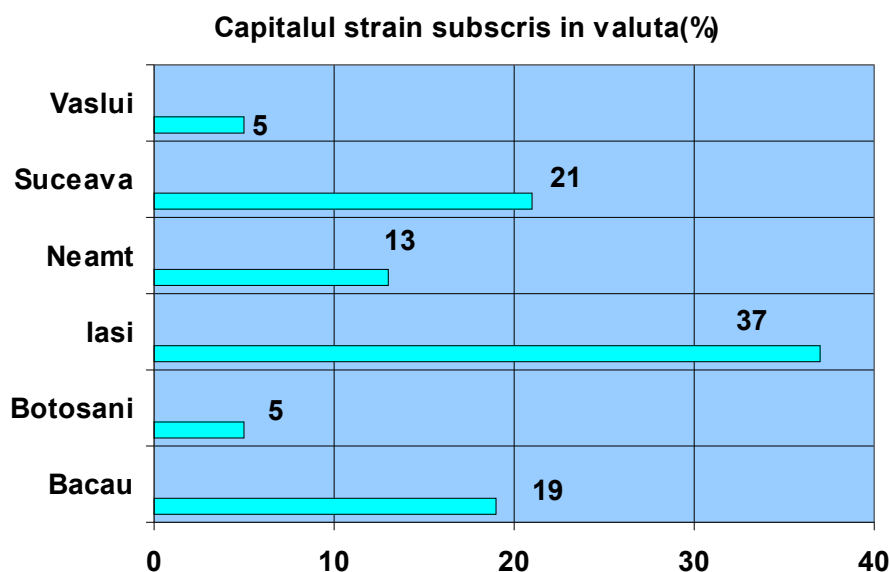
O parte din societățile menționate au beneficiat în ultima perioadă (1996-2002) de programe coerente și infuzii de capital străin, cunoscând o importantă relansare economică.

Participarea de capital străin la societățile din regiune 1999

Județ	Nr. societăți cu participare străină la capital	Valoare totală a capitalului subscris (mil. lei)	Valoarea capitalului subscris în valută (mii USD)	% capital străin din total regiune
Bacău	442	190541,2	25195,4	19,0
Botoșani	119	30057,4	13017,0	5,0
Iași	879	254500,6	54133,3	37,0
Neamț	309	102799,6	14956,4	13,0
Suceava	486	302714,5	21529,4	21,0
Vaslui	115	27509,4	4830,8	5,0
Total regiune	2350	908122,7	13362,7	100,0

Direcțiile județene de statistică 31.12.1999

La sfârșitul anului 1999, valoarea totală a investițiilor de capital străin era de 133662,7 mil. USD, cu o distribuție neuniformă în cadrul regiunii, ponderea maximă aparținând județului Iași (37%), în timp ce județele Vaslui și Botoșani dețin împreună 10% .

Probleme cheie industrie:

- ponderea scăzută a investițiilor străine din județele Botoșani și Vaslui, fiecare cu câte 5% din total investiții străine realizate în regiunea nord est.

2.3.3 Servicii

În continuare este prezentată evoluția sectorului serviciilor în perioada 1998-2001 în regiune, comparativ cu nivelul național și o situație comparativă între regiuni la nivelul anului 2001:

Contribuția serviciilor la PIB exprimată în miliarde lei preturi curente conform metodologiei SEC1995

Contribuția serviciilor la PIB	1998	1999	2000	2001	Rata creștere anuală(%)			% sector/ PIB 2000	% sector/ PIB 2001
					1999/1998	2000/1999	2001/2000		
Nord Est	22205.5	32220	44190	62386.5	-1.3	-4.7	3.0	45.86	41.87
Nord Est (în mil. euro)	2223	1977	2214	2307					
România	185126.6	280732.7	411414.4	581595.9	3.15	1.77	3.1	51.18	47.70
România (în mil. euro)	18532	17227	20616	21401					

Sursa: Anuarul Statistic al României 2002

Observație: rata de creștere a fost calculată pe baza deflatorului PIB comunicată de BNR.

Se constată la nivel regional o descreștere anuală pe orizontul de timp 1998-2000 (opusă față de orientarea națională), urmată de o relansare în 2001 cu 3%. La nivelul 2001, serviciile aduc un aport de 41.87% la constituirea PIB regional, în descreștere față de anul precedent.

Situația comparativă între regiunea Nord Est și celelalte regiuni la nivelul anului 2001 în domeniul serviciilor conform metodologiei SEC 1995

Unități	Total	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București
Construcții									
Miliarde lei	62333.7	7048.5	9467	6952.9	6255.7	6367.5	6822.4	6767.8	12651.9
Pondere (%)	100	11.30	15.18	11.15	10.03	10.21	10.94	10.85	20.29
Comerț (inclusiv hoteluri și restaurante)									
Miliarde lei	106640.7	11324.8	10198	11580.5	7252.4	9214	12064.7	11639.8	33366.5
Pondere	100	10.61	9.56	10.85	6.80	8.64	11.31	10.91	31.28

Transport, depozitare și comunicații									
Miliarde lei	116813.2	13132.8	12478	13213.6	8776.7	12584.9	13908.2	12849.4	29869.6
Pondere	100	11.24	10.68	11.31	7.51	10.77	11.90	10.99	25.57
Activități financiare, bancare și de asigurări									
Miliarde lei	23006.5	1945.6	1705.8	1840	1293.1	1471.6	2124.4	2493.1	10132.9
Pondere	100	8.45	7.41	7.99	5.62	6.39	9.23	10.83	44.04
Tranzacții imobiliare și alte servicii									
Miliarde lei	156554.4	13486.7	13029.5	13439.5	8080.1	13658.3	17889.1	13682.9	63288.3
Pondere	100	8.61	8.32	8.58	5.16	8.72	11.42	8.74	40.42
Administrație publică									
Miliarde lei	42486.9	4855.8	4381.4	5259.7	4250.8	3720.3	4371.4	4117.9	11176.4
Pondere	100	11.42	10.31	12.37	10.00	8.75	10.28	9.69	26.30
Învățământ									
Miliarde lei	31087.6	5513.6	3392.8	3748.8	3236.5	2814.2	4557.9	3763.9	4059.9
Pondere	100	17.73	10.91	12.05	10.41	9.05	14.66	12.10	13.05
Sănătate și asistența socială									
Miliarde lei	18082.9	2740	2176.8	2169.8	1783.4	1911.1	2421.7	2333.2	2546.9
Pondere	100	15.15	12.03	11.99	9.86	10.56	13.39	12.90	14.08

Sursa: Anuarul Statistic al României 2002

În construcții, comerț și transporturi, regiunea contribuie la totalul național în apropiere de media națională, în timp ce în tranzacții imobiliare și activități financiar-bancare au valori inferioare.

În serviciile publice din învățământ și sănătate-servicii sociale, contribuția la valoarea națională pe fiecare subsector menționat este superioară mediei și asigură cel mai semnificativ aport (17.73%, respectiv 15.15%). La polul opus, se observă un aport redus din partea subsectoarelor: activități financiar-bancare, tranzacții imobiliare.

Ponderea populației ocupate în servicii față de total regiune în anul 2002 este de 28.87%, valoare foarte redusă în raport cu ponderea pe care o deține acest sector în regiunile UE.

Sectorul este caracterizat prin:

- existența unei puternice concentrări în centrele dezvoltate ale regiunii, Iași și Bacău, în restul teritoriului având o pondere foarte mică;
- este concentrată pe activități de comerț și alimentație publică, serviciile directe către populație fiind insuficiente și de slabă calitate;
- serviciile turistice nu sunt valorificate la nivelul potențialului existent;
- serviciile de consultanță nu oferă calitatea așteptată de consumatori;
- serviciile de sănătate și asistență socială sunt sub standardele de calitate necesare.

Activitățile de transport marfă și călători s-au orientat pe două direcții:

- transportul feroviar a rămas în sectorul de stat și a suferit o restructurare la nivelul regiunilor în vederea modernizării infrastructurii existente;
- transportul auto a cunoscut o dezvoltare deosebită, cu precădere în sectorul privat, apărând companii de transport marfă și călători, organizate modern și eficient.

Turismul reprezintă un important sector economic cu potențial insuficient dezvoltat, în comparație cu importanța acestuia și contribuția sa la crearea PIB-ului în țări precum Spania, Grecia, Marea Britanie, Italia, unde strategii adecvate și susținute de dezvoltare a turismului, cu accent pe exploatarea specificului regional, au condus la obținerea unor venituri economice importante din acest sector al activității industriale.

Alături de pitorescul regiunii, binecunoscuta ospitalitate, tradițiile populare, obiceiurile, specificul gastronomiei moldovenești, tradiționalele degustări de vinuri din podgoriile Cotnari și Huși dau culoare locală pentru atragerea turiștilor.

Informații detaliate privind turismul se găsesc în cap. 6.

2.4 Situația infrastructurii fizice

Infrastructura este suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul căreia între comunitățile componente se desfășoară toate fluxurile și transferurile de resurse materiale, umane, servicii și informații în timp util.

Aceste elemente sunt descrise de următoarele componente :

- transportul pe drumuri și căi ferate și alte categorii (aeriene, navale etc.);
- servicii de telecomunicații, televiziune radio, etc.;
- utilitățile și structura locativă;
- infrastructura socială.

2.4.1 Infrastructura de transport

Infrastructura feroviara

Rețeaua de căi ferate se prezintă la un nivel comparabil cu media pe țară în ceea ce privește dotarea tehnică și lungimea tronsoanelor, dar condițiile geografice și de amplasament impun unele restricții de circulație. Astfel, ponderea rețelei regionale de cai ferate în total rețea cale ferată la nivel național este de 13.70% la sfârșitul anului 2002, superioară mediei naționale.

În ceea ce privește densitatea rețelei de cai ferate regionale, aceasta este prezentată în tabelul de mai jos împreună cu datele la nivel național și cu date similare din toate celelalte regiuni. Se observă că densitatea de cai ferate pe 1000 kmp în regiune este de 40,9, situându-se sub media națională de 46,1.

Evoluția comparativă pentru calea ferată în exploatare

Unitate teritorială	Suprafața totală a regiunii (km ²)	Lungimea totală a rețelei de cai ferate (km)					Densitatea liniilor ferate pe 1000 kmp teritoriu la 31 decembrie 2002
		1998	1999	2000	2001	2002	
Nord – Est	36850	1505	1507	1506	1506	1506	40,9
Romania	238391	11010	10981	11015	11015	11002	46,1

Sursa : Anuarul Statistic al României 1999-2003

Regiunea este traversată de două din cele opt magistrale feroviare:

- București – Bacău – Suceava – Siret spre Ucraina- magistrala 500;
- București - Iași – Ungheni spre Republica Moldova – magistrala 600.

Infrastructura rutiera

Regiunea Nord Est este străbatută de o serie de coridoare rutiere europene, după cum urmează:

- București – Bacău – Roman – Suceava - Siret (punct de control și trecere a frontierei) – drumul european E85;
- Suceava -Vatra Dornei- Cluj (E576) care face legătura cu drumul european E60 Cluj Napoca-Oradea;
- Bacău – Brașov – Pitești drumul european E574, care face legătura cu drumul internațional E70 Craiova – Vidin - Scopje;
- București-Bârlad – Albița - Chișinău - drumul european E581, care străbate județul Vaslui;
- Roman -Tg. Frumos cu ramificație către Botosani (E58) și Iași (E 583).

Tabelul următor prezintă situația drumurilor naționale, județene și comunale din toate regiunile țării la 31.12.2002, din care reiese că atât densitatea de drumuri publice pe total și pe categorii (naționale, județene și comunale) la 100 kmp teritoriu, cât și ponderea acestora în totalul lungimii infrastructurii rutiere, se situează pentru Regiunea Nord Est la niveluri superioare mediei pe țară.

Situația comparativă a drumurilor publice în 2002

Unitate teritoriala	Drumuri publice total (km)	Densitatea drumurilor publice pe 100 km ² de teritoriu	Drumuri nationale (km)		Densitatea drumurilor nationale pe 100 km ² de teritoriu	Drumuri judetene si comunale (km)		Densitatea drumurilor judetene si comunale pe 100 km ² de teritoriu
			Total	Pondere in total drumuri publice %		Total	Pondere in total drumuri publice %	
Nord – Est	13388	36.3	2606	19,46	7,07	10782	80,53	29,25
Romania	78896	33.0	14832	18.80	6,22	64064	81,20	26,87

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Evoluția situației infrastructurii rutiere din regiunea Nord Est pe categorii de drumuri 1998-2002

Situația drumurilor		2002	Variație% 1998/1997	Variație% 1999/1998	Variație% 2000/1999	Variație% 2001/2000	Variație% 2002/2001
Drumuri publice	total, din care:	13388	-0,03	0,31	4,00	0,09	0,22
	- modernizate	3114	1,42	0,11	11,18	2,02	0,97
	- cu îmbrăcăminti ușoare	2524	-0,74	0,14	-8,45	-2,55	0,08
	-densitate la 100 km ² teritoriu	36.3	0,02	0,01	1,40	0,00	0,27
Drumuri naționale	total, din care:	2606	0,00	-0,04	5,33	-0,08	0,03
	- modernizate	2303	0,09	-0,18	3,34	-0,95	0,08
	- cu îmbrăcăminti ușoare	261	-1,09	1,65	30,81	8,26	-0,38
Drumuri județene și comunale	total, din care:	10782	-0,04	0,40	3,68	0,13	0,27
	- modernizate	811	8,41	1,51	48,62	11,86	3,57
	- cu îmbrăcăminti ușoare	2263	-0,73	0,04	-11,20	-3,67	0,13
Ponderea drumurilor modernizate în total drumuri publice %		23.26	0,30	-0,04	1,46	0,44	0,73
Ponderea drumurilor cu îmbrăcăminti ușoare în total drumuri publice %		18.85	-0,17	-0,04	-2,64	-0,51	-0,15

Sursa: Anuarul Statistic al României 1998-2003

Se observa ca in perioada 1998-2002 nu sunt schimbari mari in infrastructura rutiera a Regiunii Nord Est, variațiile de la an la an nefiind spectaculoase exceptând câteva situații izolate la nivelul anului 2000.

Cel mai important aspect îl constituie ponderea drumurilor modernizate in totalul drumurilor publice din regiune care la 31 decembrie 2002 este de numai 23,25%. Dacă la acest procent se adaugă încă 18,85%, reprezentând ponderea drumurilor cu îmbrăcăminti ușoare asfaltice la 31 decembrie 2002, rezultă că aproximativ 58% din infrastructura rutieră a Regiunii Nord Est este sub standardul minim acceptabil. Dacă mai ținem cont că, din totalul drumurilor modernizate sau cu îmbrăcăminti ușoare, aproximativ jumătate sunt cu un pronunțat grad de uzură, cauzată de exploatarea intensivă a căilor rutiere între reședințele de județ și polii de dezvoltare din regiune cu ramificații spre punctele de trecere a frontierei de stat, a orașelor regiunii și cu regiunile învecinate, avem o imagine nefavorabilă a infrastructurii rutiere regionale.

Infrastructura aeriana

Transporturile aeriene de care beneficiază regiunea, sunt susținute de o infrastructura specifică formată din trei aeroporturi care deserveșc curse interne si ocazional zboruri externe, cursele regulate asigurând legatura cu capitala țării, București.

Cele trei aeroporturi sunt situate in orasele Bacău, Iași și Suceava.

Aeroportul Bacău, situat la 6,5 km sud de municipiul Bacău, asigură infrastructura necesară efectuării în condiții de securitate a zborurilor aeronavelor de până la 400 tone, organizând zboruri

interne și externe și asigurând servicii pentru operațiunile aeriene în program de 12 ore sau 24 ore, în prezent deservind 7 rute externe, pe destinația Italia și Germania.

Aeroportul Iași este cel mai vechi din România, fiind înființat în anul 1932. El se află situat la 8 km Nord de Iași, la o altitudine de 120m și este destinat traficului aerian intern și parțial extern de pasageri, cu avioane scurt curier.

În anul 1998 s-au efectuat 6.000 zboruri: 1.600 comerciale, din care 60 străine și au fost transportați 70.000 pasageri.

Aeroportul Iași dispune în prezent de o pistă de beton cu lungimea de 1800 m, o cale de rulare de 135 m X 15 m și o platformă cu dimensiunile de 64 m X 132m.

În momentul de față starea structurii de rezistență a acestei suprafețe (air side) nu permite aterizarea și manevrarea unor aeronave cu masa maximă mai mare de 47 tone, asigurând un PCN (Pavement Concrete Number) de doar 16. PCN este un coeficient care se determină prin metode tehnice speciale și care descrie în cazul unei piste date, greutatea aeronavelor ce pot ateriza și frecvența acestora într-un interval de timp.

Operatorii aerieni comunitari operează în mod regulat cu aeronave de 60 – 120 tone ce oferă rentabilități mari la fiecare transport, ceea ce înseamnă că în cazul liberalizării traficului, aceștia nu ar putea opera pe Iași în regim de zboruri regulate.

Ca program regulat de zbor, activitatea Aeroportului Iași este caracterizată de operările cu aeronave de 19 respectiv 14 tone aparținând companiilor Tarom și Carpatair. Aceste tipuri de aparate de zbor pot transporta 48 respectiv 33 pasageri.

Platforma de parcare și debarcare – îmbarcare poate primi cel mult 4 aeronave simultan, ceea ce conduce la serioase limitări operaționale, solicitările pentru permisiuni de operare la Iași, îndeosebi în regim neregulat venite din partea altor companii, fiind numeroase și cu mult peste capacitatea disponibilă.

Sistemele de radionavigație, care în cazul aeroporturilor sunt utilizate pentru navigația în zona terminală (TMA), în cazul Aeroportului Iași sunt de categoria I la momentul actual. Îmbunătățirea acestora la nivelul categoriei II, proiect pus în operă de ROMATSA S.A. – regia autonomă care este desemnată la nivel național pentru dirijarea traficului aerian – se realizează prin instalarea unui ILS (Instrumental Landing System), dispozitiv care poate dirija în mod automat aeronavele la aterizare chiar în pofida unor condiții meteo cu vizibilitate redusă.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fluxul de pasageri	9488	10388	10383	23018	29500	33300	39000
Volumul de marfă (t)	63,2	61,5	87,7	202,8	262,8	290	330
Nr. rute deservite	1 – int.	1 – int.	1 – int.	1 – int. 1– ext.	1-int 1-ext	1-int. 1-ext.	1-int. 1-ext
Nr. pasageri pe rute	9488	10388	10383	Int-18957 Ext. – 3133	Int.- 18500 Ext.- 11000	Int.- 20000 ext.- 13300	Int.- 23000 Ext. 16000
CA (EURO)	308385	345547	406781	653629	691358	787400	886300
Impact asupra mediului (% creștere)	+ 0,1	+0,11	+0,26	+1,12	+1,4	+1,5	+1,6

Informații furnizate de conducerea aeroportului Iași

Potențialul de pasageri identificat în Regiunea de Dezvoltare Nord – Est în urma studiului de piață întocmit de GAC – German Airport Consulting Group – Hamburg. Studiul în cauză a fost întocmit în anul 2003 la comanda R.A. Aeroportul Iași a avut ca temă studiul pieței la nivelul Regiunii de Nord Est, precum și unele recomandări privind perspectivele de dezvoltare.

S-a identificat la nivelul Regiunii de Nord – Est următorul potențial de pasageri distribuit după destinații :

Budapesta	24.000 pasageri / an
Frankfurt	22.000 pasageri / an
Viena	19.000 pasageri / an
Munchen	15.000 pasageri / an
Amsterdam	14.000 pasageri / an
Paris	14.000 pasageri / an
Istanbul	13.000 pasageri / an
Zurich	10.000 pasageri / an

Londra
TOTAL

8.000 pasageri / an
139.000 pasageri / an

De asemenea, urmare a cercetărilor pe cont propriu efectuate de R.A., Aeroportul Iași a identificat și oportunități de deschidere a altor rute, după cum urmează :

Moscova
Atena

5.000 pasageri / an
5.000 pasageri / an

În același context, se apreciază că traficul actual nu se pierde, ci dimpotrivă se dezvoltă, ruta internă Iași – Otopeni (cu mențiunea că Aeroportul Otopeni este un nod al traficului aerian național) va cunoaște o creștere importantă la 22.000 pasageri anual. Tot aici se va susține și ideea că traficul extern actual asigurat de compania Carpatair se va dezvolta, conducând la o creștere de până la 15.000 pasageri anual.

Aeroportul Suceava, situat pe teritoriul comunei Salcia, la aproximativ 15 km Est de Suceava și 40 km de Botoșani, accesul fiind asigurat prin drumul național DN29, este destinat traficului intern de pasageri cu avioane scurt curier.

Primele curse aeriene au operat pe Aeroportul Suceava începând cu anul 1960, iar din anul 1963 acestea au beneficiat de pistă betonată (1800 m x 30 m), dispozitiv luminos de apropiere și platformă de îmbarcare – debarcare (127 m x 72 m).

Este posibilă aterizarea – decolarea aeronavelor de tip scurt curier și mediu curier în condiții optime, cu baremul minim de vizibilitate de 1200 metri, iar cel de plafon de 60 metri. Aerogara aeroportului a fost construită în anul 1982, având o capacitate de 250 de pasageri pe oră – este compartimentată special pe fluxuri de plecări, sosiri, atât pentru pasagerii din traficul intern cât și pentru cel extern.

Situația traficului în perioada 2000 – 2004

AN	Mișcări			Pasageri						Cargo		
	Extern	intern	total	imbarcat i extern	imbarcat i intern	debarcati extern	debarcati intern	total	tranzit intern	imbarca t	debarcat	total
2000	24	458	482	57	2635	90	2598	5380	2843	1,77	4,3	6,07
2001	28	438	466	90	2844	51	2792	5777	2845	1,01	4,51	5,53
2002	28	614	642	66	2590	66	2758	5480	1008	0,03	4,2	4,24
2003	7	547	554	8	2295	8	2099	4410	923	0	0	0
2004*	8	48	56	4	118	3	102	227	32	0	0	0
Total	95	2105	2200	225	10482	218	10349	21274	7651	2.81	13.01	15.84

Informatii furnizate de conducerea Aeroportului Suceava

Companii care au operat curse regulate

Perioada operării (anul)	Compania	Număr de curse pe săptămână
2000	Tarom	5
2001	Tarom	5
2002	Tarom (până în aprilie)	5
2002	Angel Airlines (din aprilie)	7
2003	Angel Airlines	7
2004	Angel Airlines (până în februarie)	5
2004	Tarom (din iunie)	3

Informatii furnizate de conducerea Aeroportului Suceava

Din păcate, infrastructura existentă în momentul de față nu permite nici unui aeroport din cele trei efectuarea de zboruri curente externe și se impune modernizarea și dezvoltarea infrastructurii a cel puțin unui aeroport și dotarea acestora astfel încât să corespundă din toate punctele de vedere cu standardele unor aeroporturi moderne, care să poată deservi atât curse interne și externe de pasageri și de marfă.

De asemenea, județul Suceava dispune de 5 eliporturi, iar în județul Iași există o aerobază utilitară cu o experiență de 30 ani în domeniu și care are ca obiect de activitate zboruri utilitare și zboruri sanitare.

Probleme cheie infrastructura fizica:

- inexistenta unui coridor european rutier pe directia est-vest;
- gradul redus de drumuri rutiere modernizate in regiune: 41.97% din lungimea totala a acestora;
- imposibilitatea celor trei aeroporturi de a efectua curse externe curente datorita inzeestrarii materiale existente.

2.4.2 Infrastructura de utilitati

Infrastructura de utilități include: serviciile de furnizare a apei, sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate, rețelele de distribuție a gazului metan, sistemele de termoficare / încălzire și rețeaua de furnizare a energiei electrice.

Servicii de furnizare a apei

Rețeaua și volumul de apă potabilă distribuită în Regiunea Nord – Est în 2002

Unitate teritoriala	Localități conectate		Lungime rețea simplă (km)	Apă potabilă distribuită		Consum uz casnic	
	Total	Din care municipii și orase		(mii m ³)	%	(mii m ³)	%
Bacău	61	8	774	39080	23.01	24880	24.5
Botoșani	68	4	700	18452	10.86	6921	6.81
Iași	39	4	1049	59448	35.01	34719	34.19
Neamț	85	4	703	19691	11.59	14718	14.49
Suceava	48	8	684	19928	11.73	9809	9.66
Vaslui	74	4	715	13193	7.80	10477	10.31
Regiune NE	375	32	4625	169792	100.0	101524	100.0
Romania	3236	268	40269	1349035		810625	

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

În Regiunea Nord Est volumul apei potabile distribuite reprezintă 12,58% din total la nivel național, valoare apropiată de media națională, însă, dacă se ține cont că regiunea are cea mai mare populație, valoarea este foarte mică. Consumul casnic reprezintă 12,52% din valoarea înregistrată la nivelul țării. Toate municipiile și orașele regiunii sunt conectate la sisteme de distribuție a apei potabile, în timp ce doar 343 de comune și sate din totalul de 2908 sunt conectate. 87.25% din totalul localităților regiunii nu sunt conectate la rețele de apă potabilă.

Tabelul următor prezintă numărul de localități pe regiuni care dispun de rețele de apă potabilă, iar pentru a se putea face o comparație între regiuni, s-a inclus, de asemenea, și ponderea numărului de localități ce dispun de rețele de alimentare cu apă în numărul total de localități din regiunea respectivă.

Evoluția comparativă a numărului de localități conectate la apă potabilă

Unitate teritoriala	Număr localități conectate la apă potabilă									
	1998	Pondere în total localități din regiune %	1999	Pondere în total localități din regiune %	2000	Pondere în total localități din regiune %	2001	Pondere în total localități din regiune %	2002	Pondere în total localități din regiune %
Nord - Est	310	10.54	324	11.02	344	11.70	357	12.14	375	12.74
Romania	2911	18.14	2997	18.67	3029	18.88	3092	19.27	3236	20.15

Sursa: Anuarul Statistic al României 1999-2003

La sfârșitul anului 2000 ponderea numărului de localități care dispun de rețele de alimentare cu apă potabilă în Regiunea Nord Est se situează pe ultimul loc cu o pondere de numai 12.74% față de ponderea de 20.15% pe țară, dar și față de celelalte regiuni. În plus, numărul de noi localități ce s-au conectat la rețele de apă potabilă în intervalul 1998-2001 în Regiunea Nord Est a fost în creștere, dar o creștere foarte lentă, astfel încât diferența dintre ponderea localităților conectate la sfârșitul anului 1998 față de sfârșitul anului 2002 a fost de numai 2,2 puncte procentuale.

În tabelul următor prezentăm evoluția rețelei de apă potabilă în perioada 1998-2002, în comparație cu situația la nivel național.

Evoluția comparativă a rețelei de distribuție a apei potabile

Lungime totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km)

Unitate teritorială	1998	Variație % față de anul precedent	1999	Variație % față de anul precedent	2000	Variație % față de anul precedent	2001	Variație % față de anul precedent	2002	Variație % față de anul precedent
Nord-Est	4000	3,84	4154	3,85	4346	4,62	4452	2,44	4625	3,88
Romania	36608	3,74	37417	2,21	38238	2,19	39104	2,26	40269	2,97

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999- 2003

Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile a înregistrat o creștere lentă în majoritatea regiunilor țara datorită faptului că nu au existat prea multe localități care să beneficieze în perioada 1998-2002 de darea în exploatare a noilor rețele de alimentare cu apă potabilă. Regiunea Nord Est a înregistrat creșteri de la an la an cu rate superioare față de rata de creștere înregistrată la nivel național.

În tabelul următor prezentăm o comparație a volumului de apă distribuită tuturor consumatorilor, dar și volumul de apă distribuit consumatorilor casnici, precum și ponderea pe care consumul casnic îl are în total volum de apă potabilă distribuită.

Evoluția comparativă privind volumul de apă potabilă distribuită

Unitate teritorială	Volumul de apă potabilă distribuită consumatorilor (mii m ³)							
	1998	Variație % față de anul precedent	1999	Variație % față de anul precedent	2000	Variație % față de anul precedent	2001	Variație % față de anul precedent
Nord-Est	236303	-2,56	217065	-8,14	214964	-0,97	182040	-15,32
Romania	1999548	-1,29	1848833	-7,54	1700349	-8,03	1530241	-10,00
din care pentru uz casnic (mii m ³)								
Nord-Est	161609	-0,06	137185	-15,11	130802	-4,65	115665	-11,57
Romania	1297181	0,46	1207966	-6,88	1105789	-8,46	988359	-10,61
ponderea consumului casnic în total apă potabilă distribuită %								
Nord - Est	68,39		63,20		60,85		63,54	
Romania	64,87		65,34		65,03		64,58	

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Unitate teritorială	Volumul de apă potabilă distribuită consumatorilor (mii m ³)					
	2002	Variație % 1998/1997	Variație % 1999/1998	Variație % 2000/1999	Variație % 2001/2000	Variație % 2002/2001
Nord - Est	169792	-2,56	-8,14	-0,97	-15,32	-6,72
Romania	1349035	-1,29	-7,54	-8,03	-10,00	-11,84
din care pentru uz casnic (mii m ³)						
Nord - Est	101524	-0,06	-15,11	-4,65	-11,57	-12,22
Romania	810625	0,46	-6,88	-8,46	-10,61	-17,98
ponderea consumului casnic în total apă potabilă distribuită %						
	1998	1999	2000	2001	2002	
Nord - Est	68,39	63,20	60,85	63,54	59,79	
Romania	64,87	65,34	65,03	64,58	60,08	

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Se constată că atât consumul total de apă potabilă cât și consumul casnic de apă potabilă este în scădere în toată țara, inclusiv în regiune pe orizontul de timp prezentat. Pe de altă parte, ponderea consumului de apă potabilă pentru consum casnic în totalul volumului de apă distribuită este în Regiunea Nord Est la un nivel destul de scăzut 59,79%, aproape de valoarea medie pe țară. Acest lucru este explicabil atât prin acțiunile de contorizare realizate de populație în ultimii ani pentru consumul casnic de apă potabilă, cât și prin consumuri efectuate în raport cu nivelul de viață existent.

Situația comparativă a densităților rețelelor de distribuție și a apei potabile la 31 decembrie 2002

Regiunea	Suprafata totala (km ²)	Populatia	Lungimea totala a retelei de distributie apa potabila (km)	Km retea apa potabila / 1000 locuitori	Km de retea / 100km ² suprafata	Consum apa potabila pe cap de locuitor (m ³ /locuitor)	
						total	Uz casnic
Nord - Est	36850	3743242	4625	1.23	12.55	45.35	27.12
Romania	238391	21794793	40269	1.84	16.89	61.89	37.19

Sursa: Anuar Statistic a României, 2003.

Din datele prezentate reiese ca densitatea retelei de apa potabila la nivel national este de 16,89 km retea/100 km² si ca densitatea din regiune Nord-Est inregistreaza una dintre cele mai mici valori - 12.55 km retea/100 km². De asemenea, se observa ca in regiunea Nord-Est la 1000 locuitori revin doar 1.23 km retea apa potabila fata de 1.84 km retea, valoarea medie pe tara. În plus, consumul de apă potabilă pe cap de locuitor în Regiunea Nord Est înregistrează cele mai scăzute valori atât la volum distribuit 45.35 mc/cap de locuitor cât și la consum casnic cu numai 27.12 mc/cap de locuitor pentru un an de zile. Aceste valori sunt cu mult sub standardele internaționale și demonstrează nivelul slab de dezvoltare a acestor utilitati cat si nivelul de trai redus existent in regiune.

Menționăm că singura sursă de alimentare cu apă potabilă din pînză freatică este cea de la Timișești, care deservește o parte a locuitorilor din municipiul Iași. Celelalte orașe ale regiunii Nord-Est sunt alimentate cu apă potabilă din ape de suprafață prin intermediul unor stații de tratare a apei. Din păcate, la ora actuală sistemele de alimentare cu apă din orașele regiunii Nord-Est sunt subdimensionate, neputînd să deservească într-un regim de 24 ore din 24 toți consumatorii casnici și industriali din regiunea Nord-Est. În ceea ce privește sistemul de conducte pentru alimentările cu apă potabilă, acesta este uzat și nu satisface necesarul de consum al populației din regiunea Nord-Est. Pe de altă parte, stațiile de tratare a apei potabile sunt și ele uzate fizic și moral, neputand procesa cantitatea de apă necesară tuturor consumatorilor din regiune.

Sistemul de canalizare

Rețeaua de canalizare publica, situatie comparativa 31.12. 2002

Judet	Localități cu instalatii de canalizare		Lungime rețea simplă a conductelor de canalizare publica (km)
	Total	Din care municipii si orase	
Bacău	48	8	488
Botoșani	18	4	224
Iași	12	4	535
Neamț	13	4	314
Suceava	28	8	547
Vaslui	11	4	359
Regiune NE	130	32	2467
Romania	679	266	16812

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

Toate municipiile si orasele regiunii sunt conectate la sisteme de canalizare, in timp ce doar 98 de comune si sate din totalul de 2908 sunt conectate. 95.58% din totalul localitatilor regiunii nu sunt conectate la retele canalizare publica.

Evolutia comparativa privind canalizarea publica

Unitate teritoriala	Număr localități cu instalații de canalizare									
	1998	Pondere in total localitati din regiune %	1999	Pondere in total localitati din regiune %	2000	Pondere in total localitati din regiune %	2001	Pondere in total localitati din regiune %	2002	Pondere in total localitati din regiune %
Nord – Est	104	3.53	110	3.74	128	4.35	131	4.45	130	4.41
Romania	636	3.96	654	4.07	674	4.20	682	4.25	679	4.22

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999- 2003

Se observă de la an la an o creștere a numărului de localități care dispun de canalizare, dar, dacă comparăm numărul de localități care dispun de rețele de alimentare cu apă (375) și cele care au canalizare (130), vom constata o mare discrepanță în sensul că mai mult de jumătate dintre acestea nu au rețele de canalizare ceea ce conduce la poluarea mediului.

Lungimea rețelei de canalizare										
Unitate teritoriala	1998	Variație % față de anul precedent	1999	Variație % față de anul precedent	2000	Variație % față de anul precedent	2001	Variație % față de anul precedent	2002	Variație % față de anul precedent
Nord-Est	2527	9,16	2382	-5,74	2446	2,69	2461	0.61	2467	0.24
Romania	16012	3,29	16080	0,43	16348	1,67	16590	1.48	16812	1.33

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Din datele prezentate în tabelul de mai sus reiese că lungimea rețelei de canalizare din regiunea Nord Est nu a înregistrat o creștere impusă de necesitatea construirii unor rețele de canalizare pentru localitățile care dispun deja de rețele de alimentare cu apă, ci surprinzător chiar o scădere față de 1998 prin ieșirea din uz a unor conducte mult prea vechi și uzate.

Trebuie să specificăm că în ceea ce privește stațiile de epurare a apelor uzate acestea activează numai la nivelul orașelor și municipiilor din regiune, sunt subdimensionate și nu pot procesa eficient întreaga cantitate de ape reziduale.

Situatia comparativa a densitatii rețelelor de canalizare 31.12.2002

Unitate teritoriala	Suprafata totala (km ²)	Populatia	Lungimea totala a rețelei de canalizare (km)	Km retea canalizare / 1000 locuitori	Km de retea / 100 km ² suprafata
Nord – Est	36850	3743242	2467	0.65	6.69
Romania	238391	21794793	16812	0.77	7.05

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

Din datele prezentate reiese că densitatea rețelei de canalizare în regiunea Nord Est este cu puțin mai redusă - 6.69 km retea/100 km² decât valoarea densității la nivel național – 7.05 km retea/100 km². De asemenea, la 1000 locuitori revin 0.65 km retea de canalizare față de 0.77 km retea, valoarea medie pe țară.

La sfârșitul anului 2002, Regiunea Nord Est avea o lungime totală a conductelor de canalizare publică de 2467 km, reprezentând 14.67% din lungimea totală la nivel național.

Rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite în regiune

Sistemul de distribuție a gazelor naturale în Regiunea Nord-Est poate fi analizat prin prisma următorilor indicatori:

Rețeaua și volumul de gaze naturale distribuit comparativ in 2002

Judet	Localități conectate		Lungime rețea simplă (km)	Volum gaze naturale distribuite	
	Total	Din care municipii și orase		(mii m ³)	din care uz casnic
Bacău	22	8	663	310403	132635
Botoșani	4	2	182	74422	36402
Iași	15	3	516	260949	122550
Neamț	12	4	311	181105	111663
Suceava	7	3	226	110698	31831
Vaslui	2	2	120	47480	31917
Regiune NE	62	22	2018	985057	466998
Romania	1182	177	24068	10017637	3085561

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

In Regiunea Nord Est volumul de gaze naturale distribuite reprezinta 9.8% din total la nivel national, valoare inferioara de mediei nationale, inasa, daca se tine cont ca este regiunea cu cea mai mare populație, valoarea este foarte mica. Consumul casnic reprezinta 15.13% din valoarea inregistrata la nivelul tarii. Doar 22 din municipiile și orasele regiunii sunt conectate la sisteme de distributie a gazelor naturale, in timp ce o mare parte a comunelor și satelor nu sunt conectate. Efectiv 2.1% din numarul total al localitatilor regiunii sunt conectate la rețele de distributie a gazelor naturale.

Evoluția comparativă a numărului de localități conectate la rețeaua de gaze naturale

Unitate teritoriala	1998	Pondere in total localitati din regiune %	1999	Pondere in total localitati din regiune %	2000	Pondere in total localitati din regiune %	2001	Pondere in total localitati din regiune %	2002	Pondere in total localitati din regiune %
Nord - Est	55	1.87	56	1.90	57	1.93	60	2.04	62	2.10
Romania	915	5.70	993	6.18	1021	6.36	1120	6.98	1182	7.36

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Se constata o crestere usoara in perioada 1998-2002 a numarului de localitati conectate la rețeaua de gaz metan.

In anul 2002 numarul de localitati din regiune conectate la rețeaua de gaz metan este de 62, din care 22 in municipii și orase.

Lungimea rețelei de distribuție a gazului metan și evoluția ei în perioada 1998-2002 este prezentată în tabelul de mai jos pentru Regiunea Nord Est în comparatie cu situația la nivel national:

Situația comparativă regiuni privind lungimea conductelor de gaz metan (km)

Unitate teritoriala	1998	Variație % față de anul precedent	1999	Variație % față de anul precedent	2000	Variație % față de anul precedent	2001	Variație % față de anul precedent	2002	Variație % față de anul precedent
Nord - Est	1548	9,43	1651	6,65	1774	7,45	1928	8,68	2018	4,66
Romania	19444	7,92	20331	4,56	21598	6,23	23951	10,89	24068	0,48

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999- 2003

Se constata ca in perioada 1998-2002 a avut loc o crestere anuala a lungimii totale de gaz metan.

	Rețeaua de gaz metan la 31 decembrie 2002							
	Suprafata totala (kmp)	Populatia	Lungimea totala a rețelei de gaz metan (km)	Km rețea de gaz metan la 1000 locuitori	Km de rețea de gaz metan la 100 kmp suprafata	Consum gaze naturale (mii m ³)		Consum casnic pe cap locuitor (mc)
						total	din care uz casnic	
Nord – Est	36850	3.743.242	2018	0.59	5.47	985.057	466.998	124.75

Romania	238391	21.794.793	24068	1.10	10.09	10.017.637	3.085.561	141.57
----------------	---------------	-------------------	--------------	-------------	--------------	-------------------	------------------	---------------

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Comparand Regiunea Nord Est cu celelalte regiuni se constata că lungimea rețelei de gaz metan este printre cele mai slab dezvoltate din țară, fiind de numai 0,59km la 1000 locuitori față de 1,10 km la 1000 locuitori media pe țară, iar dacă raportăm la suprafața regiunii situatia este aceeași, adică 5,47 km rețea de conductă la 100 kmp in regiune față de 10,09 km rețea la 100 kmp media pe țară.

In ceea ce privește volumul de gaz metan distribuit, regiunea noastră stă mai bine față de alte regiuni, dar ponderea volumului de gaz metan distribuit în totalul pe țară este de numai 10,32% în regiune, în condițiile în care ponderea populației regiunii în totalul locuitorilor din România este de aproximativ 17%.

Regiunea Nord Est se remarcă cu un consum de gaz metan pentru uz casnic pe cap de locuitor, apropiat de media nationala.

Servicii de furnizare a energiei termice

În ceea ce privește furnizarea energiei termice, trebuie să facem precizarea că în toată țara centralele termice au fost gândite să deservească un oraș întreg, fie el mic sau mare (cu excepția orașelor foarte mari, spre exemplu București), astfel încât datorită pierderilor mari din rețea un asemenea sistem nu este nici foarte rentabil nici foarte eficient, ceea ce creează mari nemulțumiri în rândul beneficiarilor mai ales în sezonul de iarnă. În acest context, a apărut o soluție alternativă la acest serviciu pentru o mică parte a populației, care dispune de banii necesari, pentru a-și instala o centrală de apartament. Dar pentru marea majoritate a populației soluția ar fi cumpărarea și instalarea unor centrale de cartier sau chiar de bloc și înlocuirea instalațiilor de furnizare a încălzirii cu altele noi, mai performante din punct de vedere tehnic, care să reducă cât mai mult posibil costurile de furnizare a agentului termic către beneficiari. Însă pentru rezolvarea acestor probleme sunt necesare surse de finanțare care până în acest moment nu au fost încă identificate.

Pe de altă parte, trebuie să remarcăm că în mediul rural, cu excepția, câtorva localități nu este necesar un serviciu de furnizare a energiei termice.

Evoluția comparativă a numărului de localități care beneficiază de energie termică (apă caldă și încălzire)

	1998		1999		2000		2001		2002	
	total	din care municipii si orase	total	din care municipii si orase	total	din care municipii si orase	total	din care municipii si orase	total	din care municipii si orase
Nord - Est	41	31	38	31	36	31	32	28	31	27
Romania	306	234	280	227	259	217	239	202	214	185

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Se constata o scadere continua a numarului de localitati conectate la retelele de distributie a energiei termice atat la nivel de regiune cat si in toate regiunile tarii. Cauza o constituie proasta administrare a acestora in intervalul de dupa 1990, ceea ce a condus la unica solutie - realizarea centralelor de bloc sau de apartament, tendinta ce va continua si in perioada viitoare.

În ceea ce privește numărul de localități din regiune care dispun de energie termică centralizată această situație este prezentată în urmatorul tabel.

	2000		2001		2002	
	Localități care beneficiază de energie termică					
	Total localități	Municipii și orase	Total localități	Municipii și orase	Total localități	Municipii și orase
Bacău	9	8	8	7	7	6
Botoșani	5	4	5	4	4	4
Iași	4	4	4	4	4	4
Neamț	7	4	5	3	6	3
Suceava	8	8	7	7	7	7
Vaslui	3	3	3	3	3	3
Regiune N-E	36	31	32	28	31	27
România	259	217	239	202	214	185
% RNE/RO	13,90	14,28	13,38	13,86	14,48	14,59

Se observă că, în ceea ce privește numărul localităților din regiune care dispun de un sistem de încălzire centralizat, situație este bună, adică peste media pe țară, numai că, așa cum arătam mai sus, centralele termice care produc și distribuie agentul termic și care sunt direct subordonate Consiliilor Locale nu pot momentan să producă și să distribuie agentul termic într-un raport calitate preț convenabil pentru toți beneficiarii acestui tip de serviciu. Astfel, în curând această problemă s-ar putea transforma într-o gravă problemă socială dacă nu se vor găsi resurse pentru reabilitarea și modernizarea sistemului de furnizare a energiei termice în localitățile regiunii care dispun momentan de acest serviciu, localități în care trăiesc aproximativ 50% din totalul locuitorilor din cea mai populată regiune a țării.

Surse de energii regenerabile

Biomasa

Regiunea Nord Est are un potențial energetic de biomasă ridicat, împărțit pe următoarele categorii de combustibil:

- reziduuri din exploatarea forestieră și lemn de foc;
- deșeuri de lemn - rumeguș și alte resturi de lemn;
- deșeuri agricole rezultate din cereale, tulpini de porumb, resturi vegetale de viță de vie ș.a.;
- biogaz;
- deșeuri și reziduuri menajere urbane.

Circa 54% din căldura produsă pe bază de biomasă se obține din arderea de reziduuri forestiere; 89% din căldura necesară încălzirii locuințelor și prepararea hranei (mediul rural) este rezultatul consumului de reziduuri și deșeuri vegetale.

Probleme cheie a infrastructurii de utilitati:

- Retea de apă potabilă insuficient dimensionată în raport cu suprafața și populația regiunii la nivelul lui 2002
  - km rețea/100 km² suprafață: 12.55 față de 16.89 la nivel național;
  - km rețea potabilă/1000 loc: 1.23 față de 1.84 la nivel național;
  - 87.25% din localități sunt neconectate ;
- Retea de canalizare insuficient dimensionată în raport cu suprafața și populația regiunii la nivelul lui 2002
  - din 375 localități conectate la rețeaua de apă potabilă numai 131 sunt conectate la rețeaua de canalizare;
  - 95.58% din localități sunt neconectate;
- Retea de gaz metan insuficient dimensionată în raport cu suprafața și populația regiunii la nivelul lui 2002
  - km rețea gaz metan/1000 loc: 0,59 față de 1,10 la nivel național;
  - km rețea gaz metan/100 km² suprafață: 5.47 față de 10.09 la nivel național;
  - doar 2.1% din localități sunt conectate.
- Grad redus de utilizare a resurselor regenerabile (biomasă)

2.5 Infrastructura educațională și de sănătate

2.5.1 Infrastructura educațională

Factorul esențial în dezvoltarea unei economii naționale, și respectiv regionale este reprezentat într-o măsură foarte mare de capitalul uman. Deși este dificil de cuantificat și reprezentat

în sine un concept controversat, capitalul uman ar putea să includă resursele umane cu un anumit nivel de educație.

Evoluția comparativă a numărului de unități școlare pe nivele de instruire

Categoriile unități de educație	Valori absolute în anul școlar 2002/2003		Rata de creștere în anul școlar 1999/2000		Rata de creștere în anul școlar 2000/2001		Rata de creștere în anul școlar 2001/2002		Rata de creștere în anul școlar 2002/2003	
	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est
Grădinițe	9547	1384	0,56	0,80	-21,44	-43,92	-0,99	0,63	-4,34	-3,15
Școli elementare (primar și gimnazial)	12456	2536	-4,65	-2,52	-3,38	-5,02	0,64	-1,40	-1,35	-0,94
Licee	1388	197	1,90	1,16	2,01	6,86	0,87	1,07	0,65	4,23
Școli de artă și meserii	85	28	-87,88	-76,52	-4,12	3,70	-4,30	0,00	-4,49	0
Școli post-liceale	78	13	-81,13	-79,49	19,54	-6,25	-1,92	13,33	-23,53	-23,53
Școli de maiștri	-	-	-98,20	-100	-33,33	-	-50,00	-	-	-
Total	22166	4158								

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Numărul unităților de educație din regiune detine 18,75% din numărul total al unităților de învățământ la nivel național. Acest aspect este în acord cu faptul că regiunea detine cea mai mare suprafață și populație din cele opt regiuni de dezvoltare. La nivel de grădinițe, școli elementare și licee în regiune există același trend cu cel național și aproximativ aceeași rată (excepție anul școlar 2000-2001 pentru grădinițe când descreșterea a fost dubla față de național, iar pentru licee o creștere triplă regională). Trenduri opuse ale regiunii față de nivelul național se înregistrează în anii școlari 2000-2001 și 2001-2002 pentru școli de artă și meserii.

Evoluția comparativă a populației școlare din învățământul de toate gradele

Număr de elevi înscriși la școală pe categorii unități de educație	Valori absolute în anul școlar 2002/2003		Rata de creștere în anul școlar 1999/2000		Rata de creștere în anul școlar 2000/2001		Rata de creștere în anul școlar 2001/2002		Rata de creștere în anul școlar 2002/2003	
	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est
Grădinițe	629703	122702	-1,35	0,68	-0,86	-1,96	0,81	2,50	2,22	2,12
Școli elementare (primar și gimnazial)	2171147	422924	-2,30	-1,31	-3,47	-2,26	-3,77	-4,50	-5,19	-4,48
Licee	740404	113361	-3,29	-1,70	-0,93	-0,69	3,30	3,93	4,18	5,69
Școli de artă și meserii	270215	54652	-2,35	-2,47	7,79	6,17	5,34	-33,84	7,08	0,70
Școli post-liceale	61855	8128	1,76	2,89	-13,21	-21,17	-10,85	-15,73	-14,90	-20,54
Școli de maiștri	3873324	721767	-21,66	-28,96	-13,94	-41,65	-16,64	-28,31	2,22	2,12
Total	629703	122702								

Sursa: Anuarul Statistic al României 1999-2003

Regiunea Nord Est detine 19,48% din total elevi la nivel național, situație explicată prin faptul că regiunea este cea mai mare din țară ca suprafață, ca număr de locuitori, ca populație școlară și în plus are cea mai mare rată de fertilitate adică 51,6 față de 41,1 următoarea clasată și față de 40,3 media pe țară. Evoluția numărului de elevi în regiune pe categorii de unități de educație are același trend ca și la nivel național.

O situație comparativă a numărului de unități de educație (grădinițe, școli elementare, licee, școli profesionale și de ucenici, școli post-liceale, școli de maiștri) se poate observa din tabelul următor:

Unitate teritoriala	Număr unități de educație pentru anul școlar 2002/2003					
	Grădinițe	Școli elementare	Licee	SAM	Școli postliceale	Școli de maiștri
Nord - Est	1384	2536	197	28	13	-
Romania	9547	12456	1388	85	78	-

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

Comparativ, în anul școlar 2002-2003, Regiunea Nord Est are cel mai mare număr de școli elementare și școli de arte și meserii, în timp ce pentru celelalte tipuri de unități de educație regiunea se situează la un nivel mediu.

Regiunea Nord Est are, cu excepția școlilor de maiștri, cel mai mare număr de elevi înscriși în unități de educație în anul școlar 2002-2003.

Unitate teritoriala	Număr elevi înscriși în unitățile de educație pentru anul școlar 2002/2003				
	Grădinițe	Școli elementare	Licee	Școli profesionale și de ucenici	Școli postliceale și de maiștri
Nord - Est	122702	427903	113361	54652	8128
Romania	629703	2198312	740404	270215	61855

Număr de unități de educație pentru anul școlar 2002/2003

Județ/regiune	Grădinițe	Școli elementare	Licee	SAM	Școli postliceale
		Primar și Gimnazial			
Bacău	88	531	32	9	4
Botoșani	355	371	27	1	1
Iași	459	473	48	4	4
Neamț	33	356	32	5	2
Suceava	65	379	40	5	1
Vaslui	384	426	18	4	1
Nord-Est	1384	2536	197	28	13
ROMÂNIA	9547	12456	1388	85	78
%	14.50	20.36	14.19	32.94	16.67

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

La nivel județean, primele trei județe care dețin aproximativ 60% din numărul total al școlilor din toată regiunea, sunt în același timp cele trei centre universitare, și anume: Bacău, Suceava și Iași, cu 21%, 18% și respectiv 18%, situație explicată în primul rând datorită concentrării studenților în aceste centre universitare, iar pe de altă parte aceste județe au cea mai mare populație școlară comparativ cu celelalte 3 județe din regiune.

Regiunea Nord-Est cuprinde toate formele de învățământ, numărul elevilor înscriși în învățământul preuniversitar în anul școlar 2002-2003 fiind de 726.747 elevi, aproximativ 20% din populația totală a regiunii, iar, în ceea ce privește învățământul superior, în cele trei centre universitare învață 75.399 studenți. Dacă ne referim însă la forma de proprietate a infrastructurii educaționale la nivelul regiunii, putem spune că învățământul privat este foarte puțin dezvoltat, mai ales la nivel preuniversitar.

Pentru a avea o imagine mai bună privind populația școlară din regiune prezentăm în tabelul de mai jos numărul de elevi/studenți înregistrați în regiunea Nord-Est în anul școlar 2002-2003.

Populația școlară din învățământul de toate gradele, în anul școlar 2002/2003

Unitate teritoriala	Pre-școlar	Elementar			Liceal	SAM	Post-liceal și maiștri	Superior	Total
		Primar	Gimnazial	Special					
Bacău	24766	37903	44341	644	21912	10323	1693	6921	148503
Botoșani	15309	24032	28095	564	13268	6402	771	252	88693
Iași	25507	41477	50451	1287	26035	13183	2953	59127	220020
Neamț	16213	28100	32874	552	17321	9002	1168	340	105570
Suceava	25129	39003	43294	1219	20951	8667	1357	8612	148232

Vaslui	15778	24433	28921	713	13874	7075	186	147	91127
Nord-Est	122702	194948	227976	4979	113361	54652	8128	75399	802145
ROMÂNIA	629703	981975	1189172	27165	740404	270215	61855	596297	4496786
%	19.48	19.85	19.17	18.33	15.31	20.22	13.14	12.64	17.84

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

Aceste date demonstrează existența unei tradiții pedagogice în regiune și a unei preocupări continue pentru instruirea generației viitoare, chiar dacă în prezent infrastructura educațională se confruntă cu o serie de probleme dintre care cele mai importante sunt: lipsa unor spații adecvate procesului de instruire, lipsa unor dotări care să țină pasul cu nevoile mereu în schimbare ale pieței forței de muncă, lipsa de cooperare cu mediul industrial și, ceea ce este foarte important, necorelarea procesului de instruire cu cerințele pieței forței de muncă, adică lipsa unei strategii de instruire a resurselor umane din regiune.

Astfel, după 1989 s-a înregistrat o creștere a cererii pentru profilele: economic, medico-farmaceutic și juridic, în timp ce învățământul tehnic și profesional a cunoscut o scădere la fel ca toată industria românească, acesta nefiind capabil să se reorganizeze corespunzător și să țină pasul cu cerințele pieței forței de muncă, deși au fost introduse noi meserii sau forme de specializare în domenii ca: tehnologia informațiilor, inginerie biochimică, ingineria mediului, agromontanologie, turism, marketing și management, inginerie civilă etc. cu posibilitatea ca unele profile să fie studiate într-o limbă internațională de largă circulație: engleză sau franceză.

Deși regiunea dispune de un personal cu o bună experiență în formarea și instruirea resurselor umane și, pe de altă parte, de un bun potențial în ceea ce privește numărul de persoane înscrise în diverse forme de învățământ, o altă problemă cu care se confruntă regiunea este migrația tinerilor absolvenți în regiuni mai dezvoltate sau chiar în alte țări, deoarece oferta locurilor de muncă în regiune este extrem de scăzută în anumite domenii comparativ cu alte regiuni, unde există o ofertă mai bună pentru aceleași domenii și mai bine plătită.

Din păcate, nu avem date statistice cu privire la numărul de săli de clasă din școli pentru a putea face o comparație între regiunea noastră și celelalte regiuni în ceea ce privește numărul elevilor ce beneficiază de o sală de curs.

Situația comparativă a numărului de biblioteci

Unitate teritorială	Număr de biblioteci								
	1998	1999		2000		2001		2002	
		total	variație față de anul precedent	total	variație față de anul precedent	total	variație față de anul precedent	total	variație față de anul precedent
Nord - Est	2700	2688	-0,44	2661	-1,00	2589	-2.70	2579	-0.38
Romania	13821	13785	-0,26	13422	-2,63	13442	0.14	13377	-0.48

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

În anul 2002, numărul acestora, la nivelul regiunii Nord-Est a fost de 2579 biblioteci, în scădere față de anul precedent cu 0.38%. Se observa ca trendul 2002/1999 a fost descrescător la nivel național cat si pe fiecare regiune in parte, rata de descrestere in Nord Est fiind totusi inferioara celorlate regiuni.

Cele mai multe biblioteci la nivelul regiunii sunt localizate tot în cele trei centre universitare, dar acest lucru este absolut normal dacă ținem cont și de populația acestor județe, dar mai ales de concentrarea studenților din regiune sau a unor studenți din afara regiunii în aceste centre universitare cu tradiție pentru instruire și educație.

Se poate spune că în ceea ce privește numărul bibliotecilor din regiunea Nord – Est există un număr satisfăcător de astfel de unități, însă adevăratele probleme în acest sector sunt, ca și în învățământ, starea proastă a unor clădiri cât și dotarea precară cu sisteme informatizate care să ușureze munca din acest domeniu.

2.5.2 Infrastructura de sănătate

Sistemul de ocrotire a sănătății în regiune este caracterizat de trecerea dificilă de la centralism, egalitarism și limitarea libertății de opinii la autonomie locală, privatizare și competiție. Astfel, reforma ultimilor ani a încercat să schimbe fundamental sistemul de sănătate cu scopul de a reconstrui unitar cadrul legislativ și organizatoric, de a introduce Asigurările Sociale de Sănătate și de a diversifica mecanismele de generare a resurselor financiare, în același timp cu trecerea centrului de greutate al serviciilor de sănătate către asistența ambulatorie.

S-a urmărit stimularea privatizării sub diverse forme, introducerea competiției între furnizori, dar și descentralizarea sistemului de sănătate, prin creșterea rolului autorităților locale, al asociațiilor profesionale, al instituțiilor finanțatoare, al comunităților, etc.

Finanțarea spitalelor se face într-o proporție de peste 90% prin contracte de servicii încheiate între conducerile spitalelor și Casele Județene de Asigurări de Sănătate. În baza OG 124/1999, s-a realizat pînă în prezent privatizarea aproape 100% a asistenței medicale primare, atît în mediul urban, cît și în mediul rural, precum și într-o proporție de peste 70% a asistenței de specialitate ambulatorii.

În ceea ce privește infrastructura propriu-zisă de sănătate, aceasta este prezentată în tabelele următoare.

Regiunea Nord-Est se situează pe primul loc ca număr de unități sanitare (spitale, policlinici, dispensare medicale, sanatorii TBC) cu 172 de unitati. De menționat este faptul că această statistică se referă doar la unitățile sanitare în proprietate publică. În prezent, atît în regiunea Nord - Est, cît și în toată țara, există și unități medicale private, însă numărul acestora este relativ redus (cu excepția farmaciilor și cabinetelor medicale).

Dacă din acest punct de vedere lucrurile par bune pentru regiune, în schimb toată această infrastructură, la fel ca și cea din învățământ, se găsește într-o stare precară, existând riscul ca unele spitale să nu mai primească autorizație de funcționare. În plus, la fel ca și în învățământ, dotările tehnice de care dispun spitalele din regiune sunt uzate atît fizic cît și moral și nu mai corespund cerințelor actuale. Aceste observații sunt valabile pentru infrastructura de servicii sanitare publice, mai ales pentru toate tipurile de spitale din regiune care supraviețuiesc din ce în ce mai greu fără un sprijin pentru a fi reabilitate, modernizate și dotate cu echipamente la standarde europene.

Se observă că la nivelul regiunii cel mai bine stă județul Iași, numărul relativ mare de unități sanitare, diversificate pe specializări (neuro-chirurgie, boli infecțioase, urgențe, psihiatrie, etc.), fiind datorat în primul rând populației numeroase din acest județ, dar și faptului că Iași-ul este centru universitar, funcționând aici un spital universitar și diverse centre de cercetare în acest domeniu.

Numărul unităților sanitare în proprietate majoritară de stat în anul 2002

Județ/ regiune	Spitale	Policlinici	Dispensare medicale	Centre de sănătate	Sanatorii TBC	Sanatorii balneare	Preventori i	Creș e
Bacău	9	2	15	-	-	1	-	9
Botoșani	11	-	9	3	1	-	-	1
Iași	20		5	2	-	-	2	13
Neamț	5	1	5	2	1	-	-	7
Suceava	9	1	7	3	-	-	1	3
Vaslui	9	-	11	-	-	-	-	4
Nord-Est	63	4	52	10	2	1	3	37
TOTAL	442	44	442	74	11	4	8	288
%	14.25	9.90	11.76	13.51	18.18	25	37.50	12.85

Sursa: Anuarul statistic al României, 2003

Ca pondere, regiunea Nord-Est deține 14.35% din numărul total al unităților sanitare în proprietate publică. La nivel județean, cele mai multe unități sanitare se găsesc în Iași, Bacău și Vaslui.

Cu capital integral privat subliniem existența a 20 de policlinici, 694 de cabinete medicale, 506 cabinete stomatologice, 61 de laboratoare medicale și 665 de farmacii.

Evoluția numărului unităților sanitare în proprietate majoritară de stat

Unități sanitare	Valori absolute în anul 2002		Rata de creștere în anul 1999		Rata de creștere în anul 2000		Rata de creștere în anul 2001		Rata de creștere în anul 2002	
	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est
Spitale	442	63	2,66	3,28	3,29	0,00	0,68	0,00	0,00	0,00
Policlinici	44	4	-36,61	-31,75	-70,29	-72,09	-31,11	-25,00	-29,03	-55,55
Dispensare medicale	442	52	-75,05	-72,22	-26,42	-40,93	-55,28	-59,84	8,87	1,96
Centre de sănătate	74	10	-5,32	0,00	2,25	0,00	-3,29	0,00	-15,91	-28,57
Sanatorii TBC	11	2	7,69	0,00	0,00	0,00	-14,28	0,00	-8,33	0,00
Preventorii	8	3	-7,14	0,00	-15,38	0,00	0,00	0,00	-27,27	-25,00
Creșe	288	37	-8,71	-5,77	-7,73	-2,04	-2,79	0,00	-17,24	-22,92

Sursa: Anuare Statistice ale Romaniei 1999-2003

În regiune se constata descreșterea accentuata a numarului de policlinici în intervalul de timp 1998-2002, cu un ritm aproape identic cu cel national. O situatie alarmanta o constituie scaderea cu o rata crescatoare de la an la an a dispensarelor medicale. Pentru celelalte tipuri de unitati nu s-a înregistrat o variatie a acestora. Ca număr de paturi în spitale și medici, la sfîrșitul anului 2002, regiunea Nord-Est se situa printre primele regiuni din țară cu 15.31% din total national. Se înregistreaza la nivel de regiune în perioada 1998-1999 o evolutie fluctuanta a numarului de paturi în spitale, a numarului de medici, farmacisti și personal sanitar mediu. În anul 2002 semnalăm scaderea pentru toate categoriile mentionate, similar cu cea prezenta la nivel national.

	Valori absolute în anul 2002		Rata de creștere în anul 1999		Rata de creștere în anul 2000		Rata de creștere în anul 2001		Rata de creștere în anul 2002	
	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est
Număr paturi în spitale	162588	24902	-0,22	-0,35	1,62	-1,83	0,64	0,79	-3,15	-4,80
Număr medici	41547	5860	4,03	2,56	-1,41	4,99	-0,07	-3,74	-1,87	-1,66
Stomatologi	4873	856	-1,98	-2,09	-5,28	-3,91	1,48	9,25	-3,64	-3,28
Farmacisti	1371	224	-2,68	-1,63	-0,63	8,71	-6,17	-6,87	-7,99	-8,20
Personal sanitar mediu	113620	17532	-3,14	-17,73	-3,37	14,18	-0,05	-2,30	2,12	1,30

Sursa: Anuarul Statistic al României, 1999 -2003

Numărul paturilor din spitale și al medicilor, 2002

Județ/regiune	Paturi în spitale	Medici
Bacău	3761	914
Botoșani	3380	552
Iași	7972	2416
Neamț	3011	701
Suceava	3783	816
Vaslui	2995	461
Nord-Est	24902	5860
România	162588	41547
%	15.32	14.10

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

La nivel județean, județul Iași depășește cu mult media pe regiune, valorile acestor doi indicatori fiind duble, uneori chiar triple față de celelalte județe din regiune (Vaslui, Botoșani).

2.6 Servicii sociale

Serviciile sociale în regiune sunt afectate puternic de caracteristicile dominante ale perioadei de tranziție prin care trece toată țara și de faptul că regiunea are cea mai mare populație comparativ cu celelalte regiuni, dar și cel mai redus PIBR/locuitor.

Pe de o parte, cererea pentru aceste servicii a crescut din ce în ce mai mult în ultima perioadă datorită disponibilizărilor masive din economie, dar și datorită incapacității agenților economici de a absorbi forța de muncă tânără. În plus, cererea mare este determinată și de nivelul general de sărăcie a populației, în special în cazul unor categorii sociale defavorizate cum ar fi: bătrînii, cei cu afecțiuni cronice sau cu diverse handicapuri. O consecință a acestui nivel de sărăcie este creșterea numărului de cazuri în care părinții își încredințează voluntar copiii centrelor de plasament din regiune. Acești copii, la rîndul lor, necesită asistență socială complexă și foarte costisitoare.

Pe de altă parte, oferta de servicii sociale a fost extrem de deficitară la nivelul regiunii, datorită sărăciei generale a bugetelor locale, care contribuie de cîțiva ani la finanțarea unei părți din aceste servicii sociale. Pe lângă alocarea unor resurse bugetare pentru finanțarea serviciilor sociale, există, de asemenea, numeroase organizații non-guvernamentale implicate în activități sociale, mai ales în domeniul protecției drepturilor copiilor și bătrînilor. În acest sens, există, totodată, orfelinate și cămine pentru bătrîni care sunt finanțate de către unități de cult religios.

Județele cu situația cea mai precară sunt Botoșani și Vaslui, județe care ocupă primele locuri în ceea ce privește rata șomajului și nivelul de sărăcie a populației.

Evoluție comparativă a cheltuielii cu protecția socială

	Valori absolute în anul 2002		Rata de creștere în anul 1999		Rata de creștere în anul 2000		Rata de creștere în anul 2001		Rata de creștere în anul 2002	
	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est	Romania	Regiunea Nord-Est
Cheltuielile cu protecția socială a șomerilor (milioane lei)	11344334	1617062	5.18	-3.66	-21.98	-36.43	-26.66	-20.66	-2.32	-0.16
Numărul cantinelor de ajutor social	199	36	-8,41	0,00	25,53	6,90	7,90	0,00	4,18	16,12

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Cheltuielile sociale au înregistrat cel mai înalt nivel, așa cum era de așteptat în județul Vaslui, unde în termeni nominali a avut loc o creștere cu aprox. 50%. În schimb, deși județul Bacău este cel mai dezvoltat, cu cea mai redusă rată a șomajului, a avut un ridicat nivel al acestora, ocupând al doilea loc.

Privind ponderea cheltuielilor sociale la nivel regional în total național se constată o creștere de la 13.90% la nivelul lui 2001 la 14.25% în 2002, explicabil prin faptul că este cea mai săracă regiune din România.

Cheltuielile cu protecția socială a șomerilor în 2001 și 2002 (milioane lei)

Județ/regiune	Total cheltuieli cu protecția socială a șomerilor (milioane lei)		Ponderea cheltuielilor cu protecția socială pe județe în total regiune(%)	
	2001	2002	2001	2002
Bacău	305235	329943	23.30	20.40
Botoșani	144216	182446	11.00	11.30
Iași	216681	255097	16.50	15.77
Neamț	237893	293221	18.10	18.13
Suceava	195644	225153	14.90	13.92
Vaslui	211875	331202	16.20	20.48
Nord-Est	1311544	1617062	100.00	100

România	9404370	11344334
%	13.90	14.25

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2002, 2003

O altă latură a serviciilor sociale o reprezintă cantinele sociale care funcționează în toate județele regiunii. Aici, persoanele sărace și cei care nu au nici un mijloc de existență, inclusiv cei fără locuință, beneficiază de mese zilnice gratuite.

În anul 2002 numărul cantinelor de ajutor social este în regiune de 36 de unități, reprezentând 18% din numărul total de unități existente la nivel național.

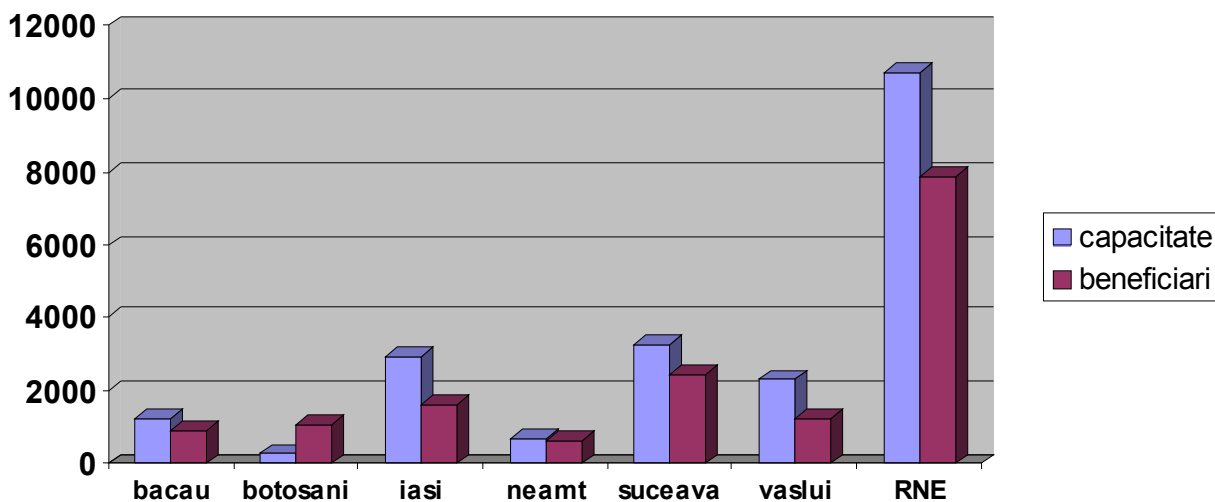
Capacitatea asigurată de respectivele unități este de 8889 locuri, reprezentând 20.66% din capacitatea totală existentă la nivel național de care au beneficiat 5602 persoane, la nivelul anului 2002.

Numărul cantinelor de ajutor social din anul 2001 și 2002

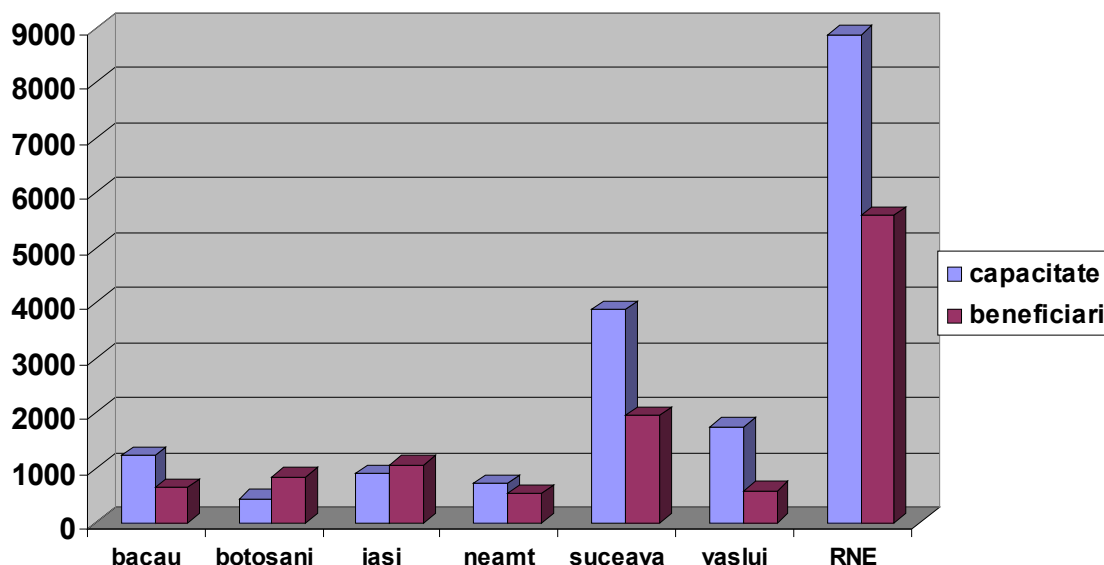
Unitate teritorială	Număr de cantine		Capacitate (locuri)		Nr. beneficiari	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Bacău	3	3	1226	1220	920	636
Botoșani	4	7	275	434	1070	843
Iași	7	9	2938	887	1620	1057
Neamț	5	6	697	708	624	528
Suceava	8	7	3260	3890	2423	1949
Vaslui	4	4	2300	1750	1221	589
Nord-Est	31	36	10696	8889	7878	5602
România	191	199	46860	43007	37083	30183
%	16.20	18.09	22.80	20.67	21.20	18.56

Sursa: Anuarul statistic al României, 2002

Capacitatea și numărul beneficiarilor la nivel județean și pe total regiune, 2001

Capacitatea și numărul beneficiarilor la nivel județean și pe total regiune, 2002

Sursa: Anuarul statistic al României, 2002,2003

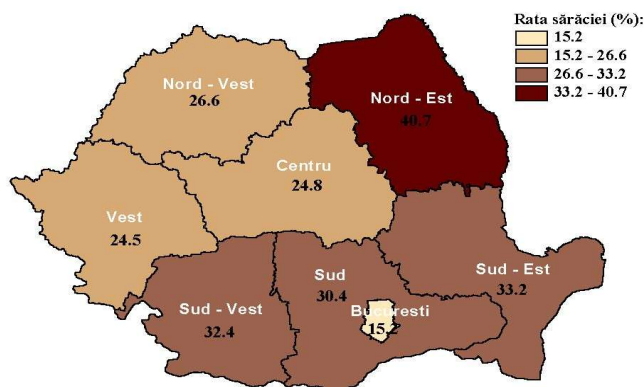
Deși la nivelul regiunii, în perioada analizată capacitatea în funcțiune depășește numărul beneficiarilor, în județul Botoșani situația este diametral opusă.

Distribuția în plan regional a sărăciei.

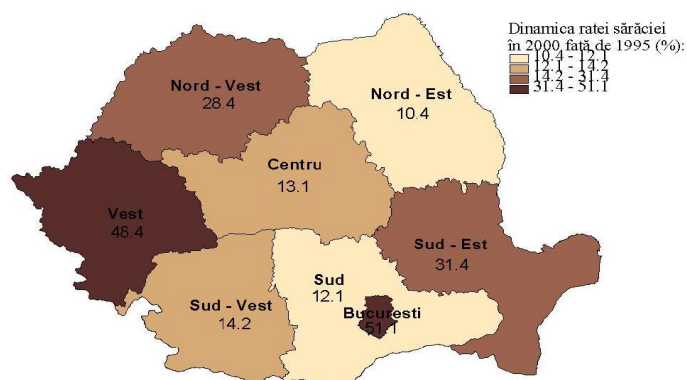
Criza economică din ultimii ani a afectat în mod inegal regiunile țării. Incidența sărăciei este mai mare în zonele din estul și sudul țării și mai mică în zona de vest. Situația prezintă cea mai mare gravitate în Regiunea Nord-Est, unde rata sărăciei depășește 40%, ceea ce înseamnă peste 1,5 milioane de săraci.

Situația se modifică în intervalul 2000-2001, când schimbările în ratele sărăciei pentru 6 regiuni prezintă valori negative, procesul de sărăcire continuând în regiunile Sud-Vest și Nord-Est, adică în cele mai sărace zone.

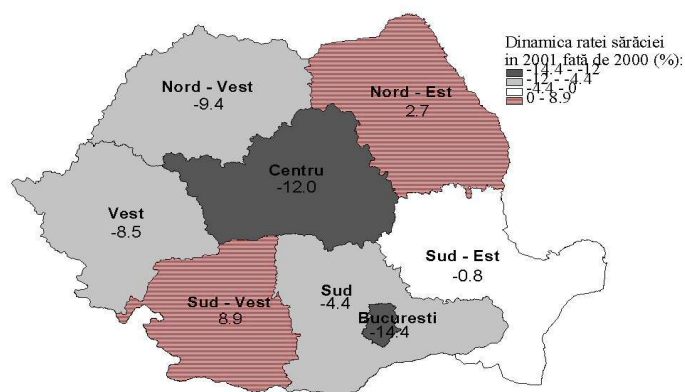
Distribuția regională a sărăciei în 2001

Schimbări în rata sărăciei 2001 față de 1995

Schimbari in rata saraciei 2001 fata de 2000

Nota: informatiile au fost preluate din Planul National Anti Saracie si Promovare a Incluziunii Sociale. Rata de saracie a fost calculata pe baza metodologiei CAPSIS, avand la baza indicatorul agregat al veniturilor si beneficiilor sociale.

Probleme cheie:

- Regiunea Nord Est are cel mai ridicat nivel al saraciei de 40.7%, tendinta anuala fiind de crestere.

2.7 Infrastructura în domeniul cercetării, transferului tehnologic și societatea informațională

Știința, tehnologia și inovarea reprezintă domenii strategice care asigură progresul tehnologic constant și, în consecință, durabilitatea dezvoltării și competitivitatea economică a unei țări.

În regiunea Nord-Est nivelul performanțelor sistemului de cercetare dezvoltare-inovare este dependent de caracteristicile tranziției de la economia centralizată la economia de piață. O primă analiză a sectorului de cercetare-dezvoltare-inovare conduce la următoarele caracteristici generale:

- finanțarea sectorului de cercetare-inovare în proporție de 60% de la bugetul de stat cu fonduri la limita supraviețuirii acestui domeniu;

- în perioada 1999-2002 cheltuielile pentru cercetare dezvoltare anuale efectuate, atât în sectorul public cât și în cel privat, au înregistrat în general un nivel relativ stabil, dar care nu a depășit 5.5 % din cele efectuate la nivel național;
- cheltuielile în cercetare-dezvoltare efectuate de întreprinderi reprezintă numai 0.07% din cifra de afaceri regională –2002;
- numărul de salariați din cercetare dezvoltare s-a redus anual ajungând în 2002 la 3368 de salariați – 8.76% din total la nivel național;
- numărul de întreprinderi cu activitate de inovare este de 607 (15.3% din nivelul național), angajând cheltuieli de inovare în valoare de 61 milioane de euro (7.8% din nivel național);
- o migrare continuă a specialiștilor din acest domeniu spre alte domenii sau chiar spre alte țări;
- activitățile de cercetare se desfășoară adesea fără o bună colaborare între mediul academic, institutele specializate de cercetare și agenții economici; 87% din activitățile de cercetare-inovare desfășurându-se în institute de cercetări și numai 13% în întreprinderi;
- eficiența activităților de cercetare-inovare este redusă în sensul că numai 12% din rezultatele cercetării sunt aplicate efectiv în industrie;
- transferul tehnologic și de inovare către economie este într-un stadiu incipient de dezvoltare, deoarece lipsește infrastructura de specialitate pentru difuzarea, transferul și valorificarea rezultatelor cercetării-dezvoltării-inovării;
- alocarea de la an la an a tot mai puține fonduri pentru dezvoltarea domeniului cercetării-dezvoltării-inovării;
- receptivitate scăzută a agenților economici pentru realizările cercetării-dezvoltării-inovării datorită insuficienței resurselor financiare;
- lipsa unei comunicări între părți și, în consecință, a unor parteneriate care să permită dezvoltarea acestui sector.
- slaba dezvoltare a infrastructurii de transport și de utilități determină o atractivitate scăzută pentru investitorii din afara regiunii sau a unor posibili investitori străini.

Deși are un mare potențial de resurse umane, Regiunea Nord-Est este pe ultimul loc față de celelalte regiuni ale țării datorită lipsei de interes manifestată de agenții economici din regiune pentru CDI, TT și IT, datorită lipsei resurselor financiare alocate pentru aceste domenii.

Acest domeniu se caracterizează de dinamism și complexitate, domeniu ce se bazează pe utilizarea la scară largă a rezultatelor inovării, a transferului tehnologic, a comunicării rapide și moderne, a diversității metodelor de prelucrare a informațiilor, au condus la un nou tip de societate și anume conceptul de „societate informațională”. Suportul tehnologic al noului concept de societate informațională se bazează așadar pe trei componente: tehnologia comunicațiilor, tehnologia informației și multimedia sector de producție pentru conținutul informațional. Interferența acestor componente a condus la apariția unor noi servicii și aplicații (telefonie mobilă, rețele de calculatoare de tip Intranet și Internet, etc.).

Așadar CDI, TT și IT reprezintă alături de celelalte sectoare economice de sine stătătoare care la rândul lor constituie suport pentru dezvoltarea celorlalte sectoare economice, deschide noi orizonturi pentru creșterea competitivității agenților economici și nu în ultimul rând conduc la crearea de noi locuri de muncă.

Având în vedere că în regiunea există un potențial de resurse umane care nu a fost încă exploatat și, pe de altă parte, câteva orașe mari reședință de județ au o bază de pornire (aeroporturi, universități, utilități, spații disponibile), putem estima că prin intervenția cu măsuri specifice, sectoarele CDI, TT și IT în regiune vor înregistra o relansare și o dezvoltare prin investiții specifice care să aibă un impact deosebit în dezvoltarea în ansamblul economiei regionale.

La nivel național se află în derulare în prezent mai multe programe de cercetare-dezvoltare și inovare, dintre care amintim:

- Planul Național pentru Cercetare-Dezvoltare și Inovare – al cărui obiectiv principal este crearea de noi surse de dezvoltare și inovare pentru economie și societate, răspunzând unor comenzi concrete sau cerințelor integrării internaționale a sistemului știință-tehnologie din România și care să conducă spre generarea de efecte economice directe pe termen scurt sau mediu.
- Programul Național "Dezvoltarea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic" – INFRATECH, aprobat prin HG 128/2004, instrument care acordă sprijin financiar și logistic pentru crearea și dezvoltarea institutiilor specializate din infrastructura de inovare și transfer tehnologic precum și parcuri științifice și tehnologice;
- Programul național de cercetare-dezvoltare "Orizont 2000" – al cărui obiectiv constă în susținerea și dezvoltarea potențialului de cercetare-dezvoltare existent, în vederea

dezvoltării de cercetări în domenii și direcții de interes general și/sau de importanță strategică pentru economie și societate.

La nivel național și regional s-au luat o serie de măsuri pentru crearea și dezvoltarea de noi structuri instituționale în domeniul cercetării – dezvoltării și inovării.

Principalele acțiuni inițiate și aflate în plină desfășurare legate de acest aspect sunt:

- Inițierea de institute naționale de cercetare-dezvoltare în ramuri strategice ale economiei naționale, precum și în domenii de interes public în urma rezultatelor evaluării efectuate pe baza metodologiei aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.135/1996
- În instituțiile de învățământ superior se organizează activități de cercetare-dezvoltare, proiectare, consultanță sau expertiză, care se desfășoară în cadrul departamentelor, catedrelor sau în unități proprii de cercetare științifică, inclusiv prin colaborare cu instituții de învățământ și de cercetare din țară sau din străinătate.
- Sprijinirea dezvoltării de "centre de excelență" - nuclee, centre și rețele de cercetare a caror activitate să atingă un nivel calitativ recunoscut pe plan european/internațional (în conformitate cu standardele internaționale în domeniu), prin intermediul programului RELANSIN din cadrul Planului Național pentru cercetare-dezvoltare și inovare. Acțiunea a fost declansată pe baza de competiție la sfârșitul anului 2000.
- Dezvoltarea infrastructurii de inovare prin intermediul programului RELANSIN din cadrul Planului Național, care urmărește crearea și/sau dezvoltarea de parcuri tehnologice / științifice, centre de inovare și afaceri (BIC/TIC), centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologică, centre de dezvoltare a resurselor umane din cercetare-dezvoltare-inovare, oficii de legătură cu industria, altele (centre pentru servicii de utilitate publică în domeniul mediului, sănătății etc.)

Există în prezent, la nivelul regiunii o serie de Institute de Cercetare – Dezvoltare, precum și câteva societăți comerciale care desfășoară o activitate de Cercetare – Dezvoltare.

Infrastructura cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării în regiune

Unitate teritorială	Număr unități	(%)	Unități C-D	Unități de învățământ superior	Unități medicale	Stațiuni agricole	Agenți economici
2002							
Nord-Est	73	12,0	16	13	-	17	27

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2003

În regiune sunt 73 de unități de cercetare – dezvoltare care detin 12% din numărul total la nivel național. Se constată că cele create în cadrul unităților de învățământ superior detin un sfert din cele create la nivel național.

Dintre unitățile de cercetare dezvoltare enumerăm:

Institute:

- Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Fizica Tehnică – IFT Iași;
- Institutul național de Inventică Iași.
- Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, Cîmpulung Moldovenesc, Suceava
- Banca de Resurse Genetice Vegetale, Suceava
- Stațiunea de Cercetare și Producție Pomicolă, Fălticeni, Suceava

Societăți comerciale care se ocupă și de cercetare:

- S.C. Aerostar S.A., Bacău;
- S.C. Caom S.A., Pașcani;
- S.C. Impex Romcatel S.A., Iași;
- Tehno – Util, Suceava;
- Tehnoton, Iași;

- Ceproplast – Centrul de cercetare, proiectare, producție prelucrate mase plastice, Iași.

De asemenea, există numeroase centre de cercetare ce funcționează în cadrul universităților. Astfel, în cadrul universității din Bacău funcționează 4 astfel de centre pe următoarele domenii: inginerie managerială și tehnologică, chimia și ingineria produselor naturale și de sinteză și a protecției mediului, protecția și valorificarea resurselor biologice, inginerie mecanică.

În ceea ce privește transferul de tehnologie, principala modalitate prin care s-a realizat acesta a fost, în regiunea Nord-Est, prin privatizarea întreprinderilor și cumpărarea acestora de către firme private străine care au re tehnologizat procesele de producție, obținându-se astfel produse de o calitate superioară, la prețuri avantajoase și cu o productivitate crescută. Totuși, această modalitate nu a putut fi însă practică decât în cazul a puține întreprinderi, datorită lipsei de atractivitate a multora din ele. Deficiențele în domeniul dezvoltării tehnologice constituie un obstacol major pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri, care nu dispun de resursele financiare necesare procesului de inovare.

Un lucru pozitiv pentru regiune în domeniul cercetării-dezvoltării inovare l-a constituit derularea proiectului PARTNER Thematic Network, care a avut ca scop sprijinirea regiunilor care realizează proiecte de strategii de inovare regională. Prin acest proiect în care Agenția pentru Dezvoltare Regională a fost partener s-a urmărit obținerea următoarelor rezultate pentru regiunea noastră:

-sprijin metodologic pentru regiunile din țările candidate care realizează proiecte de strategii de inovare regională

-schimb de informații, experiența și bune practici

-creșterea nivelului de conștientizare asupra strategiilor de inovare regională

-legături de cooperare între Statele membre ale Uniunii Europene, Țările Candidate, Noile State Independente și Regiuni din Țările Mediteraniene.

Acest proiect este localizat în regiuni din Statele Membre ale Uniunii Europene și din țările candidate pentru aderarea la Uniunea Europeană. ADR Nord Est este membru al acestei Rețele și va participa conform ciclului de activități și proiecte incluse în Strategia de Inovare Regională a fiecărei dintre Noile Țări Asociate, fiecare proiect fiind dezvoltat în spiritul problemelor specifice din fiecare țară.

Tot în domeniul dezvoltării inovative, dar și al cooperării academice cu mediul industrial Agenția de Dezvoltare Nord Est a fost partener într-un alt program aflat în derulare. Acest program numit SAIL (Strengthening Academic and Industrial Links) NETWORK a avut ca scop facilitarea schimbului de cunoștințe și experiența la nivel transnațional privind cooperarea academică și industrială între regiuni și este localizat în Regiuni de Dezvoltare din următoarele țări: Germania, Creta, Islanda, Spania, Marea Britanie, Suedia, România, Irlanda de Nord, Cipru, Polonia și Israel.

Prin acest program la nivelul Regiunii Nord Est s-au obținut următoarele rezultate:

-promovarea dezvoltării inovative și furnizarea de informații asupra oportunităților pentru îmbunătățirea parteneriatului transnațional prin oferirea unor activități de schimb de experiență incluzând schimbul de funcționari și vizite de studiu

-inclusiunea cooperării academice și industriale pe agenda politică a regiunilor reprezentate în rețea

-diseminarea informațiilor prin intermediul unui web-site, a unui newsletter și a două conferințe

Dezvoltarea laturii informaționale, în societatea românească de tranziție, reprezintă un element de bază pentru modernizarea și eficientizarea fiecărui domeniu de activitate. În regiune, ultimii ani au adus o dezvoltare fără precedent a societății informaționale, prin îmbunătățirea rețelei de comunicații și creșterea numărului agenților economici care oferă servicii informaționale. Această dezvoltare este detașată superioară dezvoltării din celelalte ramuri de activitate înregistrată în ultimul interval de timp.

A crescut, astfel, numărul firmelor furnizoare de echipamente de hardware și software și firme care procesează date și baze de date.

În județul Iași astfel de firme sunt:

- furnizori de hardware și consultanță: Quartz Matrix, RTD, Radix, Flamingo, Computer House, Infoservice, Autotehnic, Sercom, Q-net, Omega;
- furnizori de software și consultanță: Matrix, RTD, Radix, Quartz, Avicena, TH Invest; firme care procesează date și baze de date: Matrix, TGH Investment.

În județul Botoșani, firmele care distribuie echipamente hardware și software sunt: S.C. Petar Computers, Sierra Computers, Elsaco, Quattro, Complay. Există de asemenea și o societate care procesează date și baze de date denumită Societatea de Servicii Informatice.

În județul Suceava: există următoarele firme furnizoare de echipamente de calcul: Assist, Warpnet, Asieta, Mics, Dotnet, iar Assist, Warpnet liruc și Centrul de Calcul procesează date și baze de date. În general, aceste firme oferă și servicii de acces la Internet și poștă electronică.

Pe lângă acești furnizori de Internet și e-mail, un progres remarcabil a fost înregistrat de CONNEX prin serviciul X-net, care oferă abonaților accesul gratuit la Internet și poștă electronică direct prin rețeaua de satelit. Aceasta asigură o calitate și o viteză de transfer a informațiilor net superioară celor oferite de rețeaua de telefonie prin cablu.

În ceea ce privește televiziunea prin cablu, aceasta a cunoscut o dezvoltare deosebită în ultimii ani prin apariția a numeroase firme care distribuie acest serviciu. În acest sens menționăm: Somax TV Botoșani, TVS Săveni – în județul Botoșani; Telemach și Tele M Sat – în județul Neamț; M-Bit, RCS, Astral – în județul Iași; Agapia și Mega Construct – în județul Suceava.

3. POPULATIA, RESURSELE UMANE SI PIATA MUNCII

3.1 Evolutia populatiei si a resurselor umane

La 1 ianuarie 1998, populația totală a regiunii Nord-Est era de 3.785.530 locuitori, reprezentând 16,7% din populația totală a țării, ajungând la 18.03.2002 (conform recensământ) la 3.674.367 locuitori și 3.743.242 locuitori (conform Anuar Statistic al Romaniei 2003).

Subliniem inadvertența care există între cele două surse statistice. În acest capitol am folosit ca baza informațiile furnizate prin Anuarul Statistic al Romaniei.

Sub aspectul numărului de locuitori, regiunea ocupă locul întâi pe țară.

Populația regiunii se concentrează în 32 centre urbane, 463 comune și 2445 sate. Ponderea populației urbane, în 2002, în total populația totală este de 40.77%, în descreștere față de 2001. Populația rurală detine 59.23%. Mai jos redăm situația comparativă pe regiuni:

Situația comparativă pe regiuni între ponderea populației urbane și rurale-2001 și 2002

Regiunea	Romania	NE	SE	S	SV	V	NV	Centru	Bucuresti
2001									
Urban(%)	54,6	43,5	56,8	41,6	45,3	62,2	52,6	60,3	88,8
Rural (%)	45,4	56,5	43,2	58,4	54,7	37,8	47,4	39,7	11,2
2002									
Urban(%)	53,26	40,77	55,26	40,64	44,72	61,71	51,14	58,85	88,86
Rural (%)	46,74	59,23	44,74	59,36	55,28	38,29	48,86	41,15	11,14

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2002, 2003

Alături de Sud, Regiunea Nord Est detine o populație majoritară concentrată în zona rurală.

Evoluția populației pe sexe și medii

Indicator	Populația pe sexe și medii (persoane)					Rata de creștere populației (%)			
	1998	1999	2000	2001	2002	1999/1998	2000/1999	2001/2000	2002/2001
România	22502803	22458022	22435205	22408393	21794793	-0,19	-0,10	-0,12	-2,73
Urban, din care:	12347886	12302729	12244598	12243748	11608735	-0,36	-0,47	-0,01	-5,18
Femei	6376752	6359021	6336750	6340211	6029693	-0,27	-0,35	0,05	-4,89
Rural, din care:	10154917	10155293	10190607	10164645	10186058	0,003	0,34	-0,25	0,21
Femei	5113941	5114472	5129601	5118692	5122562	0,01	0,29	-0,21	0,07
Regiunea Nord Est	3801874	3813123	3823492	3836835	3743242	0,29	0,27	0,35	-2,43
Urban, din care:	1677767	1672419	1663685	1664997	1526407	-0,31	-0,52	0,08	-8,32
Femei	861893	859395	855697	856543	788275	-0,28	-0,43	0,10	-7,97
Rural, din care:	2124107	2140704	2159807	2171838	2216835	0,78	0,89	0,56	2,07

Sursa: Anuarul României, 1998-2003

Din tabelul prezentat se observa ca la nivel național in perioada 1998-2002 are loc o scădere a populației pe total in paralel cu scăderea populației urbane. Principalele cauze sunt atât scăderea sporului natural cat si a migrației dinspre mediul urban către cel rural.

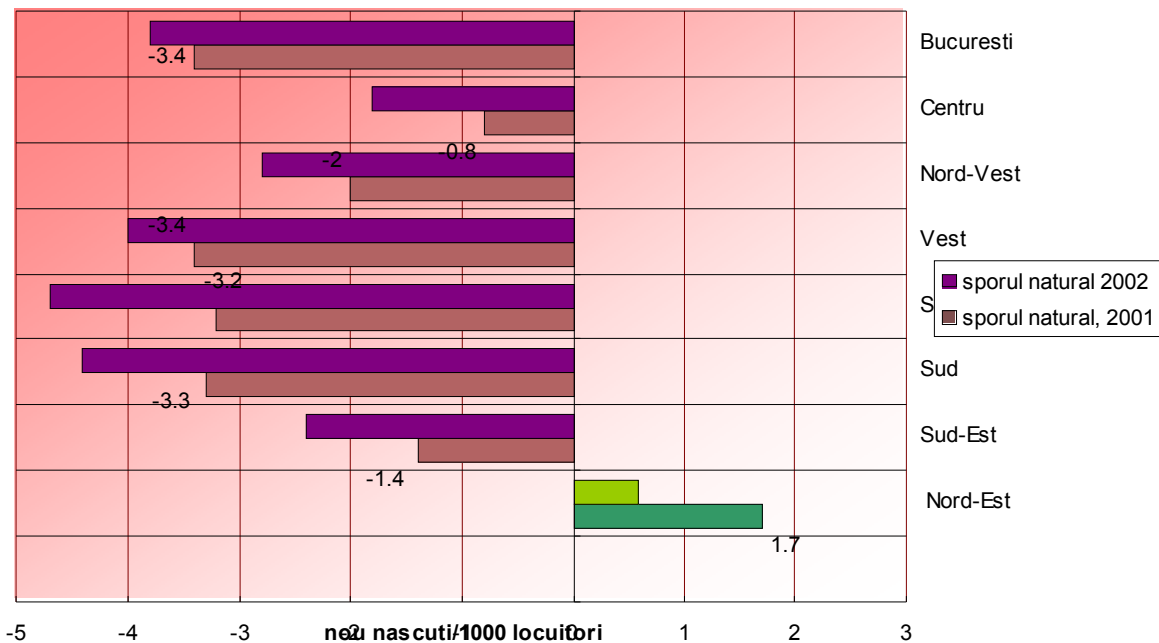
La nivel regional are loc in schimb o creștere a populației totale in intervalul 1998-2001, urmata de o scadere pronuntata cu 2.43% in 2002. Surprinzatoare este evoluția la nivel urban-rural. Astfel, daca in perioada 1998-2000 se înregistrează o usoara scădere a populației urbane in detrimentul celei rurale, iar in 2001 o stagnare, in 2002 are loc o scadere pronuntata a populatiei urbane cu 8.32%.

Privind evoluția populației feminine trendul acesteia este in aceeași direcție cu trendul populației la nivel urban. Populația din mediul urban este mai concentrata in centrele urbane mai dezvoltate. Acest fenomen de migrație a populației dinspre oraș spre sat a apărut ca o necesitate a unei părți a populației de a-si asigura condiții de subzistenta, in condițiile disponibilizărilor masive din sectorul industrial (situat preponderent in zone urbane), corelat cu aplicarea legii de restituire a terenurilor agricole.

In anul 2002, regiunea are o densitate medie a populației de 756,4 locuitori/kmp în mediul urban și 61,8 locuitori/kmp în mediul rural, cu o densitate medie de 101.58 locuitori/kmp, situându-se astfel la un nivel superior mediei pe țară (91.4 locuitori/kmp). Judetul cu cea mai mare densitate este Iasi cu 147.1 locuitori/kmp si cu cea mai mica densitate Suceava cu 82.7 locuitori/kmp.

In anul 2001, sporul natural în regiunea Nord-Est este 1,7 la mia de locuitori, scazand in 2002 la 0.6% , fiind singura regiune din România care inca înregistrează o valoare pozitiva.

Sporul natural pe regiuni

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2002, 2003

In schimb, rata mortalității infantile in anul 2002 este cea mai ridicata in regiunea noastră, atingând 20.6 decese (la vârsta sub un an) la 1000 de locuitori, fata de media naționala de 17.3. Acest fapt ar putea fi explicat prin nivelul ridicat de sărăcie, mai ales in mediul rural, si insuficienta educație privind sănătatea si condițiile minime de igiena.

Structura pe sexe a populației la nivel global, pe regiune, evidențiază o repartizare echilibrată a populației în regiunea Nord-Est, 49.50% din populația totala a regiunii fiind bărbați, iar 50.50% femei.

Din total, ponderea populației tinere cuprinsă între 15-34 ani este reprezentativă (32.87%), dar se observă și un procent mai ridicat al populației îmbătrânite, cu vârstă de 65 ani și peste, 13.58% din total situându-se la acest nivel.

Structura populației pe grupe de vârstă(în procente) – 2002

Unitate teritoriala	Total populație	Grupe de vârstă				
		0-14 ani	15-34 ani	35-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
Nord Est	100,0	20,10	32,87	18,24	15,21	13,58
România	100,0	17,34	32,51	19,50	16,60	14,05

Sursa: Anuarul Statistic al României 2003

Din datele existente in Raportul Național al Dezvoltării Umane, Regiunea Nord-Est se situează la nivelul mediei pe tara in ceea ce privește speranța de viata si gradul de alfabetizare (ponderea persoanelor de 15 ani si peste care au frecventat sau absolvit o școală sau care știu sa scrie si sa citească fără a avea școala absolvita, in totalul populației de 15 ani si peste), si cu 3,4 procente sub medie in ceea ce privește rata bruta de cuprindere in învățământ (numărul de elevi înscriși intr-un nivel de învățământ, indiferent daca aparțin sau nu grupei de vârstă corespunzătoare nivelului, ca procent din total populație din grupa de vârstă respectiva). Sub aspectul indicelui dezvoltării umane, Regiunea Nord-Est se situează pe ultimul loc (IDU=0.738).

Unitate teritoriala	Speranța de viață la naștere (ani) 1997-1999	Speranța de viață la naștere (ani) 1998-2000			Gradul de alfabetizare a populației adulte % 1999	Rata brută de cuprindere în toate nivelele de învățământ 1999/2000			Indicele dezvoltării umane (IDU) 1999
		total	Femei	Barbati		total	Femei	Barbati	
Romania	69,7	70.5	74.2	67.0	97,1	64,9	65.9	64.0	0,759
Regiunea Nord-Est	70,1	70.8	74.2	67.5	97,0	61,5	63.7	59.4	0,738
Bacau		70.4	73.7	67.3	97.0	59.2	61.0	57.4	
Botosani		70.0	74.0	66.2	95.3	57.7	60.5	55.1	
Iasi		70.9	74.4	67.6	97.2	71.9	75.1	68.9	
Neamt		70.6	74.3	67.2	97.7	57.6	58.7	56.5	
Suceava		71.6	74.7	68.6	98.0	59.4	61.3	57.5	
Vaslui		71.0	74.2	67.9	96.0	57.2	59.1	55.4	

Sursa: Raportul Național al Dezvoltării Umane, 2001-2002

Pentru completarea imaginii regiunii sub aspectul populației si resurselor umane, am analizat indicatorul ratei de substituție, calculata ca raport între populația cu vârsta cuprinsa între 15-24 de ani si populația cu vârsta între 55 si 65 ani, evidențiat in următorul tabel:

Rata de substituție in 2000-2002

Unitate teritoriala	Populația cu vârsta cuprinsa între		Rata de substituție (%)
	15 –24 ani	55 – 65 ani	
2000			
Total regiune	655645	367581	178,4
România	3680716	2355066	156,3
2001			
Total regiune	645188	356784	180,8
România	3548331	2241238	158,3
2002			
Total regiune	609938	343522	177,5
România	3399313	2184055	155,6

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2001-2003

Nivelul ratei de substituție arata ca populația regiunii este tânără fata de situatia la nivel national, dar si ca in lipsa unor politici adecvate de ocupare, rata șomajului poate crește semnificativ.

Evoluția comparativa a ratei de substituție

Rata de substituție	Unitate de măsura	1998	1999	2000	2001	2002
România	%	156,14	156,29	156,3	158,3	155,6
Regiunea NE	%	171,78	173,4	178,4	180,8	177,5

Sursa: Anuare Statistice ale României 1999-2003

Se observa ca presiunea demografica pe piața muncii in regiune este superioara fata de nivelul național – unde se înregistrează un trend relativ constant.

Din punct de vedere etnic, populația regiunii Nord-Est prezintă un grad înalt de omogenitate. După datele recensământului din 1992, din totalul populației, 98,4% este reprezentat de români, 0,1% maghiarii, 0,7% romii, 0,1% rușii-lipoveni, iar 0,6% alte etnii.

Din punct de vedere confesional, marea majoritate a populației a regiunii este de religie ortodoxă (91,04%), aspect care se află într-o strânsă corelație cu structura etnică. Celelalte religii dețin ponderi mai mici, după cum urmează: romano-catolică 5,93%, penticostala 1,12%, adventista 0,31% și alte religii 1,58%.

Probleme cheie:

- ponderea ridicată a populației concentrate în mediul rural: 59.23% din total populație regională;
- rata mortalității infantile în anul 2001 este cea mai ridicată dintre toate regiunile, atingând 20.6 decese (la vârsta sub un an) la 1000 de locuitori;
- sub aspectul indicelui dezvoltării umane, regiunea de Nord-Est se situează pe ultimul loc (IDU=0.738).

3.2 Analiza structurală a pieței muncii și a posibilităților de angajare

Structura forței de muncă

La sfârșitul anului 2002, populația activă ocupată a regiunii Nord-Est era de 1.645.000 persoane, reprezentând 43.80% din totalul populației regiunii și 17.64% în totalul populației active a țării.

În ultimul deceniu, la nivelul regiunii s-a manifestat o tendință de scădere continuă a ponderii populației active ocupate. Ca urmare a fenomenului de declin economic care s-a accentuat, multe din întreprinderile cu capital majoritar de stat, care mobilizau cel mai mare număr de salariați, au efectuat restructurări, ceea ce a însemnat, odată cu renunțarea la o serie de activități și disponibilizarea unui mare număr de personal.

Structura populației din regiune, după persoane active (ocupate-neocupate) și inactive în 2002

Grupe de vârstă	Total populație	Persoane active			Persoane inactive
		Total	Ocupate	Șomeri BIM	
Total	100,0	47.4	43.8	3.6	52.6
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100.0
15 - 24 ani	100,0	44.1	36.0	8.1	55.9
25 - 34 ani	100,0	79.0	72.3	6.7	21.0
35 - 49 ani	100,0	81.3	75.7	5.6	18.7
50 - 64 ani	100,0	55.1	53.9	1.2	44.9
65 ani și peste	100,0	29.6	29.6	-	70.4
Urban					
Total	100,0	42.3	36.9	5.4	57.7
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100.0
15 - 24 ani	100,0	30.1	19.9	10.2	69.9
25 - 34 ani	100,0	78.3	69.8	8.5	21.7
35 - 49 ani	100,0	77.4	69.7	7.7	22.6
50 - 64 ani	100,0	34.6	32.8	1.8	65.4
65 ani și peste	100,0	1.6	1.6	-	98.4
Rural					
Total	100,0	51.0	48.5	2.5	49.0
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100.0
15 - 24 ani	100,0	55.8	49.4	6.4	44.2
25 - 34 ani	100,0	79.5	74.0	5.5	20.5
35 - 49 ani	100,0	85.7	82.5	3.2	14.3
50 - 64 ani	100,0	69.2	68.5	0.7	30.8
65 ani și peste	100,0	39.6	39.6	-	60.4

Sursa: Anuar Statistic al României – 2003 (Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - 2002.

Se constată că la nivel regional din total populație 43,8% reprezintă populația ocupată, 3,8% sunt șomeri BIM (birou internațional al muncii), iar 52,6% populație inactivă.

În cadrul grupei de vârstă 15-24 se înregistrează o situație alarmantă, numărul șomerilor BIM înregistrând cel mai ridicat nivel din toate grupele – 8,1%. Urmează grupa de vârstă 25-34 de ani cu 6,7%. Propriu zis, populația tânără, cu vârste între 15-34 de ani detine cea mai mare

pondere a somerilor BIM din total populație – 14,8%. Situația este similară și în mediul urban și rural.

Structura populației ocupate din regiune, pe grupe de vârstă și nivel de instruire, în 2002

Nivel de instruire	Total populație ocupată	Grupe de vârstă (ani)				
		15-24	25-34	35-49	50-64	65 și peste
Mii persoane						
Total	1645	221	450	515	309	150
Procente %						
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Superior	6.6	1.6	8.7	8.9	6.4	0.6
Postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri	3.7	1.5	5.0	3.8	5.1	0.1
Liceal	24.7	22.1	38.4	30.7	8.2	0.3
Profesional, complementar sau de ucenici	24.7	26.0	28.0	32.8	15.7	2.8
Gimnazial	25.4	42.1	17.7	20.5	33.2	24.8
Primar sau fără școală absolvită	14.9	6.7	2.2	3.3	31.4	71.4

Sursa: Anuar Statistic al României –2003

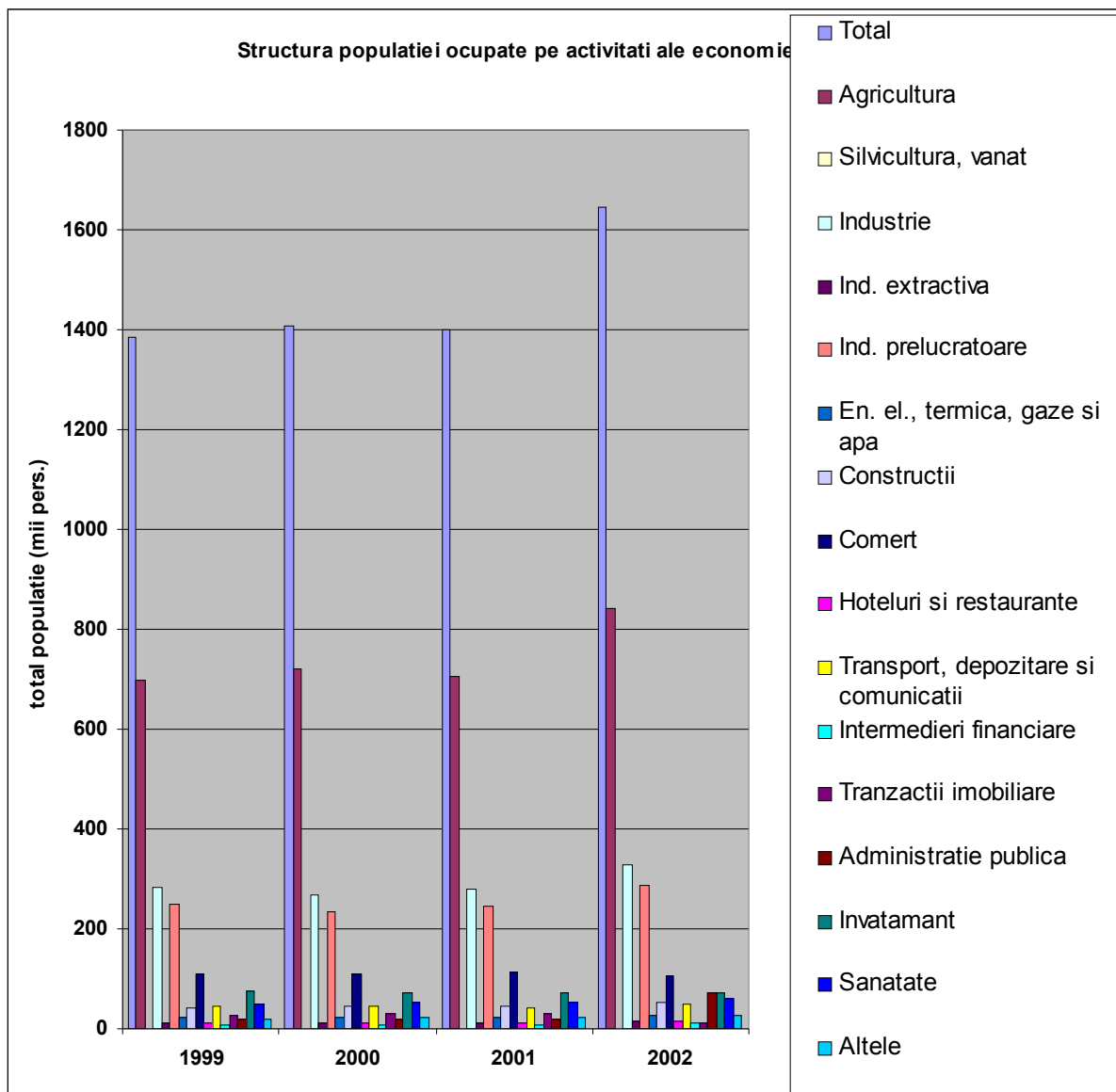
Se constată că cea mai mare pondere din populația ocupată o dețin cei cu studii liceale și profesionale (59.4%), urmată de cei cu studii gimnaziale (25,4%). Doar 6,6% dețin studii superioare.

Cu cât se înaintea pe grupe de vârstă se constată că are loc o creștere a populației ocupate care are un nivel mai scăzut de instruire.

Structura populației ocupate din regiune, pe grupe de vârstă și activități ale economiei naționale, în 2002

Activitatea	Total populație ocupată (mii persoane)	Total populație Ocupată (%)	din care, pe grupe de vârstă (ani), în %:				
			15-24	25-34	35-49	50-64	65 și peste
Total	1645	100.00	13.4	27.4	31.3	18.8	9.1
Agricultură, vânătoare și silvicultură	841	51.12	14.2	20.5	22.2	25.5	17.6
Pescuit și piscicultură	-	0.00	-	-	-	-	-
Industrie(din care)	329	20.00	12.2	33.4	44.7	9.7	-
-Industrie extractivă	15	0.91	5.7	38.5	46.8	9.0	-
-Industrie prelucrătoare	286	17.39	13.0	33.9	44.2	8.9	-
-Energie electrică și termică, gaze și apă	28	1.70	7.2	25.9	48.8	18.1	-
Construcții	54	3.28	11.9	33.4	37.8	16.9	-
Comerț	104	6.32	16.7	39.8	34.8	8.7	-
Hoteluri și restaurante	16	0.97	19.8	31.6	41.8	6.8	-
Transport, depozitare și comunicații	50	3.04	10.6	34.6	39.9	14.9	-
Intermedieri financiare	10	0.61	3.2	42.1	42.8	11.9	-
Tranzacții imobiliare și alte servicii	12	0.73	8.3	43.7	39.4	8.6	-
Administrație publică și apărare	70	4.26	24.3	34.0	32.4	9.2	0.1
Învățământ	70	4.26	7.0	31.4	40.4	20.0	1.2
Sănătate și asistență socială	61	3.71	3.9	36.6	42.2	17.0	0.3
Celelalte activități ale economiei naționale	28	1.70	12.7	30.9	43.9	11.9	0.6

Sursa: Anuar Statistic al României –2003

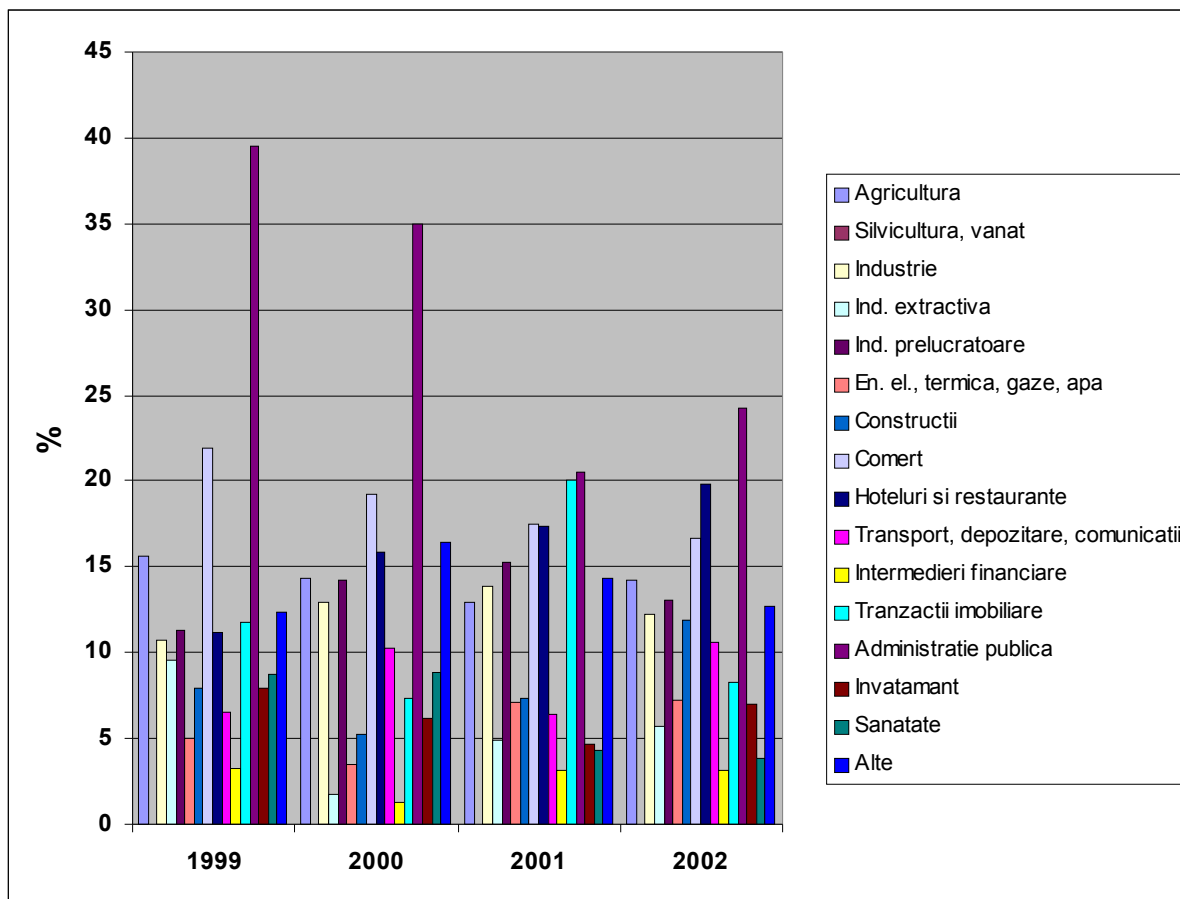

Din total populatie ocupata 51,12% activeaza in agricultura, 28,88% in servicii, iar 20% in industrie (17,39% in industria prelucratoare).

Ponderea in domeniul agricol este de cel putin zece ori mai mare decat in regiunile din tari ale Uniunii Europene. In agricultura, din total populatie ocupata, 25,5% sunt cu varste cuprinse intre 50-64 de ani, iar 17,6% cu varste de peste 65 de ani - fenomen de imbatrinire a populatiei ocupate in agricultura.

In servicii, cei mai multi activeaza in sfera comerului (6.32% din total), servicii publice (administratie publica si invatamant cu 4.26%, sanatate cu 3.71%), constructii (3.28% din total) si transport, depozitare si comunicatii cu 3.04%. In zona hotelurilor si restaurantelor activeaza numai 0.97% din populatia ocupata. Predominanta este populatia cu varste cuprinse in grupele 25-34 si 35-49.

Structura populatiei de 15-24 ani pe activitati ale economiei nationale

Rata de creștere a populației ocupate în perioada 1998-2002 pe sectoare de activitate

Rata de creștere a populației ocupate	2002 (mii persoane)	1999/ 1998 (%)	2000/1999 (%)	2001/ 2000 (%)	2002/2001 (%)
România	9234	-4,46	2,49	-0,80	7,84
Regiunea NE	1645	-1,62	1,86	-0,52	17,34
Industria RNE	329	-7,53	-5,27	3,89	17,41
Agricultura RNE	841	4,44	3,53	-2,03	18,97
Total Servicii RNE	475	-6,05	-20,45	-0,76	20,95
Din care: Constructii	54	-12,29	9,81	-6,38	22,72

Sursa: Anuarul Statistic al României, 1999-2003

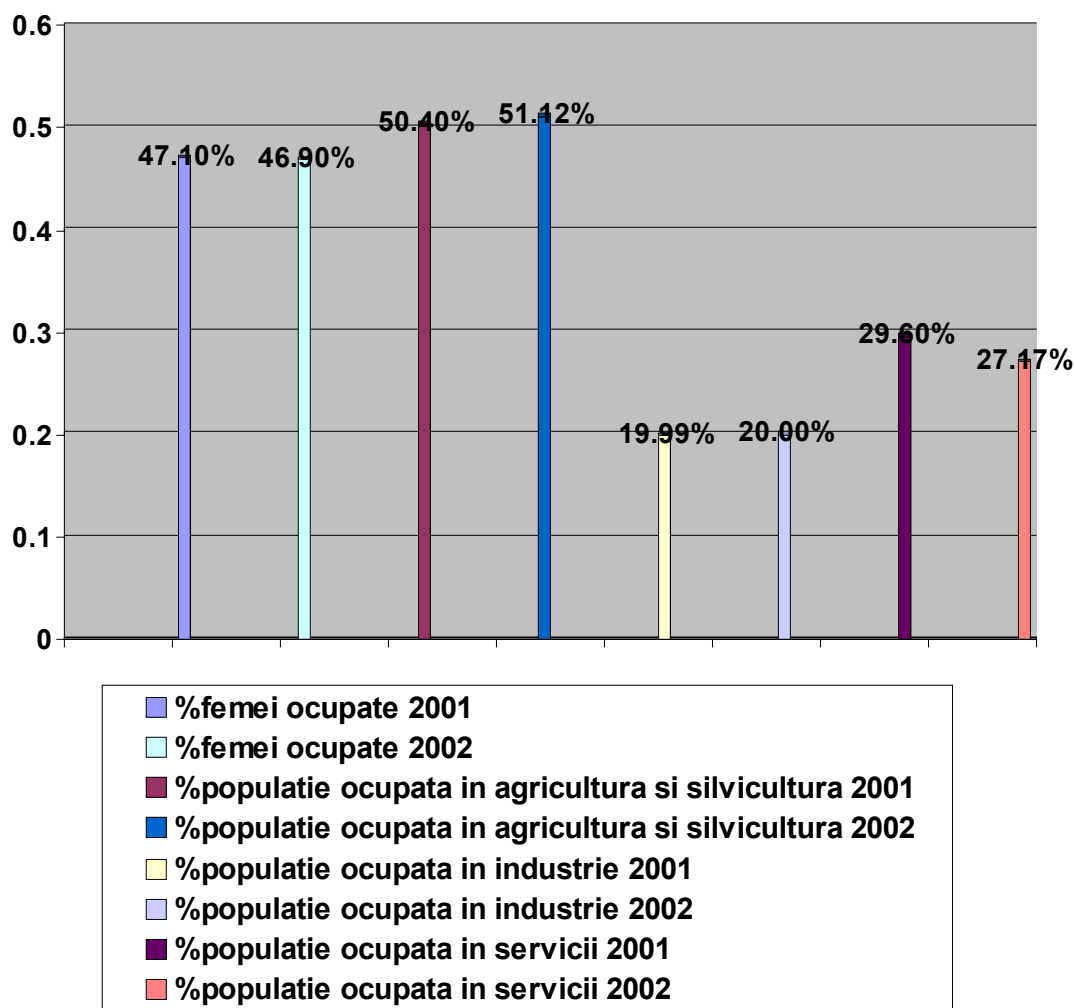
La nivel regional evoluția populației ocupate a avut o evoluție sinusoidală, cu perioade de creștere (2000 și 2002) și descreștere (1999 și 2001).

Total surprinzătoare este creșterea din 2002, aproape triplă față de tendința la nivel național, susținută în egală măsură de toate cele trei sectoare economice.

Se observă reverința sectorului industrial, care, după o perioadă de descreștere înregistrează în perioada 1999-2000, cunoaște o creștere a populației ocupate în acest domeniu începând cu 2001. Îmbucurătoare este și creșterea populației ocupate în servicii pe parcursul anului 2002.

Din păcate, nu se constată o redistribuire a populației ocupate din agricultură spre celelalte două sectoare, având loc de fapt o creștere simultană în toate cele trei sectoare.

În graficul următor este evidențiată structura populației ocupate pe domenii cheie ale economiei naționale, precum și procentul de femei în populația activă și ocupată în 2001 și 2002.

Din totalul populației active și ocupate, 46.90% sunt femei, Regiunea Nord Est situându-se astfel deasupra mediei naționale.

Cea mai mare pondere a populației ocupate este în agricultură și silvicultură, cu 50.40% din total populație ocupată urmată de servicii cu 29.60%.

Regiunea	Femei în populația activă și ocupată (%) 2001	Femei în populația activă și ocupată (%) 2002
Nord-Est	47.10%	46.9
Sud-Est	45.30%	42.2
Sud	45.30%	44.7
Sud-Vest	47.91%	46.6
Vest	46.40%	45.0
Nord-Vest	47.20%	46.5
Centru	44.80%	45.3
București	47.00%	46.6

Sursa: Anuarul statistic România 2002,2003

Se constată fenomenul de mobilitate intersectorială, prin redistribuirea populației ocupate din sectorul secundar și reorientarea acesteia spre sectorul primar și terțiar. Același fenomen se observă și la nivel național, dar cu o intensitate mai redusă.

Unitate teritorială	Bacău	Botoșani	Iași	Neamț	Suceava	Vaslui	Regiunea Nord Est	România
---------------------	-------	----------	------	-------	---------	--------	-------------------	---------

Populația activă ocupată (% urban/rural)	Urban	40,19	30,47	46,27	38,2	32,99	37,76	38,43	54,79
Denumirea județului, localității și a substanței poluante	U.M.	Variația				Frecvența depășirii concentrației maxime admisibile			
		Concentrației maxime efective		Concentrației medii anuale					
		min.	max.	min.	max.				
Jud. Iași									
Municipiul Iași									
Pulberi sedimentabile	g/m ²	7.74	105.15	4.28	61.53	34.28			
Pascani									
Pulberi sedimentabile	g/m ²	-	23.62	-	15.02	40.00			
Jud. Neamț									
Municipiul Piatra Neamț									
Pulberi sedimentabile	g/m ²	-	30.93	-	15.57	41.66			
Municipiul Roman									
Pulberi în suspensie	mg /m ³	-	1.42	-	0.28	79.50			
Jud. Suceava									
Municipiul Suceava									
Metil mercaptan	μgr. /m ³	-	7.12	-	0,50	52.60			
Jud. Vaslui									
Municipiul Vaslui									
Pulberi sedimentabile	g/m ²	26.70	29.00	21.13	23.53	86.10			
Municipiul Bârlad									
Pulberi sedimentabile	g/m ²	28.80	33.40	23.26	27.59	96.70			
Negrești									
Pulberi sedimentabile	g/m ²	21.50	23.40	18.96	19.18	79.20			
Municipiul Huși									
Pulberi sedimentabile	g/m ²	24.80	25.40	18.75	20.76	78.30			

Sursa: Recensământul populației și locuințelor, martie 2002

În regiune, ponderea populației ocupate este superioară în mediul rural (61.57%), situație în contradicție cu cea la nivel național (45.21% pondere în mediul rural). Aceasta situație se întâlnește la nivelul tuturor județelor regiunii.

În 2002 numărul total al salariaților este de 765.000, reprezentând 46.50% din numărul total al populației ocupate. Cei mai mulți sunt în județul Iași cu 167.738 salariați, urmat de Bacău cu 140.800 și Suceava cu 105.019, la polul opus situându-se județul Vaslui cu 65.592 și Botoșani cu 58.381 de salariați.

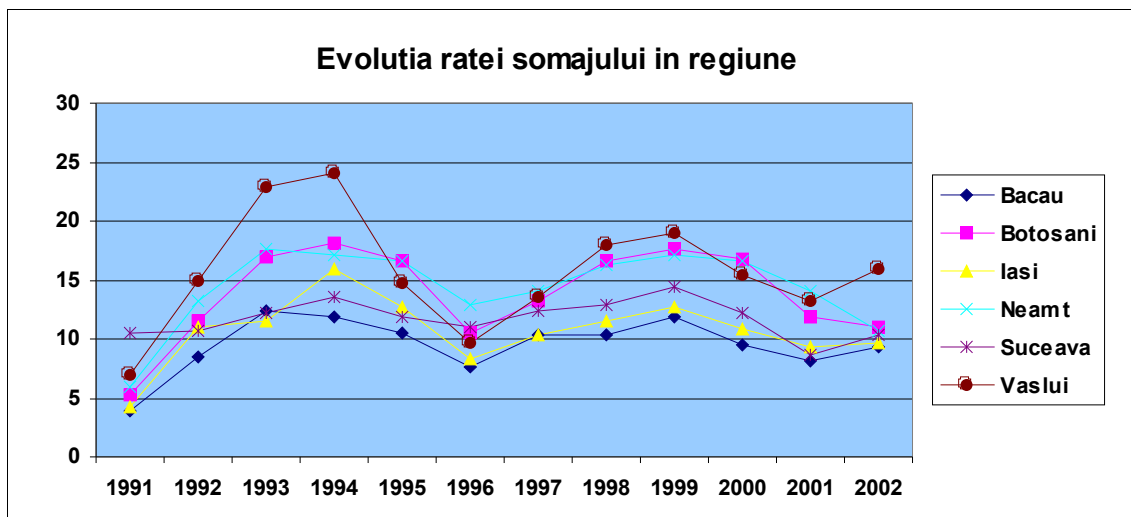
Structura șomajului

Regiunea Nord-Est se confruntă cu probleme deosebite în ceea ce privește șomajul. Evoluția ultimului deceniu al secolului XX a indicat o creștere continuă a numărului de șomeri, concomitent cu accentuarea incapacității de adaptare a societăților cu capital majoritar de stat la cerințele economiei bazate pe cerere și ofertă. În condițiile lipsei acute a fondurilor necesare pentru rețehnologizare și investiții, mulți manageri au optat pentru creșterea productivității muncii prin disponibilizare de personal.

Acest fapt a condus la situația existentă în regiune, care prezintă accente grave în special în zonele cu o slabă diversificare industrială (județele Botoșani și Vaslui, zonele miniere ale județelor Bacău și Suceava).

Astfel, la 31.12.2002, dacă media pe țară a șomajului este de 8.4, în Regiunea Nord-Est rata șomajului este de 10.8%, cu o minimă de 9.4% în județul Bacău și maximă de 15.9% în județul Vaslui. Mai mult, acest fenomen este însoțit de o creștere a numărului de șomeri neindemnizați, datorită intrării în vigoare a Legii 416 privind venitul minim garantat, aspect întâlnit în județele unde disponibilizările masive s-au efectuat în anii 1993-1995, confirmând cronicizarea tendinței de descreștere economică.

Analizând evoluția ratei șomajului in regiune in perioada 1991- 2002, se observa existenta a doua cicluri de creștere-descreștere cu un punct de inflexiune la nivelul anului 1996. Se remarca tendința aparitiei unei tendințe de creștere incepand cu anul 2001.

Pozitiv este faptul ca rata șomajului la femei este inferioara ratei globale a șomajului.

Rata șomajului comparativ pe regiuni in perioada 1998-2002 (total si pe femei)

	1998	1999	2000	2001	2002
România, din care	10,4	11,8	10,5	8,8	8.4
femei	10,4	11,6	10,1	8,4	7.8
Regiunea NE, din care	13,9	14,9	13,2	10,6	10.8
femei	12,9	14,2	12,3	9,6	9.7

Sursa: Anuarele Statistice ale României 1999-2003

La nivelul anului 2002, rata șomajului pe sexe arata ca 56.20% din șomeri sunt bărbați, iar 43.80% femei, mai afectată de fenomenul șomajului fiind grupa de vârstă 15-34 ani.

Pe categorii de personal și nivel de pregătire, 69.17% din totalul șomerilor beneficiari de ajutor de șomaj sunt cu studii gimnaziale si profesionale, 25.81% persoane cu studii liceale si postliceale și 5.02% persoane cu studii superioare.

Dintre șomerii neindemnizați, 87.26% sunt cu studii gimnaziale si profesionale, 12.25% sunt cu studii medii, iar 0.47% sunt cu studii superioare.

Dintre cei 158816 șomeri înregistrați la 31.12.2002, 35.6% beneficiază de forme de sprijin sub diferite forme (ajutoare de șomaj, ajutoare de integrare profesionala, alocație de sprijin și plăți compensatorii), iar 64.39% sunt neindemnizați.

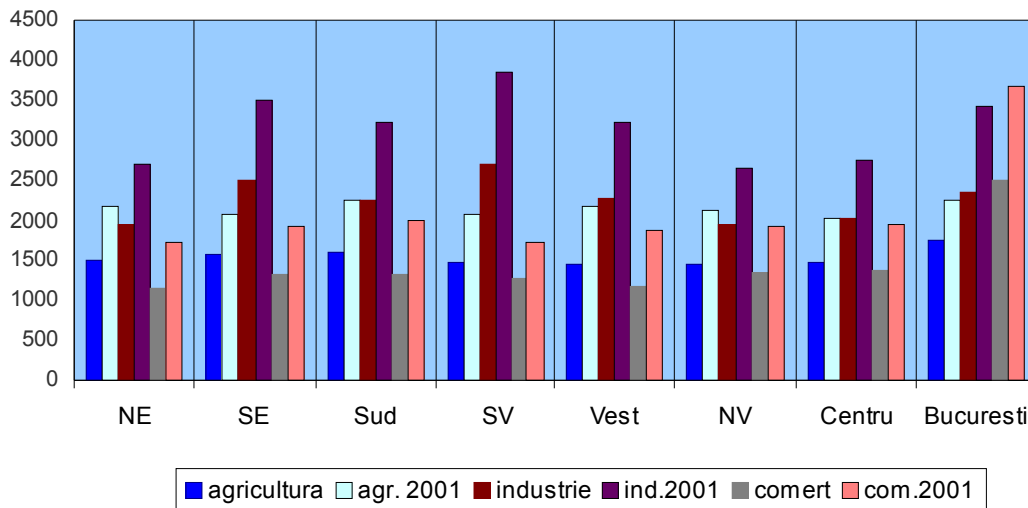
Probleme cheie analiza structurala a pietii muncii;

- In cadrul grupei de varsta 15-24 numarul somerilor BIM inregistreaza cel mai ridicat nivel din toate grupele – 8,1% din total populatie. Urmeaza grupa de varsta 25-34 de ani cu 6,7%. Populatia tanara, cu varste intre 15-34 de ani detine cea mai mare pondere a somerilor BIM din total populatie – 14,8%;
- Din total populatie ocupata 51,12% activeaza in agricultura;
- Absenta unei redistribuiri a populatiei ocupate dinspre agricultura spre servicii si industrie;

Nivelul veniturilor pe ramuri

Datele statistice plasează regiunea NE pe ultimul loc în țară în ceea ce privește nivelul veniturilor, fapt ilustrat în graficul de mai jos:

Castigul mediu lunar pe activitati ale economiei (mii lei)

Unitate teritoriala	2003	1999/1998	2000/1999	2001/2000	2002/2001	2003/2001
România	4839648	46,11	40,46	41,16	25,49	27,72
NE	4321047	40,23	39,96	42,38	29,46	26,68

Sursa: Anuarul Statistic al României 1999-2003

Nivelul salariului mediu net în Regiunea Nord-Est se menține la cel mai scăzut nivel. Se constată însă în 2002 că a avut loc cea mai mare creștere procentuală, la nivelul întregii țări, cu 29.46%.

4. Mediul înconjurător

4.1 Descrierea generală a problemelor de mediu înconjurător

Dezvoltarea durabilă implică asigurarea unui echilibru optim între creșterea economică și conservarea și reconstrucția cadrului natural, menit să asigure o dezvoltare armonioasă, capabilă să satisfacă atât cerințele actuale cât și cele de perspectivă.

Acest deziderat nu poate fi realizat în cadrul regiunii Nord-Est ca urmare a existenței unor capacități de producție supradimensionate, a tehnologiilor uzate moral și fizic, a insuficienței sau lipsei unor mijloace financiare pentru procurarea unor echipamente de protecție a mediului, precum și datorită unui management orientat în general spre obținerea unui profit imediat.

Contextul legislativ actual oferă în cea mai mare parte cadrul general necesar reconsiderării problematicii de mediu din perspectiva dezvoltării durabile.

4.2 Indicatori pentru evaluarea nivelului de degradare a factorilor de mediu: aer, apă, sol, floră, faună.

Starea de calitate a factorilor de mediu este relevată prin indicatori specifici, monitorizați prin laboratoarele Inspectoratelor Județene de Protecție a Mediului și ale Sistemelor de Gospodărire a Apelor.

Rețeaua de supraveghere și monitorizare existentă la nivelul județelor s-a extins sub aspectul numărului secțiunilor și și-a îmbunătățit activitatea, inclusiv prin extinderea gamei indicatorilor analizați.

Unele județe din cadrul regiunii, cum sunt județele Bacău și Neamț, au beneficiat de asistența tehnică și financiară prin colaborări între Ministerul Apelor și Protecției Mediului și ministerele de resort din Olanda și Danemarca.

Aceste colaborări cu sprijin extern și intern, derulate la nivelul agențiilor de mediu teritoriale, s-au concretizat prin elaborarea "Planului Local de Acțiune pentru Protecția Mediului" la nivel județean.

Un alt factor pozitiv, care va aduce avantaje pe termen lung, este derularea unor programe complexe care vizează mediul, cum sunt cele derulate pe Programul ISPA pentru următoarele orașe:

- Iași (modernizarea sistemului de alimentare cu apă potabilă și a rețelei de canalizare în scopul de a se alinia standardelor comunitare – contribuție ISPA 38.533.500 euro, buget total – 51.700.000, care va fi finalizat la sfârșitul anului 2006),
- Piatra Neamț (proiect de colectare selectivă a deșeurilor menajere – contribuție ISPA 10.384.500 buget total – 18.038.705 euro și proiectul de reabilitarea sistemului de alimentare cu apă, canale colectoare, extinderea acestora și modernizarea stației de epurare cu contribuție ISPA de 21.159.963 euro și buget total de 28.594.545 euro),
- Pașcani (modernizarea sistemului de alimentare cu apă potabilă și a rețelei de canalizare în scopul de a se alinia standardelor comunitare – contribuție ISPA 20.400.000 euro și valoare totală 27.200.000 euro).
- Botosani și localitățile învecinate (reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă potabilă, a rețelei de canalizare și a stației de tratare a apelor menajere - contribuție ISPA 70.000.000, buget total – 96.000.000 euro).

Ca apreciere generală, tendința ultimilor ani a fost de reducere a nivelului concentrațiilor diversilor poluanți, în primul rând ca urmare a reducerii/sistării activității desfășurate de unii agenți economici, și în mai mică măsură, ca urmare a modernizărilor sau investițiilor în domeniu.

AERUL

Principalii poluanți ai aerului, conform datelor furnizate de Anuarul Statistic al României sunt: pulberile sedimentabile, pulberile în suspensie, amoniac, metil-mercaptanii, acidul clorhidric, precipitațiile acide. Majoritatea zonelor înregistrate ca zone critice sub aspectul poluării aerului sunt reprezentate de zone din imediată apropiere a unor mari poluatori industriali sau sunt zone aflate în calea unor curenți atmosferici importanți.

În tabelul următor se regăsesc valorile depășirii concentrațiilor maxime ale principalelor substanțe poluante în aer, în anul 2000 :

Denumirea județului, localității și a substanței poluante	U.M.	Variația				Frecvența depășirii concentrației maxime admisibile
		Concentrației maxime efective		Concentrației medii anuale		
		Min.	Max.	Min.	Max.	
Jud. BACĂU						
Municipiul Bacău						
Amoniac	mg /m ³	0,09	0,19	0,03	0,04	0,33
Municipiul Onești						
Hidrogen sulfurat	μgr /m ³	7,80	10,50	1,49	1,51	0,31
Jud. Botoșani	Nu s-au înregistrat depășiri ale concentrației max. a substanțelor poluante.					
Jud. Iași						
Municipiul Iași						

Pulberi sedimentabile	g/m ²	6,28	125,98	2,65	48,43	42,86
Jud. Neamț						
Municipiul Piatra Neamț						
Pulberi sedimentabile	g/m ²	-	30,93	-	15,57	50,00
Municipiul Roman						
Pulberi în suspensie	mg /m ³	-	0,68	-	0,19	67,00
Pulberi sedimentabile	g/m ²	-	32,69	-	15,42	33,33
Săvinești						
Sulfatați în suspensie	μgr /m ³	-	40,60	-	6,00	10,92
Tășca						
Pulberi în suspensie	mg /m ³	0,25	0,26	0,11	0,12	12,26
Jud. Suceava						
Municipiul Suceava						
Metil mercaptan	μgr /m ³	6,80	17,83	0,25	5,50	29,53
Verești						
Pulberi sedimentabile	g/m ²					
Jud. Vaslui						
Municipiul Vaslui						
Pulberi sedimentabile	g/m ²	24,60	29,40	21,10	24,50	100,00
Municipiul Bârlad						
Pulberi sedimentabile	g/m ²	25,70	28,30	22,50	24,30	100,00
Municipiul Huși						
Pulberi sedimentabile	g/m ²	24,50	25,80	21,70	22,00	100,00
Negrești						
Pulberi sedimentabile	g/m ²	25,00	25,60	21,70	22,00	100,00

Sursa : "Anuarul statistic al României" 2001

Localități în care s-au înregistrat depășiri ale concentrației maxime admisibile ale substanțelor poluante în aer (2001)

Sursa : "Anuarul statistic al României" 2002

Pentru o imagine mai clară asupra gradului de poluare atmosferică sunt prezentate în continuare datele cu zonele critice sub aspectul poluării atmosferei în anul 2001, în concordanță cu rapoartele de mediu județene la sfârșitul anului.

Zone critice sub aspectul poluării atmosferei

- municipiul Suceava – mercaptani
- municipiul Iași – pulberi sedimentabile
- municipiul Bacău - SO₂ și NH₃

Județele Vaslui, Neamț și Botoșani nu au prezentat zone critice sub aspectul poluării atmosferei în anul 2001.

CONCLUZII indicator AER:

-principalele zone afectate de poluarea atmosferică sunt ariile aflate în apropierea zonelor industriale, în mediul urban; astfel județele care se confruntă cu cele mai mari depășiri ale concentrației poluanților atmosferici sunt Bacău, Suceava și Iași.

-concentrațiile maxime ale principalilor poluanți atmosferici depind de ciclul productiv al marilor întreprinderi cât și de neglijența sau incompetența factorului uman (poluări accidentale).

-ca aspect general pe fondul dotării cu echipament de control performant al inspectoratelor de mediu, a aplicării tot mai drastice a legii la nivelul fiecărui județ, cât și ca urmare a achiziționării de către marii poluatori a unor tehnologii nepoluante și a unor filtre performante se poate observa o tendință de scădere a poluării atmosferice în ultimii ani.

APA

Ca și în cazul poluării atmosferice, în ceea ce privește poluarea apelor de suprafață și subterane, principalii vinovați sunt tot marii poluatori industriali. Însă la aceștia se adaugă și o serie de alți factori, cum ar fi: factorul uman, care în cazul poluării apelor poate avea un rol negativ mult mai mare decât în cazul poluării atmosferice (aici putem menționa neglijența umană, necunoașterea și reaua voință a factorului uman – deversarea în cunoștință de cauză a unor

substanțe chimice deosebit de periculoase, cum ar fi : otrăvuri, pesticide, substanțe organice sau chiar simple deșeuri).

Conform Anuarului Statistic al României, evaluarea calității apelor de suprafață constă în măsurarea parametrilor fizico-chimici, biologici și bacteriologici, stabilindu-se până la ce nivel sunt respectate normele standard. În fiecare punct de măsurare, apa este analizată după conținutul în materii organice, toxice și în diverși germeni. Potrivit standardului se disting 4 categorii de calitate: I, II, III și apa care depășește limitele categoriei III, având la bază domeniul de utilizare, astfel :

- **Categoria de calitate I** – reprezintă apa utilizată la alimentarea centralizată cu apă potabilă, alimentarea centralizată a unităților de creștere a animalelor, alimentarea centralizată a unităților de industria alimentară, precum și alte activități ce necesită ape de calitate a celei potabile;
- **Categoria de calitate II** – reprezintă apa utilizată pentru reproducerea și dezvoltarea fondului piscicol natural din apele de șes, precum și alimentarea cu apă a amenajărilor piscicole, a unor procese tehnologice industriale, precum și a altor activități care necesită apă de categoria de calitate II;
- **Categoria de calitate III** – reprezintă apa utilizată pentru alimentarea sistemelor de irigații, a hidrocentralelor, a instalațiilor pentru răcirea agregatelor, alimentarea stațiilor de spălare, precum și a unităților cu alte activități care necesită apă de categoria de calitate III;
- **Apa care depășește limitele categoriei III** – este inaptă pentru o mare parte din folosințe și constituie o amenințare pentru sănătatea publică și mediul natural.

Calitatea apelor de suprafață în Regiunea Nord-Est (km).

An	SIRET					PRUT				
	Total	Cat.I	Cat.II	Cat.III	>Cat.III	Total	Cat.I	Cat.II	Cat.III	>Cat.III
1997	4135	2587	995	169	384	1586	214	736	302	334
1998	4135	2540	1119	77	399	1588	431	490	111	556
1999	4135	2377	1320	70	368	1588	550	371	313	354
2000	4135	2369	1235	199	332	1588	356	615	216	401
2001	4135	2551	1006	234	344	1588	757	181	302	348

Sursa : Anuarul Statistic al României, edițiile 1998,1999,2000, 2001, 2002

Din analiza perioadei 1998-2002 se constata că în cei cinci ani s-au înregistrat modificări substanțiale cu privire la calitatea apelor din bazinele geografice Siret și Prut. Astfel, bazinul râului Prut a înregistrat o creștere cu 543 km cat.I, iar râul Siret a înregistrat o scădere cu 36 km la cat I. În ceea ce privește poluarea apelor subterane, ele pot fi afectate atât prin activitățile umane cât și din cauze naturale (datorită straturilor subterane ale solului pe care le străbat și unde pot fi contaminate radioactiv sau cu alte substanțe nocive).

ZONE CRITICE SUB ASPECTUL POLUĂRII APELOR DE SUPRAFAȚĂ ȘI SUBTERANE.

Județul Suceava

-Râul Suceava (tronson 3 km) – poluare cu substanțe organice, sulfuri fenoli, colorația și fenomenul de spumare conferite de lignina și compușii organici specifici;

-Pârâul Neagra Șarului – poluare cu metale și având un pH acid, ca urmare a activității desfășurate de EM Călimani;

-municipiul Suceava - pânza freatică din zona industrială a municipiului Suceava – poluanți specifici tehnologiei de obținere a celulozei și hârtiei.

Județul Vaslui

-Râul Vasluiet din aval stație de epurare Vaslui și până la confluența cu râul Bârlad se încadrează în categoria degradat, prezentând depășiri frecvente la oxigenul dizolvat și la CCO-Mn.

-Râul Bârlad - depășiri la CCO-Mn, CBO5, NH₄⁺, NO₃⁻, P, în secțiunile aval Negrești și aval Bârlad.

Județul Iași

-Râul Bahlui – situație critică pe tronsonul degradat Hârlău – Jijia, datorită evacuării apelor insuficient epurate de la stația de epurare a municipiului Iași; râul prezintă cote ridicate de oxigen dizolvat, CCOMn, amoniu, CBO5.

-Râul Jijia – la intrarea în județ (com. Andrieșeni) prezintă categoria degradat, conform indicatorilor ce definesc regimul de oxigen (CCOMn, CBO5) și de categoria a-II-a după reziduu fix, situație datorată surselor de poluare din județul Botoșani. După confluența cu râul Bahlui, crește concentrația în ioni amoniu, substanțele organice corespunzând tot categoriei degradat.

Județul Bacău

-Râul Siret (poluator – platforma industrială Bacău Sud) – deversări de: poluanți specifici procedeele de fabricare a hârtiei și celulozei și fabricării îngrășămintelor chimice, ape uzate.

-Râul Trotuș (Platforma industrială Borzești – Onești) – poluanți specifici procedeele de fabricare a cauciucului, pesticidelor; deversare de derivați ai industriei petroliere, ape menajere.

-Pânza freatică pe raza zonei de activitate a SC Rafo Onești – poluare cu produs petrolier sub formă dizolvată și sub formă peliculară.

-Pânza freatică pe raza zonei de activitate a S.C. Carom S.A. Onesti (intra și extrauzinal – pe traseul conductelor de transport spre stația de epurare Jevreni)

-Poluare cu fenoli și substanțe organice

-Pânza freatică pe raza zonei de activitate a S.C. Rafinăria S.A. Dărmănești – afectare cu produs petrolier; pericol de afectare a alimentării cu apă a populației.

-Pânza freatică pe raza zonei de activitate a S.C. Sofert S.A. Bacău – afectare cu sulfați, amoniac și fosfor; pericol de afectare a râului Bistrița.

-Pânza freatică pe raza zonei de activitate a S.N.P. Petrom S.A. - Filiala Moinești și S.C. Conpet S.A. - Filiala Moinești – risc de afectare al calității pânzei freactice cu țitei, gazolină.

Județul Neamț

-Pânza freatică situată aval de platforma chimică Săvinești, respectiv localitățile Roznov, Zănești, Podoleni, Costișa - impurificare a subteranului cu ioni amoniu, amoniac, azotați și substanțe organice în concentrații ce modifică concentrația apei, făcând-o nepotabilă.

Județul Botoșani

Zonele critice sub aspectul poluării apelor de suprafață și subterane sunt râurile în secțiunile aval de punctele de deversare a apelor uzate provenite din centrele populate.

CONCLUZII indicator APA:

-Calitatea apelor de suprafață s-a menținut în general constantă în ultimii 4 ani, înregistrându-se fluctuații mici pe cele 3 grupe calitative. Totuși trebuie menționată creșterea cu 67 km lungime a grupei de calitate III în bazinul râului Prut.

-Poluarea apelor este cauzată în general de marii poluatori industriali, fapt la care concură și starea proastă și capacitatea redusă de epurare a apelor de către stațiile orășenești.

-De asemenea, calitatea apelor de suprafață și a celor subterane este influențată în mod negativ de multitudinea de accidente care s-au petrecut în ultimii ani la mai multe din întreprinderile mari din regiune aflate încă în activitate sau pe cale de dezafectare, accidente care au ca rezultat distrugerea echilibrului natural și a biodiversității.

-Apele de suprafață în regiunea NE prezintă :

a) încărcare organică

b) conținut de amoniu, amoniac, nitriți, nitrați, fenoli, produse petroliere, pesticide, cupru, fosfor etc.

c) unele râuri prezintă conținut bogat în metale grele și uraniu natural datorat condițiilor naturale din zonă.

SOLUL

ZONE CRITICE SUB ASPECTUL POLUĂRII SOLURILOR.

Județul Suceava

-Zona Călimani – poluare datorată noxelor degajate prin oxidarea rocilor cu sulf pe o suprafață de peste 240 ha și prezenței haldelor de steril și a iazului de decantare (108 ha).

-Municipiul Fălticeni – în zona depozitului de acetocianhidrină degradată – concentrații mari de cianuri.

Principalele restricții ale calității solurilor pe teritoriul județului Suceava:

- exces de umiditate– 21264 ha
- exces de umiditate – 6373 ha
- terenuri puternic acide – 12815 ha
- eroziune de suprafață - 13714 ha
- eroziune de adâncime - 1080 ha
- alunecări de teren active - 5006 ha
- soluri puternic și moderat acide – 107.792 ha
- asigurarea slabă și foarte slabă cu fosfor mobil – 67.733 ha
- asigurarea slabă cu potasiu mobil 81.117 ha
- asigurarea slabă cu azot 58.393 ha
- asigurarea extrem de mică și foarte mică cu humus - 28.598 ha

*Obs. Aceeași suprafață poate fi afectată de mai multe degradări sau limitări.

Zone afectate de alunecări de teren și fenomene de eroziune:

pe raza localităților:

- Ulma, Brodina, Straja, Vicovu de Sus
- Vadu Moldovei, Forăști, Drăgușeni, Boroaia
- Vulturești, Todirești, Grăniceri.

Zone afectate de alți factori distructivi :

- acidifieri – Șaru Dornei

Județul VASLUI

-Județul Vaslui prezintă cea mai mare suprafață arabilă afectată de eroziune – 232.630 ha.

-Zone care necesită reconstrucție ecologică

- în incintele și în jurul societăților GOSCOMLOC HUSI , RAGCL Bârlad, Salubritatea Negrești;
- platforma de deșeuri industriale de la SC RULMENTI SA Bârlad;
- batalurile de la SC AVICOM SA Vaslui.

Principalele restricții ale calității solurilor

- solurile degradate cu exces de umiditate sunt în suprafață de 16.641 ha
- solurile acide în județul Vaslui sunt în suprafață de 2.127 ha (în nordul județului)
- solurile sărăturate (halomorfe) însumează suprafața de 2723 ha
- solurile nisipoase totalizează suprafețe de 11.930 ha
- solurile erodate sunt cu suprafață de 232.630 ha din care afectată de:
  - eroziunea de suprafață = 203.987 ha (reprezentând prin șiroiri și rigole);
  - eroziunea de adâncime = 28.643 ha (reprezentând prin ogașe și ravene).

solurile cu fenomene de alunecare sunt în suprafață de 21.062 ha

*Obs. Aceeași suprafață poate fi afectată de mai multe degradări sau limitări.

Județul IAȘI

-Triunghiul Țuțora-Holboca-Tomești – poluare din surse majore cum ar fi CET II Iași, depozitul de deșeuri menajere Tomești, Stația de epurare a municipiului Iași, proximitatea zonei industriale a orașului, cariera de argilă a SC CERAMICA SA și SC COMTOM SA Tomești.

Principalele restricții ale calității solurilor :

- Eroziune de suprafață foarte puternică și excesivă - 7855,5 ha
- Eroziune de adâncime (ravene, torenți, ogașe) - 1927 ha
- Alunecări active și semiactive - 26015 ha
- Terenuri cu exces de umiditate - 7038 ha
- Terenuri afectate de salinizare - 7231 ha

*Obs. Aceeași suprafață poate fi afectată de mai multe degradări sau limitări.

Principalele zone afectate de alunecări de teren și fenomene de eroziune:

- raza comunelor Pîrcovaci și Strunga.

Județul BACĂU

Zone critice sub aspectul poluării solurilor.

-Parcul Măgura din orașul Tg.Ocna - dizolvări necontrolabile ale zăcămintului de sare de către izvoarele din zonă, de unde a rezultat producerea de surpări de teren.

-Zona schelei de exploatare țiței Zemeș – poluare cu țiței (fenomenul de „aflorimente”)

-Zona S.N.P. Petrom - Filiala Moinesti și S.C. Conpet S.A. - Filiala Moinesti – apariția de puncte critice (poluare cu țiței) datorită unor spargeri și avarii de-a lungul conductelor de transport.

Principalele restricții ale calității solurilor :

- terenuri cu eroziune de suprafață - 200413 ha
- terenuri cu eroziune de adâncime - 10078 ha
- terenuri cu alunecări și prăbușiri - 32728 ha
- terenuri afectate de acidifiere - 80419 ha din care cu acidifiere puternică ce necesită amendare - 31522 ha.
- terenuri afectate de tasare - 102815 ha
- terenuri afectate de băltiri - 40998 ha
- terenuri afectate de inundații - 13201 ha
- terenuri cu rezervă foarte mică și mică de humus - 141300 ha
- terenuri foarte slab și slab aprovizionate cu azot - 233853 ha
- terenuri cu aprovizionare în fosfor mobil slabă și foarte slabă - 152321 ha
- terenuri afectate de sărăturare - 4537 ha
- terenuri afectate de poluare puternică - 324 ha

*Obs. Aceeași suprafață poate fi afectată de mai multe degradări sau limitări.

Zone afectate de alunecări de teren și fenomene de eroziune:

-au fost identificate 13 zone expuse alunecărilor de teren, situate în partea centrală și de nord;

Zone afectate de inundații:

-în zona bazinelor hidrografice ale râurilor Trotuș, Siret, Tazlău, Bistrița, Zeletin;

Zone afectate de alți factori distructivi :

-degradare fizică : Zemeș, Lucăcești, Buhuși, Podu Turcului, Livezi, Corbasca;

Județul NEAMȚ

Pe teritoriul județului Neamț nu există zone critice sub aspectul poluării solurilor.

Zone afectate de alunecările de teren și eroziune :

- in nordul județului, în apropierea comunei Pipirig
- pe ambele maluri ale lacului de acumulare Bicăz
- in nordul municipiului Piatra Neamț, pe raza com. Gîrcina
- pe raza comunei Făurei

Zone afectate de alți factori distructivi :

- alcalinizări(Tașca-Bicăz, județul Neamț);
- acidifieri -Săvinești;

Județul BOTOȘANI

Zonele critice sub aspectul poluării solurilor sunt reprezentate de depozitele de deșeuri menajere, din mediul urban (13 ha) și rural, și industriale.

Principalele restricții ale calității solurilor :

- eroziunea solului afectează 159.447 ha
- soluri excesiv erodate (ravene ogașe, cornișe de desprindere) - 8640 ha
- alunecări de teren - 58909,2 ha
- alunecări de teren active - 35738 ha
- excesul de umiditate de natură freatică - 49483,7 ha
- solurile puternic-moderat acide -23170,9 ha
- soluri foarte sărace în azot în suprafață totală de 98182 ha
- asigurarea foarte slabă și slabă cu fosfor mobil pe o suprafață de 172800 ha
- asigurarea solurilor agricole cu potasiu este bună - 27490 ha

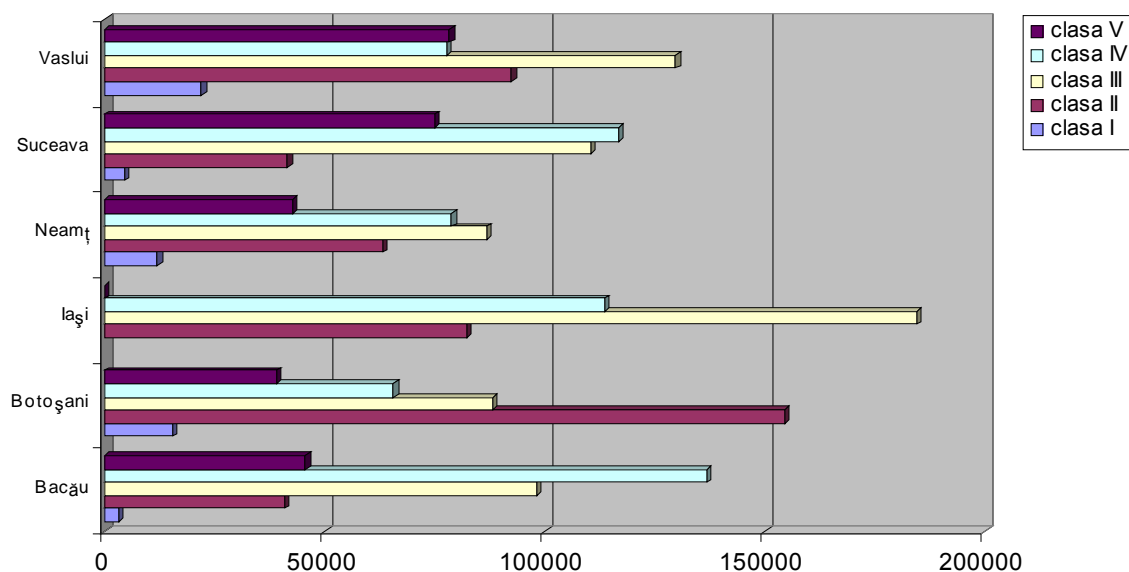
*Obs. Aceeași suprafață poate fi afectată de mai multe degradări sau limitări.

Zone afectate de alunecări de teren și fenomene de eroziune:

- aceste zone sunt situate în zona centrală și de sud – sud-est, în perimetrul delimitat de comunele Ungureni, Trușești, Flămânzi, Lunca, Albești și Ștefănești;

Sub aspectul calității solurilor din punct de vedere al utilizării lor în procesele agricole situația este prezentată în tabelul următor:

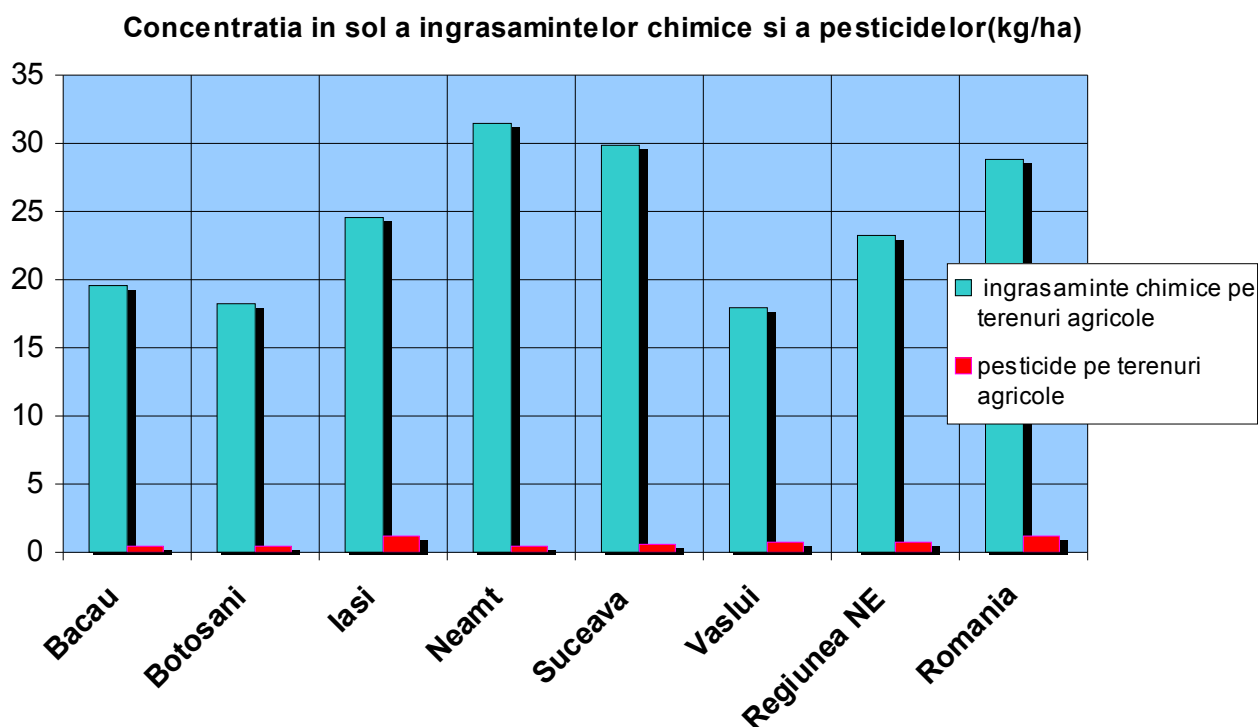
Repartiția terenurilor pe clase de pretabilitate

Sursa : Anuarul statistic al României 1998 - 2001.

Din analiza graficului se constată că ponderea o dețin terenurile bonitare din clasele bonitare de calitate 3,4 și 5. O situație specială o reprezintă județul Vaslui, unde suprafața totală afectată de fenomene naturale de degradare reprezintă aproximativ 70,5 din suprafața agricolă a județului.

Situația concentrației în sol a îngrășămintelor chimice și a pesticidelor în cadrul regiunii Nord-Est, a județelor componente și comparația cu nivelul național este prezentată în graficul din figura următoare.

Se observă că regiunea Nord-Est se situează sub media pe țară la conținutul de îngrășăminte chimice și la aprox. 50% din media națională la conținutul de pesticide în sol.

CONCLUZII indicator SOL:

-în regiunea NE solul este caracterizat de o serie de factori specifici tipului de climă din această zonă, cu diferențe mari de temperatură zi-noapte cât și de la anotimp la anotimp. Astfel, suprafețe foarte mari de sol sunt afectate de eroziune (ravene, ogașe, cornișe de desprindere), alunecări de teren, exces de umiditate de natură freatică, acidifieri, etc.

-de asemenea, pe suprafețe mari de teren se poate constata o lipsă acută a unor elemente esențiale, componente caracteristice ale solului, cum ar fi: azotul, fosforul mobil, potasiul etc.

-aceste două aspecte coroborate cu accidentele și poluările accidentale și voite datorate factorului uman, fac ca solul regiunii NE să fie mai greu exploatabil în regim agricol decât al altor regiuni.

-în ceea ce privește poluarea industrială, ea are aproximativ aceleași cauze, factori și actori principali ca și în cazul poluării atmosferice și apelor, respectiv pe fondul îmbătrânirii echipamentelor (uzură fizică și morală, subdimensionare a acestora) de prelucrare și filtrare a reziduurilor industriale, rezultă de cele mai multe ori deșeuri cu grad înalt de nocivitate care, în lipsa unor mijloace adecvate de distrugere și reciclare/depozitare, ajung de cele mai multe ori să fie deversate în albiile râurilor sau direct pe sol (accidentul de la Metadet - Fălticeni).

-totodată, trebuie menționat faptul că în ultimii cinci ani s-au întreprins unele lucrări de anvergură pentru regenerarea unor suprafețe mari de sol, aceste lucrări vizând mai ales județul Vaslui, care prezintă o degradare naturală pe aproximativ 71% din suprafața agricolă totală a județului. Ca semn benefic pentru anii următori putem considera și dotarea Direcțiilor agricole județene cu aparatură de măsurare a caracteristicilor chimice ale solului, fapt care va ajuta la depistarea mai rapidă și la rezolvarea mai facilă a problemelor ce vor apărea în viitor.

-cu privire la conținutul de îngrășăminte chimice, se poate spune că regiunea Nord-Est se situează sub media pe țară la conținutul de îngrășăminte chimice și la cca. 50% din media națională la conținutul de pesticide în sol.

Floră și faună

La nivelul regiunii NE, nu se înregistrează o afectare gravă a vegetației și faunei. Cu toate acestea, nivelul de poluare ridicat din unele zone ale regiunii a dus la reducerea efectivului de specii (cursurile de apă Vasluiet și Bârlad, județul Vaslui) și asociații floristice acvatice (valea Bârladului-Delea, județul Vaslui), specii pe cale de dispariție din faună (rândunica, lăstunul, cocoșul de mesteacăn – județul Bacău, râsul, capra neagră, vulturul negru, cocoșul de munte, acvila de munte, Iostrița, zimbrul – județul Neamț) și din floră (Papucul Doamnei, Laleaua Pestriță - județul Bacău, Floarea de Colț, Ghințura Galbenă, Sângele Voinicului, Bulbucii de Munte, Crucea Voinicului, Rușcuța de Primăvară, Dedițelul, Angelica – județul Neamț). Pentru a respecta realitatea, trebuie sesizat faptul că reducerea faunei regiunii se datorează în mare măsură și braconajului.

În Regiunea Nord-Est există patru parcuri naționale: Ceahlău (17.391 ha), Bicaz-Chei – Hășmaș (6.026 ha), Rodna și Călimani și numeroase rezervații naturale floristice, forestiere, peisagistice, paleontologice, geologice, acvatice, faunistice, parcuri dendrologice și monumente ale naturii.

Arealele ocupate de păduri afectate de fenomenul de uscare se regăsesc cuantificate în tabelul următor:

Gradul de afectare al pădurilor(%):

Unitate teritoriala	Neafectat	Ușor	Mediu	Sever	Uscat
Bacău	68,78	23,61	5,74	0,77	1,10
Botoșani	76,37	19,24	4,18	0,05	0,16
Iași	32,88	43,52	22,47	0,79	0,34
Neamț	53,47	24,78	19,42	1,88	0,45
Suceava	69,50	21,20	8,90	0,31	0,09
Vaslui	73,62	15,88	7,32	1,28	1,90
Total regiune	63,68	23,96	11,20	0,83	0,53
România	65,6	21,7	11,4	0,8	0,50

Sursa: Raportul Național al Dezvoltării Umane, 1998 (datele se referă la anul 1996).

În munții Călimani din județul Suceava, prezența poluanților acizi în atmosferă a determinat ofilirea plantelor tinere (cloroze și necroze la arbori și arbuști), afectând fondul silvic pe o suprafață de cca. 1.500 ha, cu o rată anuală a uscărilor de 0,5-3%, la distanță de 1-2 km de sursă și pierderi de creștere a arborilor de la 20% la 50% în ultimii 20 ani.

4.3 Surse majore de poluare a aerului, apei, solului, emisii, scurgeri, contaminări.

Aer

Exploatarea minieră Călimani afectează un areal însemnat prin emisii de noxe de bioxid de sulf, hidrogen sulfurat, aerosoli de acid sulfuric și de sulfați, cu impact negativ direct, cât și prin precipitații acide în arealul Vatra Dornei - Călimani.

Alte surse majore de poluare a aerului sunt constituite din SC Chimcomplex SA Borzești (emisii de acid clorhidric și clor), SC Sofert SA Bacău (amoniac și acid sulfuric), SC Rafo SA Onești (hidrogen sulfurat și bioxid de sulf), SC LETEA SA Bacău, CET I-Iași, CET I-Holboca, SC Fortus SA Iași, CET Botoșani, SC Ambro SA Suceava, centralele termice orășenești sau industriale care funcționează utilizând combustibil lichid sau solid.

Apa

Apele reziduale orășenești și comunale, insuficient epurate sau neepurate, evacuate în ape de suprafață sau prin infiltrare în pânza freatică, constituie o sursă importantă de afectare a calității acestui factor de mediu, regăsită la nivelul întregii regiuni.

Referitor la sursele industriale, menționăm SC Chimcomplex SA Bacău (cloruri), SC Rafo SA Onești (produse petroliere), SC LETEA SA Bacău, SC SOFERT SA Bacău, SC Comtom SA, SC Fortus SA Iași, SC Antibiotice SA Iași, Tomești-fermele Războieni (încărcare organică), SC AMBRO SA Suceava, SC FAMOS SA Suceava, platforma chimică Săvinești-Roznov (ion amoniu), exploatările miniere din județul Suceava (Crucea, Ostra, Călimani, Leșu Ursului, Vatra Dornei- cu emisii de metale grele și pH acid).

Sol

Sursele majore de poluare a solului sunt constituite din exploatările petroliere (Zemeș-Bacău), miniere (Ostra, Crucea-depuneri de steril radioactiv, Fundu Moldovei, Broșteni-steril de cupru, exploatarea minieră Călimani-sulf - toate din județul Suceava, CET II Holboca (cenușă, zguri), SC Fortus SA Iași (nisipuri turnătorie), SC Antibiotice SA Iași, SC Terom SA Iași (halde nămoluri), fermele zootehnice Războieni (dejecții), SC Petrotub SA Roman (reziduuri petroliere, nisipuri turnătorie, tunder uleios).

O problemă deosebită o constituie deșeurile menajere și industriale care rezultă în cantități mereu sporite și care sunt preluate în vechile halde orășenești și comunale, dar care afectează și alte suprafețe de teren prin depozitari necontrolate.

Un caz particular îl constituie numeroasele depozite de rumeguș, caracteristice zonelor forestiere. Unele sunt deja folosite, cum este cazul centralei termice de la Tașca care furnizează agent termic și apa caldă menajera prin folosirea a aprox. 18% din rumeguș produs în județul Neamț. Astfel, din totalul de 80.000 mc de rumeguș produs în județul Neamț, aproximativ 55% este folosit în centrale termice, 5% este materie primă pentru instalații de brichetare, iar 20% este comercializat către agenți economici.

Stații de tratare a apei și platforme de deseuri

Ca o caracteristică regională, se evidențiază faptul că, atât capacitățile stațiilor de epurare ape reziduale cât și capacitățile haldelor de depozitare deseuri, sunt insuficiente față de cerințe.

Referitor la dotările existente și modul de exploatare a acestora, numai localitățile urbane și principalele localități rurale sunt echipate cu sistem centralizat de alimentare cu apă și canalizare, iar numărul stațiilor de epurare este și mai redus, multe dintre acestea funcționând necorespunzător ca urmare a:

- capacităților insuficiente;
- dotărilor nesatisfăcătoare;
- exploatării necorespunzătoare.

În consecință, apele uzate, insuficient epurate sau neepurate, sunt deversate în cursuri de apă de suprafață sau infiltrate în subteran, afectând calitatea acestora.

În acest sens pot fi evidențiate județele Vaslui, Botoșani, Iași și Neamț.

Gestionarea deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, recuperare și eliminare a deșeurilor. Responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora.

Datele privind gestionarea deșeurilor fac distincție între două categorii importante:

- deșeuri municipale și asimilabile cu acestea;
- deșeuri de producție, inclusiv sterilul minier și deșeurile rezultate de la producerea energiei.

Organizarea activităților de colectare, transport și eliminare a **deșeurilor municipale** este una dintre obligațiile administrațiilor publice locale.

Categoria deșeurilor municipale include:

- deșeuri menajere generate în gospodăriile populației;
- deșeuri de tip menajer generate în unități economico-sociale;
- deșeuri din comerț;
- deșeuri stradale;
- deșeuri din parcuri și grădini;
- nămoluri de la epurarea apelor uzate orășenești;
- deșeuri din construcții și demolări.

Deșeurile menajere sunt colectate neselectiv (există numai un proiect pilot- Piatra Neamț) și eliminate prin depozitare (pe depozite de deșeuri urbane); se apreciază că numai 5 % din cantitatea de deșeuri menajere este colectată în vederea recuperării.

Organizarea activității de gestionare a **deșeurilor de producție** este obligația generatorului. Unitățile economice realizează aceste activități cu mijloace proprii sau contractează serviciile unor firme specializate. La momentul actual, există foarte puține firme care au ca domeniu de activitate gestionarea deșeurilor de producție, iar serviciile pe care le oferă acestea sunt limitate atât în ceea ce privește tipurile de deșeuri, cât și capacitățile de lucru.

În mediul urban, gestionarea deșeurilor municipale este realizată în mod organizat, prin intermediul serviciilor proprii specializate ale primăriilor sau al firmelor de salubritate. Acestea lucrează pe bază de contract cu generatorii individuali, dar acest sistem acoperă numai 95 % din totalul generatorilor de deșeuri municipale.

Aproximativ 40% din componentele deșeurilor municipale reprezintă materiale reciclabile, din care cca. 20% pot fi recuperate, nefiind contaminate. În urma colectării selective prin proiectul pilot menționat, doar 2% din materiale reciclabile total generate sunt valorificate. Restul se elimină prin depozitare, pierzându-se astfel mari cantități de materii prime secundare și resurse energetice.

Platformele de deseuri existente sunt în număr insuficient și, în marea majoritate, sunt amplasate și amenajate corespunzător, fapt ce determină un impact negativ asupra tuturor factorilor de mediu și o stare de disconfort pentru oameni. În anul 2000 a fost data în folosință halda ecologica pentru Piatra Neamț, proiect co-finanțat de Agenția Daneza pentru Protecția Mediului. În plus, prin proiectul inițiat de municipalitatea Piatra Neamț, proiect de colectare selectivă a deșeurilor menajere – contribuție ISPA 10.384.500 buget total – 18.038.705 euro, se vor pune bazele realizării unui sistem integrat de management al deșeurilor.

În mediul rural, nu există servicii organizate pentru gestionarea deșeurilor, transportul la locurile de depozitare fiind făcut în mod individual de către generatori.

De asemenea, Regiunea Nord-Est se confruntă cu probleme de management al deșeurilor spitalicești. Spitalele, fie nu au în dotare incineratoare, fie acestea nu sunt la standarde europene, sau, chiar în lipsa incineratoarelor, deșeurile spitalicești se depozitează în locuri foarte periculoase pentru populație și mediu.

4.4 Evaluarea comparativă față de tendințele la nivel național în domeniul protecției mediului. Concluzii

Regiunea Nord-Est nu se confruntă cu fenomene de poluare deosebit de grave. În pofida acestui fapt, pot fi enumerați o serie de factori cu impact negativ imediat asupra mediului, factori care favorizează degradarea rapidă a mediului.

Astfel, la nivelul regiunii principalele probleme de mediu sunt legate de:

- proasta gestionare a deșeurilor industriale și menajere (colectare neselectivă, gradul redus de revalorificare și/sau tratare a deșeurilor, depozitare inadecvată sub aspectul amplasării și amenajării haldelor, existența depozitelor de rumeguș pe malurile cursurilor de apă, de-a lungul căilor rutiere);
- dezafectarea unor foste întreprinderi de stat care produceau sau utilizau agenți chimici deosebit de nocivi, combinata cu soluțiile tehnice necorespunzătoare și cu experiența scăzută a personalului implicat, au dus adesea la poluarea mediului înconjurător cu substanțe extrem de toxice. (cianuri – incidentul Fălticeni).
- despăduriri, cu implicații în accentuarea alunecărilor de teren;
- fenomenele de eroziune a solului care afectează, în principal, partea de est a regiunii;
- poluarea locală sau zonală determinată de :
  - activități industriale, cu impact asupra aerului, apei, solului;
  - exploatarea miniere (cărbune, minereu radioactiv, sulf, cupru, mangan) cu impact asupra aerului, apei, solului, vegetației;
  - trafic (insuficiența sau inexistența unor căi rutiere ocolitoare) cu impact asupra aerului și nivelului de zgomot;
  - aglomerări urbane, cu impact asupra aerului (centrale termice pe combustibil lichid), apelor (stații de epurare de capacitate insuficientă) și solului (deșeuri);
  - fermele zootehnice, cu impact asupra apei și solului.

Există și unele semnale pozitive legate de mediu, cum ar fi:

- reducerea/restrângerea activității marilor poluatori industriali și înlocuirea lor treptată cu întreprinderi mici și mijlocii mult mai flexibile și cu posibilități mai mari de abordare a dezvoltării lor durabile, în conformitate cu prevederile legislației actuale, îndeosebi a celei de mediu.
- accesarea la programe de finanțare și colaborarea cu state ale UE pe probleme de mediu.
- susținerea în grădinițe și școli a unor ore de instruire specifică. Partea negativă o reprezintă faptul că grupul vizat pentru instruire este unul restrâns, iar temele abordate nu acoperă întreaga problematică de mediu.

Unele județe din cadrul regiunii au beneficiat de programe și proiecte cu cofinanțare externă în domeniul protecției mediului.

Astfel, se derulează (în diferite stadii) proiecte de realizare a unor modernizări ale sistemelor de alimentare cu apă (județul Iași), modernizări, rețehnologizări și dezvoltări ale unor stații de epurare orășenești (Iași, Suceava, Piatra Neamț, Roman), de colectare selectivă a deșeurilor și amenajare a unei halde ecologice (Piatra Neamț), de reducere a riscurilor datorate activității industriale (zona Bacău-Onești și platforma chimică Săvinești – S.C. Fibrex S.A.), de reducere a emisiilor de pulberi (S.C. Moldocim S.A. Bicăz – Fabrica Tașca), de conservare a biodiversității și reconstrucție ecologică a Parcului Național Ceahlău, proiect demonstrativ de utilizare energetică a rumegușului generat de instalații de debitare a lemnului (pe văile râurilor Bicăz și Dămuc-finalizat), centru de brichetare a rumegușului din zona Hangu, aflat în faza de execuție, implementarea tehnologiei nepoluante la SC Petrocart SA, managementul conservării biodiversității în Parcul Forestier Vanatori-Neamț, programul CREDO de colaborare transfrontalieră pentru monitorizarea râurilor Prut și Siret (județul Botoșani).

Probleme cheie mediu:

- Capacitatea insuficientă de tratare a apelor reziduale în stațiile de epurare (70% din necesar) și a deșeurilor haldelor de depozitare a deșeurilor (60% din necesar);
- Poluare atmosferică constantă, mai ales în marile orașe și în jurul centrelor industriale, cu depășiri frecvente ale valorilor maxime a indicatorilor specifici de monitorizare a factorilor de mediu.

5. ZONELE RURALE ȘI ACTIVITĂȚILE ACESTORA

5.1. Descrierea generală a zonelor rurale.

Spațiul rural din regiunea Nord-Est prezintă, în contextul socio-economic actual, o serie de elemente ce contribuie la definirea particularităților teritoriilor celor 463 comune și 2.445 de sate din județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui.

Comuna este unitatea administrativă de baza pe teritoriul căreia se implementează politica rurală. Autoritățile comunale sunt partenerii locali ai autorităților județene și regionale în realizarea politicii rurale. În zona rurală a regiunii la nivelul anului 2002 se găsesc 463 comune, care cuprind un număr de 2.445 sate în care conviețuiesc și își desfășoară activitatea un număr de 2.216.835 locuitori, reprezentând 59.23 % din populația regiunii. Populația este distribuită pe sexe în rapoarte aproximativ egale. La nivelul județelor, ponderea cea mai mare a locuitorilor din zona rurală se regăsește la nivelul județelor Suceava și Botoșani (peste 60%).

Componenta administrativă a zonelor rurale în 2002

Unități teritoriale	Nr. comune	Nr. sate
Regiunea NE	463	2445
Bacău	79	490
Botoșani	68	336
Iași	85	420
Neamț	70	347
Suceava	90	396
Vaslui	71	456

Sursa – Anuarul statistic al României 2003

Printre cauzele ruralismului pot fi amintite cele de ordin istoric (retragerea comunităților umane în zone greu accesibile invadatorilor), de ordin laic-religios (păstrarea tradițiilor și credințelor populare) sau cele de ordin economic, legate de nivelul scăzut de trai al unor categorii sociale (migrația rurală).

Abordând o clasificare după formațiunile de relief predominante, putem caracteriza tipurile de așezări rurale și activitățile specifice astfel:

- zona de șes – caracterizată prin sate de tip adunat, cu funcțiuni economice prezentând caracter agricol cerealier și pomi – viticol;
- zona agricolă de dealuri și coline – caracterizată prin sate răsfirate, de-o parte și de alta a drumurilor, cu grădini și livezi, podgorii printre grupurile de case. Ca funcțiune economică, se pune accent pe pomi-viticultură și creșterea animalelor. Se remarcă totodată prezența unor activități economice mai complexe, cum ar fi cele legate de prelucrarea primară până la cea superioară a lemnului, industria prelucrătoare, și pe alocuri chiar de minerit.
- zona montană – caracterizată prin sate de tip risipit în munți, cu gospodării izolate sau grupuri mici de case, dintre care multe nu sunt racordate la utilitățile publice: gaz metan, apă potabilă, curent electric.

Activitățile economice de bază în mediul rural sunt: agricultura (culturile cerealiere, cultura cartofului și a sfeclii de zahăr fiind practicate aproape în toate județele, viticultura-județele Vaslui, Bacău și Iași, pomicultura-județele Iași, Suceava și Neamț), exploatarea și prelucrarea lemnului-județele Suceava, Neamț și Bacău și turismul rural în județele Suceava și Neamț.

5.2 Sectoare cheie

5.2.1. Agricultura

Suprafața totală cultivată a regiunii este la nivelul anului 2002 de 3684.9 mii hectare (15.45% din suprafața totală a României), din care 2131 mii hectare reprezintă suprafața agricolă (14.36% din suprafața agricolă a României), împărțită pe categorii de utilizare. În proprietate privată se găsesc 2092 mii hectare (98.14 % din suprafața agricolă).

Sectorul privat în agricultură a luat naștere prin aplicarea Legii fondului funciar. Modul în care această aplicare a Legii fondului funciar a fost gândită și pusă în aplicare și, mai ales, întârzierea cu care s-a realizat, au generat o serie de factori perturbatori, respectiv:

- fărâmițarea exploatațiilor agricole;
- necorelarea aplicării Legii fondului funciar cu apariția pieței funciare, aceasta apărând cu întârziere, în anul 1998 (Legea 54/1998 privind circulația juridică a terenurilor);
- neasigurarea odată cu dreptul de proprietate asupra terenurilor a mijloacelor adecvate pentru efectuarea lucrărilor agricole.

Fondul funciar, după modul de folosință la 31 decembrie 2002

- ha-

Județul	Bacău	Botoșani	Iași	Neamț	Suceava	Vaslui	Reg.NE
Supr.totală	662052	498569	547558	589614	855350	531840	3684983
Supr.agric.	323468	392905	380997	283789	349131	401131	2131421
Din care: sector privat	320308	388469	370233	276684	340299	395847	2091840
Arabil	184628	298477	253491	170473	179859	288080	1375008
Pășuni	87528	75146	88109	69394	91108	87349	498634
Fânețe	40247	14769	19651	40108	74819	7664	197258
Vii	7614	1847	11706	1111	-	15027	37305
Livezi	3451	2666	8040	2703	3345	3011	23216
Păduri	279001	57187	99022	261330	456394	79182	1232116
Ape	14765	13849	12589	10374	13630	8156	73363
Alte suprafețe	44818	34628	54950	34121	36195	43371	248083

Sursa – Anuarul statistic al României 2003

Se observa ca în raport cu ponderea populației rurale și densitatea demografică, potențialul agricol al regiunii este destul de mare.

La nivelul anului 2002 valoarea producției agricole de bunuri și servicii agricole reprezintă 19.52% din valoarea totală înregistrată la nivel național.

Situația de lider înregistrată la producția agricolă vegetală este însă una de conjunctură, fiind pregnantă mai ales în acei ani în care factorii climatici, cum ar fi seceta, înghețul și greutatea întâmpinate la strângerea recoltei (insuficiența parcului auto mecanizat, lipsa fondurilor), afectează unele regiuni ale țării în care producția agricolă vegetală se bazează pe culturile de cereale.

Tabelele următoare prezintă situația suprafețelor cultivate în regiune, producția agricolă vegetală și producția medie la hectar a principalelor culturi.

Evoluția producției agricole vegetale 1998-2001 regional/național

Categorie	Productie 1998 (tone)		1999/1998(%)		2000/1999(%)		2001/2000(%)
	România	Regiune a Nord- Est	România	Regiune a Nord- Est	România	Regiune a Nord- Est	Regiunea Nord-Est
Cereale boabe	15452719	2295326	10,25	-0,01	-38,50	-37,66	67,64
Grâu și secară	5207911	512618	-10,08	-31,60	-4,83	-17,69	135,96
Orz și orzoaica	1238001	94678	-17,72	-9,81	-14,88	-27,45	67,44
Ovăz	362137	71291	7,57	8,28	-37,41	-36,34	38,14
Porumb boabe	8623370	1613866	26,80	10,40	-55,21	-42,15	49,90
Leguminoase boabe	72497	21788	5,87	5,46	-51,89	-52,09	89,45
Mazăre boabe	24382	3528	10,78	-12,78	-47,58	-33,83	33,40
Fasole boabe	46856	18213	1,79	8,97	-54,29	-54,83	101,71
În pentru fibra	735	230	-6,12	-65,22	27,68	68,75	-
Cânepa pentru fibra	11137	363	-34,06	-80,72	-80,96	-7,14	56,92
Floarea soarelui	1073316	83894	21,20	29,92	-44,59	-36,33	32,14
Soia boabe	20082	9652	-8,67	-0,90	-62,12	-34,22	10,20
Sfecla de zahar	2361359	694161	-40,07	-42,51	-52,87	-19,86	-3,19
Cartofi	3319150	827032	19,22	20,06	-12,31	-5,22	5,65
Cartofi toamna	2952839	785313	19,14	19,21	-10,98	-3,65	4,27
Legume	2819134	438976	8,16	12,80	-17,10	-12,63	15,18

Tomate	677517	72091	4,59	19,71	-11,28	-8,96	9,88
Ceapa uscata	365162	72367	9,82	12,48	-26,12	-20,66	31,26
Varza	837824	136513	5,67	3,49	-17,34	-10,41	16,27
Pepeni verzi si galbeni	68962	45049	23,72	34,13	-37,75	-34,59	-
Perene vechi si noi	12331426	2937102	9,55	9,17	-31,81	-21,27	20,51
Anuale pentru fin si masa verde	3773666	609122	14,86	33,95	-34,47	-20,00	-1,43
Plante pentru însilozare	1145649	176902	-10,26	-6,90	-53,62	-48,56	-5,84
Rădăcinoase pentru nutreț	1119479	385634	4,92	15,76	-31,84	-28,11	7,91

Sursa: Anuare Statistice România 1999/2002

Așa cum s-a precizat și în subcapitolul de agricultură se înregistrează o evoluție negativă a producției agricole pe majoritatea culturilor la nivelul anului 2000 datorită factorilor climatici din acea perioadă, precum și o relansare la nivelul lui 2001.

Evoluția producției medii la hectar a principalelor culturi (kg/ha)

Categorie	Productia medie la hectar, in 2002	Producție 1998 (tone)		1999/1998(%)		2000/1999(%)		2001/2000(%)
		România	Regiune a Nord-Est	România	Regiune a Nord-Est	România	Regiune a Nord-Est	Regiunea Nord-Est
Grâu si secara	Regiunea Nord-Est							
Orz si orzoaica	2680	2.561	2.578	8,40	-3,65	-17,87	-29,19	63,33
Ovăz	2109	2.394	1.919	2,38	4,01	-14,12	-27,76	78,85
Porumb boabe	1578	1.588	1.691	-1,13	-2,01	-33,12	-34,22	48,62
Mazăre boabe	3175	2.756	2.839	31,60	11,03	-55,80	-43,34	55,71
Fasole boabe	1580	1.737	1.751	-0,40	-19,02	-37,46	-17,56	45,85
Cânepa pentru fibra	1029	1.046	1.160	1,72	0,69	-45,49	-39,81	61,59
Floarea soarelui	2357	3.600	4.714	62,14	-42,89	-55,41	60,96	
Soia boabe	1619	1.115	1.115	11,48	22,51	-33,95	-31,70	32,80
Sfecla de zahar	1861	1.364	1.062	34,75	36,63	-67,68	-37,08	57,28
Cartofi	20311	20.045	16.736	7,80	10,95	-36,19	-21,52	23,95
Cartofi de toamna	14661	12.642	13.145	14,17	12,90	-15,14	-6,84	1,14
Tomate	14891	12.837	13.371	14,86	12,88	-13,97	-6,25	0,81
Ceapa uscata	13657	13.801	12.120	5,75	12,05	-12,19	-9,40	4,40
Varza	9995	10.036	9.485	7,20	8,41	-25,74	-23,29	28,17
Pepeni verzi si galbeni	20793	18.905	21.097	4,12	-3,27	-15,87	-6,38	5,54
Lucerna	17035	15.510	16.821	9,84	22,83	-32,57	-34,86	-
Trifoi	23789	20.900	23.284	10,08	3,67	-31,23	-21,04	12,70
	20202	18.551	21.203	10,11	4,55	-28,24	-21,34	-1,03

Sursa – Anuarul Statistic al României 1999-2003

Variația anuală a suprafeței cultivate cu principalele culturi (%)

Categorie	Producție 1998(tone)		1999/1998(%)		2000/1999(%)		2001/2000(%)
	România	Regiunea Nord-Est	România	Regiunea Nord-Est	România	Regiunea Nord-Est	Regiunea Nord-Est
Cereale boabe	5.920.583	860.302	-9,29	-7,58	5,30	4,11	7,71
Grâu si secară	2.033.401	198.869	-17,04	-29,04	15,85	16,26	44,15
Orz si orzoaica	517.213	49.329	-19,66	-13,29	-0,88	0,45	-3,99
Ovăz	228.068	42.162	8,82	10,47	-6,40	-3,21	-64,02
Porumb boabe	3.128.915	568.525	-3,69	-0,73	1,19	1,99	-0,43
Leguminoase boabe	44.739	9.527	3,07	3,33	-10,34	-2,44	-0,44
Mazăre boabe	14.033	2.015	11,29	7,69	-16,21	-19,72	-16,76
Fasole boabe	29.159	7.465	-3,62	0,99	-6,74	3,29	3,65
In pentru fibra	3.408	137	-53,35	-62,77	-42,96	66,67	-65,88
Cânepa pentru fibra	1.156.097	87.971	7,63	5,24	-14,22	-7,66	7,57
Floarea soarelui	962.150	75.231	8,40	4,07	-15,94	-5,04	11,55
Soia boabe	147.267	9.088	-32,23	-27,49	17,20	4,55	-26,81
Sfecla de zahar	136.345	42.723	-39,51	-46,74	-21,28	1,80	-22,11
Cartofi	117.800	41.478	-44,41	-48,18	-26,13	2,12	-22,11
Cartofi de toamna	261.344	62.916	4,74	6,10	3,27	1,82	-1,47
Legume	229.026	58.732	4,12	5,60	3,37	2,67	-2,20
Tomate	223.185	36.987	4,42	10,60	0,41	0,37	0,99
Ceapa uscata	47.687	5.772	-0,31	8,77	0,19	0,51	3,38
Varza	36.387	7.630	2,45	3,75	-0,52	3,42	-0,04
Pepeni verzi si galbeni	37.402	6.214	3,74	6,15	1,93	-1,70	7,79
Perene vechi si noi	44.425	2.677	11,31	9,04	-6,59	0,27	-10,35
Anuale pentru fin si masa verde	1.128.687	209.093	2,59	11,04	-6,45	-2,43	-4,52
Plante pentru însilozare	693.622	142.841	2,06	6,40	-3,64	-1,05	1,98
Rădăcinoase pentru nutreț	302.601	42.408	15,15	37,23	-10,88	-0,34	-18,29

Sursa – Anuarul statistic al României 1999-2001

Din analiza datelor prezentate mai sus reiese ca, contribuția regiunii la producția agricolă este proporțională cu suprafața pe care o ocupa și cu populația acesteia, iar producția la hectar obținută este mai mare dacă media pe țară.

La nivelul regiunii principalele culturi agricole practicate în regim de exploatare sunt cultura cerealelor pentru boabe (porumb, grâu și seară), cultura cartofului, cultura sfeclei de zahăr și cultura plantelor perene (lucerna și trifoi)

Valorile înregistrate la culturile vegetale ar putea atinge cote mult mai mari, dacă nu ar fi grevate de o serie de factori, cum ar fi:

- calitatea terenului, cu o diversificare pronunțată, alternanța categoriilor de sol, fragmentarea acestora, în comparație cu alte unități de suprafață: Câmpia Română, Câmpia de Vest sau Podișul Transilvaniei;

- fragmentarea în parcele mici de teren pe proprietari individuali, lucru care îi duce pe aceștia de multe ori în imposibilitatea achitării plăților pentru lucrările agricole.
- condițiile climatice nefavorabile
- folosirea redusă a îngrășămintelor
- nivelul scăzut de mecanizare al lucrărilor agricole, deoarece proprietarii de terenuri găsesc mai convenabil să efectueze lucrările agricole manual sau cu ajutorul animalelor din gospodărie.

Pentru prelucrarea mecanizată a unui hectar se cheltuie în medie 4 Euro.

Sectorul Zootehnic

Zootehnia deține un loc important, valoarea producției animale la nivelul anului 2002 fiind de 270714 tone greutate vie, reprezentând 16.87% în sectorul zootehnic național. În aceste condiții, la începutul anului 2003, regiunea dispunea de:

- 678 mii bovine;
- 709 mii porcine;
- 1402 mii ovine;
- 12995 mii păsări.

Trebuie menționat că în regiune sunt puține ferme zootehnice specializate, iar majoritatea animalelor sunt crescute în gospodăriile personale și utilizate pentru asigurarea unui nivel minim de trai.

După anul 1989 efectivul de animale a scăzut mult, această tendință manifestându-se însă global la nivelul întregii țări.

În ceea ce privește efectivele de bovine, ovine și caprine, tendința descrescătoare s-a datorat în primul rând tăierilor masive generate de distrugerea CAP-urilor, pe fondul lipsei unităților de cazare, dar și din cauza stării de sănătate precare a acestora (infestarea cu tuberculoză și leucoză). Reducerea efectivului de porcine s-a datorat în special dispariției sau restrângerii activității marilor complexe de îngrășare a porcilor, care nesuținute financiar s-au decapitalizat, ducând la faliment.

Un alt aspect care trebuie luat în considerare este cel cu privire la producțiile medii obținute în zootehnie, care sunt departe de progresul genetic și tehnologic înregistrat pe plan vest-european. Comparativ cu țările membre ale UE, randamentele medii sunt inferioare aproape la toate speciile și categoriile de animale.

O altă problemă este capacitatea insuficientă a regiunii de a procesa materiile prime din agricultură, de a le promova și vinde utilizând tehnicile specifice de marketing, în scopul câștigării unor segmente stabile de piață și a largirii pieței de desfacere în ansamblu. Dacă ne referim la capacitățile de procesare ale producției vegetale, pomicole, viticole și ale producției zootehnice, regiunea dispune aproape de un potențial suficient la ora actuală (potențial ce va putea fi mărit prin accesarea Programului SAPARD), dar în ceea ce privește promovarea produselor și aplicarea strategiilor de marketing în vânzarea produselor putem spune că aceasta este deficitară, mai ales ținând cont de importul masiv de produse alimentare din străinătate, cât și din celelalte regiuni ale țării.

5.2.2. Silvicultura

Silvicultura reprezintă pentru regiune atât o activitate cu tradiție cât și o sursă majoră de venituri, produsele obținute din prelucrarea masei lemnoase luând, în cea mai mare parte, drumul exportului.

Confruntată cu un export necontrolat de bușteni și cherestea în primii ani după 1989, silvicultura a înregistrat în ultimii doi ani o tendință de aliniere la cadrul legal (fapt datorat în mare parte și intensificării controalelor) și de trecere de la exploatarea primară a lemnului la exploatarea secundară și chiar la cea superioară. Astfel, în regiune își desfășoară activitatea sute de firme al căror obiect de activitate îl reprezintă exploatarea și prelucrarea lemnului, majoritatea fiind axate pe producția de mobilă, jucării, parchet stratificat și îmbinări din lemn. Acestea au dobândit în ultimii ani o imagine pozitivă pe plan extern. Exportul de lemn și produse din lemn este dirijat în special către țări vest-europene (pentru care prețul scăzut datorat mâinii de lucru ieftine reprezintă un punct de atractivitate), cum ar fi Germania, Austria, Italia, Olanda, Suedia.

Regiunea reprezintă cel mai mare furnizor de masă lemnoasă pusă în circuitul economic (5380.6 mii mc), reprezentând 32.83% din masa lemnoasă totală la nivelul anului 2002, în creștere cu 53% față de anul precedent.

Județele care cunosc dezvoltarea cea mai puternică a sectorului silvic sunt Suceava, Neamț și Bacău. Acestea dețin atât cel mai mare volum de masă lemnoasă pus în circulație la nivelul regiunii cât și cuantumul cel mai ridicat al populației ocupate în acest sector de activitate față de totalul populației ocupate.

În volumul de masă lemnoasă pus în circuitul economic, ponderea cea mai mare o ocupă rășinoasele cu 3789.9 mii mc. reprezentând 70.42%, urmate de fag cu 824 mii mc, reprezentând 21.74% din totalul masei lemnoase. Cu ponderi mai mici regăsim esențele lemnoase de stejar (3.2%) și alte specii tari și moi.

5.2.3. Turismul rural

Pornind de la cele două deziderate care definesc turismul rural, respectiv:

- producția și valorificarea producției proprii prin intermediul gospodăriei agroturistice.
- promovarea valorilor tradiționale.

Putem afirma că la ora actuală acest gen de turism se găsește încă într-o fază incipientă de constituire. Zonele deluroase și montane ale regiunii sunt zonele care prezintă potențialul cel mai ridicat pentru practicarea turismului rural, datorită peisajelor de o frumusețe rară și, în plus, datorită calității aerului și apei.

Ținând cont de faptul că, datorită condițiilor climatice și prin natura factorilor de relief, zonele deluroase și montane se confruntă deseori cu probleme în exploatarea agricolă vegetală, dezvoltarea turismului rural în aceste zone ar reprezenta, alături de zootehnie, un pas important pe calea dezvoltării economice a acestora.

Problema majoră cu care se confruntă acest sector de activitate nu o reprezintă facilitățile pentru investitori, ci stadiul precar al infrastructurii fizice, fără de care potențialul acestor zone nu poate fi valorificat. Astfel, multe localități din zonele deluroase și montane nu se confruntă doar cu probleme de infrastructură mare (accesul dificil în unele zone, drumuri greu practicabile), ci și cu probleme ale infrastructurii de utilități, cum ar fi : lipsa gazului, curentului electric, lipsa apei curente, canalizării etc.

Există totuși și o serie de factori favorizanți care dau o undă de optimism în dezvoltarea acestui sector de activitate, cum ar fi :

- densitatea sporită a populației și a numărului de case față de alte zone deluroase și montane
- frumusețea zonelor deluroase și montane, calitatea aerului deosebit de curat
- existența unei faune și flore bogate, cu multe specii pe cale de dispariție; existența celor două parcuri naturale.
- monumentele istorice cu valoare națională și internațională.
- calitatea deosebită a produselor ecologice obținute în aceste zone.

La nivel regional, există 53 de pensiuni agroturistice, ocupând locul trei pe țară.

5.3. Populația și forța de muncă.

În mediul rural trăiește și își desfășoară activitatea, la nivelul anului 2002, un număr de 2.216.835 locuitori (59.23% din populația regiunii), dintre care 1.102.020 femei, iar structura pe vârste a populației rurale este caracterizată printr-un relativ dezechilibru, procesul accentuat de îmbătrânire demografică fiind evident.

Structura populației pe sexe și medii în mediul rural 2002 (*persoane*)

Unitate teritorială	Ambele sexe		Din care feminin
	Absolut	%	
Nord-Est	2.216.835	100.00	1.102.020
Bacău	385.372	17.38	190.445
Botoșani	291.522	13.15	146.688
Iași	433.172	19.54	213.415
Neamț	358.859	16.19	179.298
Suceava	469.467	21.18	234.581
Vaslui	278.443	12.56	137.593

Sursa – Anuarul statistic al României 2003

Cea mai mare parte a populației rurale este concentrată în județele Suceava, Iași și Bacău, iar cea mai mică în județele Botoșani și Vaslui.

Structura populației din regiune, după persoane active (ocupate-neocupate) și inactive în 2002, în mediul rural

Grupe de vârstă	Total populație	Persoane active			Persoane inactive
		Total	Ocupate	Șomeri BIM	
Total	100,0	51.0	48.5	2.5	49.0
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100.0
15 - 24 ani	100,0	55.8	49.4	6.4	44.2
25 - 34 ani	100,0	79.5	74.0	5.5	20.5
35 - 49 ani	100,0	85.7	82.5	3.2	14.3
50 - 64 ani	100,0	69.2	68.5	0.7	30.8
65 ani și peste	100,0	39.6	39.6	-	60.4

Sursa: Anuar Statistic al României -2003

La nivel de regiune, în mediul rural este comasată peste 51.12% din forța de muncă ocupată a regiunii, din care majoritatea se regăsește în agricultură și silvicultură. Această rată mare de activitate în mediul rural este rezultatul prezentei agriculturii ca ramura economică predominantă, cu grad scăzut de tehnicizare.

Cu toate că, raportată la activitățile economice desfășurate în zona rurală, forța de muncă este suficientă din punct de vedere cantitativ, aceasta este necalificată. Acest fapt se datorează, în primul rând, sistemului de pregătire profesională și educațională deficitar, cât și faptului că o mare parte a populației rurale nu urmează o asemenea școală.

Studiind structura populației ocupate pe grupe de vârstă și pe activitățile preponderente, care pot fi asimilate în totalitate economiei zonelor rurale, populația care a depășit vârsta de 50 de ani este foarte numeroasă. Procesul de îmbătrânire a apărut pe măsura scăderii numărului de persoane mature, ca urmare a migrațiilor masive din ultimele 3 decenii, și s-a accentuat în ultimii 8-9 ani prin micșorarea numărului de nașteri.

Nivelul scăzut al veniturilor din agricultură și lipsa altor activități neagricole nu au stimulat tinerii să rămână în mediul rural, bătrânii fiind nevoiți să lucreze singuri terenurile. De aceea, mai mult de un sfert din persoanele ocupate în agricultură au vârsta de peste 50 ani, iar, după vârsta de 65 de ani, aproape jumătate din aceștia rămân încă în activitate. Aceasta face ca pe piața muncii să fie prezente efective numeroase de persoane vârstnice.

Structura populației ocupate pe grupe de vârstă și activități ale economiei naționale 2001 și 2002 (%)

Regiunea	Total populație ocupată	15-24 ani	25-34 ani	35-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
2001						
Agricultură(%)	100	13.0	17.8	16.8	19.4	14.2
Silvicultură(%)	100	6.4	43.0	36.3	14.3	-
2002						
Agricultură, vanatoare și silvicultură(%)	100	13.4	27.4	31.3	18.8	9.1

Sursa – Anuarul statistic al României 2002-2003

Dacă pentru silvicultură în grupa de vârstă 25-49 de ani activează 79.30% din populația ocupată din acest sector, în agricultură activează în același segment numai 34.60% (anul 2001). La nivelul anului 2002, în agricultură și silvicultură în grupa de vârstă 25-49 activează 58.7% din totalul populației ocupate, în timp ce 27.9% au vârsta peste 50 de ani.

5.4 Infrastructura și servicii publice

Principala problema care conduce la stagnarea dezvoltării economice a zonelor rurale din regiune nu este reprezentată însă de aceste caracteristici specifice economiei zonelor rurale, ci de starea proastă a infrastructurii și în unele locuri chiar lipsa acesteia. Acest fapt are câteva consecințe imediate cu un rol hotărâtor în dezvoltarea socio-economică a zonelor rurale, respectiv:

- imposibilitatea de a atrage investitorii
- imposibilitatea de a pune în valoare bogățiile naturale și așezămintele cultural-istorice existente prin dezvoltarea unor sectoare de activitate cum ar fi turismul rural
- scăderea calității vieții.

Toate acestea conduc în final la stagnarea dezvoltării economice a zonelor rurale și la apariția în cadrul acestora a unor zone cu probleme socio-economice deosebite.

5.4.1. Infrastructura.

Starea infrastructurii fizice de transport și de utilități în mediul rural este precară, fiind îmbătrânită atât fizic cât și moral. În plus, există foarte multe localități rurale la care cu greu se poate vorbi de existența infrastructurii. Ținând cont de faptul că infrastructura reprezintă temelia pe care se clădesc activitățile economice, putem trage concluzia că investițiile în infrastructura sunt prioritare în vederea remedierii dezechilibrelor și pentru a stimula dezvoltarea durabilă a regiunii. În acest sens, foarte util se va dovedi accesul zonelor rurale la Programul SAPARD care vizează atât reabilitarea infrastructurii în zona rurală cât și creșterea și diversificarea capacităților de colectare și procesare a producției agricole vegetale și animale existente.

Infrastructura de transport - rutier

Infrastructura de transport din mediul rural este necorespunzătoare, fiind încadrată în clasa III și IV de exploatare.

La nivelul întregii regiuni lungimea drumurilor județene și comunale modernizate este extrem de mică, situându-se undeva în jurul procentului de 7.52% din lungimea totală a drumurilor.

Județele care dețin cea mai mare pondere de drumuri județene și comunale modernizate sunt județele Vaslui și Suceava cu câte 13.16%, respectiv 11.78%. La polul opus se situează județele Botoșani și Neamț cu 1.82% și respectiv 4.11%.

Situația drumurilor este grevată atât de lipsa fondurilor, a lucrărilor slabe din punct de vedere calitativ, nerespectarea legislației transporturilor cât și a condițiilor climatice cu ierni bogate în precipitații și temperaturi scăzute care duc la distrugerea rapidă a drumurilor.

Drumurile publice la 31 decembrie 2002

Unitate teritorială	Total	Drum național	Drum județean și comunale	Din care drum județean și comunale modernizate	Din care cu îmbrăcăminti ușoare rutiere
Regiunea NE	13388	2606	10782	811	2263
Bacău	2454	431	2023	173	483
Botoșani	2117	416	1701	31	317
Iași	2382	344	2038	99	394
Neamț	1815	407	1408	58	442
Suceava	2479	629	1850	218	465
Vaslui	2141	379	1762	232	162

Sursa – Anuarul statistic al României 2003

Infrastructura de utilități

Infrastructura de utilități este și ea deficitară. Cele mai multe dintre așezările din zona montana nu sunt racordate la rețeaua electrică, la cea de apă potabilă sau la rețeaua de distribuție a energiei termice, în special datorită greutății de execuție a acestor lucrări, a costurilor mari pe care le implică și a gospodăriilor răsfirate.

De asemenea, în multe din aceste cătune de munte infrastructura de telecomunicații este inexistentă.

Datele statistice existente referitoare la infrastructura de utilități (alimentari cu apa, canalizare, alimentare cu gaz) din mediul rural nu sunt concludente datorita inconsecvenței structurilor administrative ale localităților menționate în statistici.

În ceea ce privește racordarea la rețeaua electrică a localităților din zonele rurale, conform datelor statistice, ponderea populației din zona rurală a regiunii care nu este racordată la rețeaua electrică (4%) este dublă față de valoarea medie pe țară (2%), datorându-se în principal localităților din zona montană.

Rețeaua de apă potabilă

Conform datelor analizate în prezentul document la cap.2, rezulta ca doar 343 de comune și sate din totalul de 2908 sunt conectate la rețele de apă potabilă, reprezentând doar 11.79%.

De asemenea, putem menționa ca rețeaua publică de distribuție a apei potabile este departe de a putea asigura necesitățile edilitare ale populației rurale, atât ca număr de locuitori beneficiari, cât și ca proporție de localități rurale deservite.

Sub acest aspect, populația rurală este dependentă de obținerea apei potabile din alte surse (fântâni, izvoare), care nu în toate cazurile asigură o apă potabilă corespunzătoare – afectând starea de sănătate a populației și contribuind la un nivel crescut al mortalității populației prin boli infecțioase și parazitare.

Rețeaua de canalizare publică

Conform datelor analizate în prezentul document la cap.2 rezulta ca doar 98 de comune și sate din totalul de 2908 sunt conectate la rețele de canalizare, reprezentând 3.37%.

Rețeaua de canalizare publică prezintă o stare de degradare destul de ridicată, constituind deseori alături de starea proastă a rețelei de distribuție a apei potabile, unul din factorii favorizanți pentru declanșarea focarelor de infecție.

În cadrul regiunii, județele Bacău, Suceava și Botoșani prezintă cele mai multe localități racordate la rețeaua de canalizare publică. O situație deficitară se găsește în județele Vaslui și Iași.

Rețeaua de distribuție energie termică.

În ceea ce privește rețeaua de distribuție a energiei termice în mediul rural putem menționa ca aceasta este foarte slab dezvoltată, fiind prezentă doar în unele din comunele mari ale regiunii.

Rețeaua de gaze naturale.

În cadrul regiunii cele mai multe localități conectate la rețeaua de gaze naturale sunt municipiile și orașele, dar și localitățile rurale dispuse de-a lungul magistrelor de gaz. În județele Vaslui și Suceava se execută lucrări de aducțiune a magistrelor și de alimentare cu gaz metan a localităților.

Numai 40 de comune și sate din totalul de 2908 sunt conectate la sisteme de distribuție a gazelor naturale (1.37%), conform datelor prezentate în cap.2.

5.4.2. Servicii publice.

Sistemul educațional.

Factorul esențial în dezvoltarea unei economii naționale, ca și a unei regiuni, îl reprezintă capitalul uman. Deși este dificil de cuantificat și reprezintă în sine un concept controversat, capitalul uman ar putea să includă resursele umane cu un anumit nivel de educație.

Analiza datelor statistice ne oferă o imagine a decalajului existent în sistemul educațional între zonele rurale ale regiunii și cele urbane. Astfel:

- a. aproape 7% din populația rurală nu are școală.
- b. 37% din populația rurală a absolvit doar școala primară.
- c. doar 35% din populație a urmat gimnaziul.
- d. doar 8% din populație a urmat liceul.

e. 0.7% din populația rurală a absolvit o școală de maiștri.

Situația actuală, care poate fi considerată critică, se datorează unor factori interni și externi mediului rural cum ar fi :

- mentalitatea oamenilor (folosirea copiilor la muncile agricole în detrimentul școlii, fapt ce poate fi evidențiat ușor prin prezența pe segmentul de vârstă 15-24 ani în cadrul populației ocupate pe agricultură și silvicultură a unor procente de 14,3% și respectiv 12,1% din totalul populației ocupate pe cele două ramuri).
- lipsa instituțiilor de nivel liceal în zona rurală
- suplinirea lipsei de cadre didactice prin înlocuirea acestora cu „pseudo-profesori”
- lipsa mijloacelor materiale familiale care nu permit întreținerea în școală a copiilor.
- nealocarea de către guvern a unor fonduri suficiente pentru educație și a subvențiilor pentru familiile din zonele rurale cu venituri mici (poate fi menționată aici și alocația bugetară pentru copii minori, care reprezintă contravaloarea a aproximativ 4 euro/lunar, bani suficienți pentru achiziționarea a 6-7 caiete)
- starea infrastructurii educaționale și lipsa dotării corespunzătoare.

Acest ultim factor, se confruntă cu o insuficiență în primul rând cantitativă. Astfel, școlile sunt insuficiente la nivelul întregii regiuni, situațiile mai critice fiind întâlnite în județele Botoșani, Vaslui și Suceava. În aceeași ordine de idei, poate fi menționată lipsa bibliotecilor din mediul rural, un factor determinant al procesului de învățământ.

Aspectul calitativ al infrastructurii fizice educaționale prezintă un grad ridicat de uzură fizică și morală, având repercusiuni asupra procesului de învățământ și calității vieții prin privarea celor angrenați în acest proces de condițiile elementare de siguranță și confort.

Astfel, o parte din factorii care aduc prejudicii grave procesului de învățământ sunt prezentați în continuare:

- imposibilitatea utilizării apei potabile din cauza gradului mare de impurități (factor determinant în declanșarea focarelor de infecții)
- lipsa agentului termic în sălile de curs
- gradul redus de siguranță pe care îl prezintă clădirile
- insalubritatea grupurilor sanitare

Un alt factor negativ înregistrat îl reprezintă ponderea redusă pe care o ocupă învățământul agricol la nivelul regiunii. Absolvenții profilului agricol de la toate nivelurile de instruire reprezintă o proporție foarte redusă în totalul absolvenților, mult subdimensionată în raport cu importanța agriculturii în economia regiunii .

Sistemul de sănătate.

În ce privește serviciile sanitare în zonele rurale, ele pot fi catalogate ca fiind precare, situându-se cu mult sub nivelul serviciilor medicale practicate în zona urbană. În majoritatea comunelor, se asigură numai serviciile sanitare primare.

Gradul de asigurare cu servicii medicale de către personalul calificat este în general scăzut, numărul medicilor fiind relativ mic în raport cu numărul de locuitori. Astfel, revin în medie 2.021 locuitori la 1 medic, fata de o medie de aproximativ 5-6 ori mai mică în zona urbană.

Numărul dispensarelor medicale comunale este și el foarte mic, acestea putând fi întâlnite doar în centrele de comună. Un caz deosebit îl prezintă județul Suceava care dispune de un număr de doar 7 dispensare medicale comunale.

Pentru servicii de specialitate, locuitorii din rural trebuie să apeleze, de regula, la unitățile medicale din orașe și municipii, distanțele până la primul oraș fiind în unele cazuri mari (10-25km și chiar 32km, în Vaslui și Botoșani, iar, în zona muntoasă a Sucevei, peste 35km), fiind imposibilă astfel intervenția de urgență cu ajutorul salvărilor în cazurile grave.

Calitatea actului medical din mediul rural este relativ scăzută, în principal din cauza slabei dotări cu clădiri și cu aparatura medicală, de regula învechită sau chiar inexistentă.

Ca urmare a slabei calități a asistenței medicale, un locuitor din zona rurală are speranța de viață mai scăzută cu 2 ani decât un locuitor din urban.

Rata mortalității infantile atinge nivele foarte ridicate în mediul rural, depășind cu aproape 30% nivelul din mediul urban. Aproape întreaga zona rurală din regiunea Nord-Est prezintă o mortalitate infantilă extrem de ridicată, peste media regională de peste 22.2‰. Cele mai ridicate valori înregistrate sunt în județele Botoșani cu 24.5‰ și Vaslui cu 24.2 ‰.

5.5. Patrimoniul cultural și arhitectural.

În zona rurală a regiunii Nord Est există numeroase biserici, mănăstiri (Văratec, Putna, Voroneț, Agapia, Moldovița, Sucevița, etc.), muzee, case memoriale, conace, hanuri și curți domnești. Multe dintre aceste așezăminte de cult sunt unice în lume prin frumusețea lor.

Zonele rurale sunt păstrătoare ale datinilor, tradițiilor, meșteșugurilor și obiceiurilor străvechi, unde talentul și atracția către frumos se materializează în adevărate opere de artă - ceramica, covoare țesute manual, cojocărit, țesături, instrumente populare, măști.

Județele regiunii păstrează un bogat tezaur al tradițiilor culturale și folclorice, constând în case memoriale, biserici, mănăstiri, documente scrise, o multitudine de profile etno-folclorice, de tradiții ce se manifestă și astăzi în unele locuri prin intermediul târgurilor și iarmaroacelor, hramurilor, etc.

Manifestările artistice și sărbătorile populare tradiționale din tot cursul anului aduc în atenția publicului larg spiritul viu, autentic al meleagurilor moldave, prin portul popular, cântece și dansuri, obiceiuri străvechi - festivaluri de artă plastică, de folclor, de datini și obiceiuri.

5.6. Egalitatea șanselor în zonele rurale.

Egalitatea șanselor în zonele rurale ale regiunii nu pare a fi un concept foarte cunoscut și respectat. Acest lucru se datorează în primul rând concepțiilor înapoiate care mai persistă în zonele rurale, cât și atenției reduse pe care au acordat-o guvernele post – decembriste acestui subiect. Astfel, în zonele rurale, femeia continuă să fie privită doar ca purtătoare a moștenitorilor familiei, cea care dă naștere și se ocupă de creșterea acestora, neacordându-i-se o șansă reală de a urma o carieră, de a se constitui într-un factor activ cu rol hotărâtor în dezvoltarea satului.

Deoarece datele statistice la nivel regional nu abordează acest subiect, vom lua ca exemplu pentru demonstrarea afirmațiilor făcute, reprezentarea femeilor la nivelul administrațiilor locale. Astfel, în regiunea NE la nivelul administrațiilor locale ale zonelor rurale, femeile sunt reprezentate într-un procent de sub 2%. Acest lucru reprezintă un fapt îngrijorător care, în esență, scoate în evidență două aspecte pregnante, și anume:

1. excluderea femeilor din punctele de decizie.
2. acceptarea de către femei a acestui fapt, și renunțarea acestora la dreptul internațional al egalității între sexe.

Acest fapt este produsul slabei promovare a conceptului de egalitate a șanselor.

Probleme cheie în dezvoltarea rurală:

- Ponderea ridicată a populației din mediul rural 59.23% la nivelul anului 2002;
- Ponderea ridicată a populației ocupate în agricultura, reprezentând 51.12% din total populație ocupată - anul 2002;
- Exploatarea agricolă se face pe loturi reduse 1-3 ha;
- Grad redus de asociere (8% pentru terenuri și 3% în zootehnie);
- Infrastructura de transport, de utilități și comunicații deficitară atât cantitativ cât și calitativ.
- Rata ridicată a mortalității infantile în mediul rural.

6. Turismul

Datorită condițiilor favorabile de care dispune, a frumuseții locurilor, purității aerului, apelor, zonelor montane din județele Bacău, Neamț și Suceava, precum și a inestimabilului patrimoniu cultural și religios existent, Regiunea Nord Est detine un potențial turistic relativ ridicat, care poate fi comparat cu alte zone turistice renumite din țară și din străinătate. Alături de pitorescul regiunii, binecunoscuta ospitalitate, tradițiile populare, obiceiurile, specificul gastronomiei moldovenesti, tradiționalele degustări de vinuri din podgoriile Cotnari și Husi dau culoare locală pentru atragerea turistilor.

În cele ce urmează este prezentată situația indicatorilor economici ce caracterizează acest sector:

Situatia asupra capacitatii si activitatii de cazare turistica in 2000-2002

Regiunea	Capacitatea de Cazare		Sosiri (mii)	Înnoptari (mii)	Turiști cazați (mii)	Indici de utilizare a capacității în funcțiune(%)	Durata medie de ședere (nopti/turist)
	Existenta (locuri)	În funcțiune (mii locuri-zile)					
2000							
Total Romania	280005	50197	4920	17647	4920	35,2	3.59
Nord Est	17745	4624	543	1468	543	31,7	2.70
2001							
Total Romania	277047	51882	4875	18122	*	34.90	*
Nord Est	16971	4651	535	1406		30.20	
2002							
Total Romania	272596	50752	4847	17277	*	34.0	*
Nord Est	17269	4615	535	1332		28.9	
2003							
Total Romania	273614	51632	5056	17844	*		*
Nord Est	17965	4963	553	1450			

Sursa: Anuare Statistice ale României 2001/2002/2003

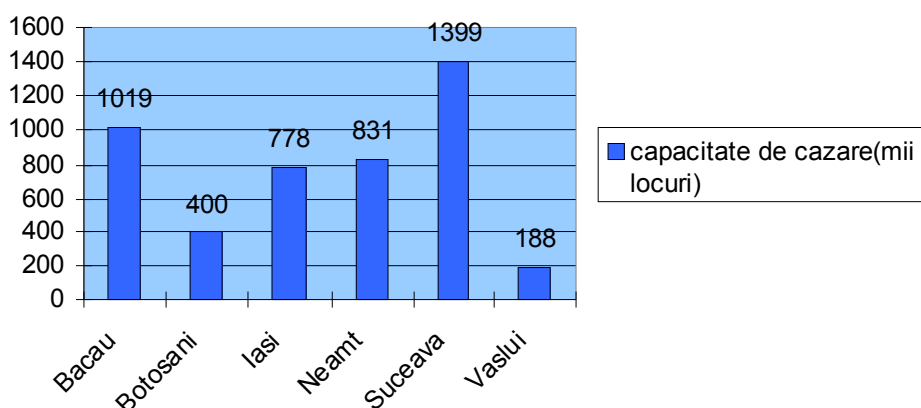
* Nota: pentru anii 2001, 2002 si 2003 datele referitoare la numarul turistilor nu au fost incluse in Anuarul Statistic al Romaniei.

Se observa ca in Regiunea Nord Est indicele de utilizare a capacitatii in functiune a scazut de la 31.7% in anul 2000, la 30.20% in anul 2001, si 28, 90% in anul 2002. Acest fapt se datoreaza unei scaderi a numarului de innoptari, de la 1468 mii in 2000, 1406 mii in 2001, la 1332 in anul 2002.

Durata medie de sedere pe turist la nivelul anului 2000 este de 2.70 nopti/turist, insa valorile sunt inferioare atât valorii nationale cat si din celelalte regiuni, cu exceptia regiunii București –Ilfov ce înregistrează cea mai mica valoare a indicatorului de numai 1.83 nopti/turist.

Desi modernizarea capacitatilor de cazare, trecute in proprietate privata s-a realizat într-un procent mai mare de 90%, punerea in valoare a zonelor cu potential turistic si a bazelor de tratament printr-o activitate promotionala adecvata cat si serviciile oferite turistilor au fost la un nivel scazut, fapt ce a determinat existenta atat a unei durate medii de sedere inferioara celorlalte regiuni, cat si a unui indice de utilizare a capacitatii de cazare foarte redus.

In graficul prezentat mai jos este reprezentata situatia capacitatii de cazare in functiune (mii locuri) in Regiunea Nord Est, structurata pe judete in 2002.

Se poate observa ca judetul cu cea mai mare capacitate de cazare este Suceava, situație normala daca avem in vedere conditiile de relief deosebit de favorabile pentru turism, precum si spiritul antreprenorial deosebit de dezvoltat al locuitorilor din acest judet, la polul opus fiind judetele Botosani si Vaslui.

Structura de primire turistica cu functiuni de cazare 2000-2002

	Unitate teritoriala	Total	Hoteluri	Hanuri	Cabane	Camping	Vile	Tabere de elevi	Pensiuni turistice	Pensiuni agroturistice
2002	Total	3121	943	23	161	140	1066	172	361	240
	Nord Est	250	81	2	13	17	38	21	46	28
2001	Total	3266	968	18	158	132	1016	168	437	343
	Nord Est	262	81	2	13	16	38	21	52	32
2002	Total	3338	974	16	140	129	928	168	492	461
	Nord Est	295	81	1	13	16	35	21	65	53

Sursa: Anuare Statistice ale României 2001-2003

Se poate observa ca regiunea se situeaza cu putin sub media pe tara la aproape toate tipurile de unitati turistice, insa la o analiza mai atenta a datelor din tabele si daca luam in considerare si faptul ca regiunea Sud-Est se constituie intr-un caz particular fata de celelalte regiuni (datorita litoralului romanesc care deține cea mai mare capacitate turistica), se poate constata faptul ca regiunea se situeaza in jurul mediei pe tara si putin peste.

Se remarca in intervalul 2000-2002 o crestere a numarului de pensiuni turistice si agroturistice, in timp ce celelalte tipuri de structuri de primire turistica inregistreaza o stagnare sau o usoara scadere.

Activitatea de turism poate fi structurata astfel :

- **Turismul cultural**, de cunoastere si de informare susținut de valorile istorice si de arhitectura. In cadrul acestuia pot fi incluse:

- turismul muzeistic sustinut de un numar insemnat de muzee (arta, istorie, etnografie si folclor, tehnica etc.), case memoriale ce au apartinut unor oameni de cultura, arta, stiinta insemnati; cetati de scaun, curti domnesti etc.

Mentionam:

- Casa Rosetti-Tescanu (jud. Bacau) inaltata in 1898 de familia Tescanu este cea in care a locuit marele muzician George Enescu (in acest asezamant a fost creata opera Oedip).
- Casa memoriala „Mihai Eminescu” de la Ipotesti transformata in muzeu din 1950 detine obiecte de mobilier si alte obiecte vechi care au apartinut familiei.
- Muzeul memorial „George Enescu” din Dorohoi, in care sunt expuse obiectele personale ale marelui artist.
- Palatul Culturii din Iasi inaltat in perioada 1906-1925 este asezat pe ruinele curtii domnesti medievale. Palatul adaposteste patru mari muzee: Muzeul de Istorie al Moldovei, Muzeul Etnografic al Moldovei, Muzeul de Arta si Muzeul Stiinței si Tehnicii.
- Palatul Roznovanu construit in stil neoclasic vienez unde este astazi sediul Primariei Iasi.
- Teatrul National „Vasile Alecsandri” construit in perioada 1894-1896 este bogat ornamentat in stil baroc, avand una dintre cele mai frumoase sali de spectacole din tara cu o capacitate de peste 1000 locuri.
- Universitatea veche din Iasi este un fost palat care a servit drept curte domneasca si a functionat prima pinoteca din tara.
- Universitatea din Copou este renumita prin monumentalul hol de marmura, cunoscut sub numele de „Sala pasilor pierduti”, decorat cu picturi in fresca realizate de Sabin Balasa.
- Biblioteca Centrala Universitara din Iasi – este un edificiu cu coloane dorice si cupola, dominand poalele Copoului.
- Hanul Domnesc este una dintre cele mai vechi cladiri civile ale orasului Suceava si adaposteste sectia de etnografie si arta populara a Muzeului Judetean Suceava.
- Cetatea de Scaun a Sucevei construita in timpul domniei lui Petru I Mușatinul are în apropiere muzeul Satului Bucovinean, amenajat in aer liber si care conține o valoroasa colecție de construcții tradiționale din sec XVII-XX.
- Casa memoriala „Ion Creanga” din satul Humulesti (Neamt) contine o serie de obiecte personale ale marelui povestitor.
- Cetatea Neamtului, construita de Petru I Musatinul intre 1674-1391 a rezistat de-a lungul timpurilor asediilor armatelor austro-ungare si poloneze.

- Complexul muzeal Ciprian Porumbescu de la Stupca (Suceava) format din trei obiective: mormantul marelui muzician, Casa Memoriala si Muzeul Ciprian Porumbescu.
  - Muzeul memorial „Emil Racovița” din Suranești (Vaslui) este format din casa in care s-a nascut marele explorator și conține documentele acestuia din anii de scoala si corespondenta tinuta cu diferite personalitati.
  - Muzeul Vasile Pârvan din Bârlad, aflat în clădirea fostei Prefecturi, ridicată în stil neoclasic de arhitecți italieni în 1899. Muzeul cuprinde trei secții: de artă, științele naturii și istorie.
  - Muzeul Județean "Ștefan cel Mare" din Vaslui cuprinde secții de arheologie, istorie medievală și contemporană, etnografie, artă plastică, precum și un salon al umorului "Constantin Tănase" - denumit astfel în memoria întemeietorului teatrului românesc de revistă.
  - Muzeul sătesc "Tăcuta", înființat în 1986, are secții de arheologie, etnografie, artă populară și, lucru mai rar pentru un muzeu sătesc, colecții bogate de artă plastică, de obiecte rare și de 400 de cărți cu autograful autorilor. Unele exponate sunt unice în țară.
  - Muzeul sătesc de la Vetrișoia – cu exponate etnografice și istorice.
  - Muzeul de Istorie Dimitrie Cantemir unde se gaseste colectia de arheologie cu piese din paleolitic pana in perioada medievala, colectii etnografice, colectia de arta plastica: Gheorghe Tattarescu, Dan Hatmanu, Octavian Angheluta.
- turismul etnografic legat de manifestari cu caracter popular (precum Festivalul National " *Trandafir de la Moldova*" de la Strunga, Iasi, festivalul "*Datini si obiceiuri de iarna*" din Iasi, targuri ale meserilor populari ("*Cucuteni 5000*"- Iasi); Festivalul internațional de folclor "Ceahlăul" (Neamț); Festivalul internațional de folclor "Arcanul" (Suceava); Festivalul internațional "Hora din bătrâni" (Vaslui);
  - turismul artistic (festivaluri, stagiuni, turnee, vernisaje etc.); Festivalul international de arta plastica Tescani (Bacau), Festivalul de umor de la Vaslui.
- **Turism ecleziastic** - Numarul mare de biserici si manastiri existente pe teritoriul regiunii, contribuie la dezvoltarea turismului religios, oferind posibilitatea organizarii de pelerinaje prin crearea unor trasee turistice care sa puna in valoare aceste lacase de cult si spiritualitate.
Dintre acestea amintim :
    - judetul Bacau: Biserica si Curtea Domneasca (1491) din mun. Bacau, Manastirea Rachitoasa, biserica din Borzesti renumita prin sistemul de arcuri si pandantive specifice stilului moldovenesc construita in timpul domniei lui Stefan cel Mare, biserica manastirii Casin, manastirea Tazlău („Nașterea Maicii Domnului”) construita in timpul lui Stefan cel Mare in 1496;
    - judetul Botosani: Biserica Sf. Nicolae ctitorita de Stefan Cel Mare in 1497 (cu imbinari de elemente gotice cu bizantine), biserica Sfantul Gheorghe si Uspenia, complexul manastiresc de la Vorona format din trei biserici, alacatuind o importanta zona folclorica, manastirea Cosula renumita pentru picturile in ulei din interior si cele din exterior.
    - municipiul Iasi si imprejurimile (Manastirea Galata, Manastirea Cetatuia, Manastirea Frumoasa, Manastirea Golia, Manastirea Trei Ierarhi, Catedrala Mitropolitana, Biserica Barnovschi, Manastirea Barnova, Manastirea Piatra Sfanta, Manastirea Hlincea, Manastirea Dobrovat, Manastirea Hadambu).
    - judetul Neamt: Manastirea Neamtului cunoscuta sub numele „Inaltarea Domnului” ridicata in timpul lui Stefan cel Mare in 1497 a fost un vestit lacas de cultura, Manastirea Agapia a fost pictata în 1858 de Nicolae Grigorescu si cuprinde un muzeu cu piese de arta religioasa din sec. XVI-XIX, Manastirea Varatec construita in 1785 de maica Olimpiada are traditia ca multe fete din familii boieresti s-au calugarit in acest lacas, manastirea Secu ce adaposteste mormantul lui Nestor Ureche, manastirea Sihastria ce este o veche vatra de calugari isihasti, Schitul Sihla, biserica manastirii Horaita cu o forma mai putin obisnuita are un acoperis ce contine opt turle, manastirea Bistrita unde se gaseste mormantul lui Alexandru cel Bun.
    - judetul Suceava (Manastirea Voroneț, ctitorita de Stefan cel Mare in 1488, are pictura interioara ce datează din timpul lui Stefan cel Mare. Faima sa se datoreaza picturii

exteroare realizata pe un fond albastru inimitabil cunoscut in intreaga lume „albastru de Voroneț”, Biserica Humor cunoscuta si sub numele de biserica Adormirii Maicii Domnului este foarte apreciata pentru pictura sa exteroara ce infatiseaza Judecata de Apoi, Manastirea Moldovita ridicata de Petru Rares după 1532 este inconjurata de ziduri puternice inalte de 6 m, de asemenea, renumita pentru pictura exteroara, Manastirea Sucevița ce dispune de cel mai remarcabil sistem de fortificatii dintre manastirile moldovenesti si este cunoscuta ca „testamentul” picturii exteroare moldovenesti, aceasta fiind realizata pe sapte registre suprapuse, Manastirea Dragomirna ce frapeaza prin proportiile sale cu o inaltime exagerat de mare fata de latimea sa, existand propriu-zis doua biserici suprapuse delimitate de braul torsada. La manastirea Putna unde se afla mormantul lui Stefan cel Mare zidita intre 1466 si 1470 cu intentia de a deveni necropola a dinastiei. Biserica a fost inclusa pe lista monumentelor UNESCO.

- judetul Vaslui: Biserica Sfantul Ioan inaltata in timpul lui Stefan cel Mare in 1490 este un edificiu cu plan triconc, cu fatadele din piatra aparenta, biserica episcopala Sfintii Petru si Pavel ce contine picturi interioare realizate de Gheorghe Tatarescu, Mănăstirea Moreni, la 10 kilometri de Vaslui, adăpostește moaștele sfinților Tarahie, Prov și Andronic, aduse de la Ierusalim în 1996; Mănăstirea Florești, ctitorită în anul 1590, este unul dintre cele mai importante așezăminte monahale din județ și are hramul Sf. Ilie, Biserica de lemn de la Pârvești, comuna Costești – ridicată în sec. al XVII-lea cu catapeteasma pictată în stil bizantin; Biserica Sf. Nicolae – Golgofta din Ivănești – construită din stejar, pe temelie de piatră; Schitul de lemn Sf. Voievozi, din Mălinești-Gârceni, cu o turlă zveltă și elegantă și aflându-se într-o zonă care a cunoscut, după 1999, un reviriment al vieții monahale, aici fiind ridicate multe lăcașuri noi de cult.
- **Turismul stiintific** prin participari la sesiuni de comunicari stiintifice, colocvii, cursuri internationale (indeosebi in municipiul Iasi, Bacau, Suceava), stimulat si de existenta, pe de o parte, a rezervatiilor naturale si arheologice: rezervatiile floristice Stanca-Stefanești, Ripiceni, rezervatia de tisa Tudora.
- **Turismul balneo-terapeutic**
  - izvoarele minerale din Slanic Moldova (ce datează din 1800) si Targu Ocna (Bacau), statiunile balneo-climaterice din municipiile Campulung Moldovenesc si Vatra Dornei (Suceava), salina de la Targu Ocna-Bacau, statiunile balneoclimaterice Strunga si Nicolina (judetul Iasi);
  - centrul balnear la Ghermănești, situat la aproximativ 25 de kilometri de Huși, care captează apa de la izvoarele minerale sulfuroase aflate în apropiere.
- **Turismul de agrement** – acest tip de turism este sustinut de frumuseti peisagistice:
  - judetul Bacau: valea Trotusului cu o succesiune de defilee si bazine depresionare, valea si defileul Uzului, lacul de acumulare de la Poiana Uzului, valea Bistritei cu salba de lacuri de acumulare. Totodata, se remarca urmatoarele rezervatii naturale: codrul secular de la Runc-Racova, rezervatia forestiera situata pe Paraul Alb.
  - Judetul Botosani: rezervatia de la Stanca Costești este caracterizata printr-o complexitate geologica si floristica; rezervatia naturala de tisa de pe Dealu Mare-Tudora.
  - Judetul Iasi: rezervatia paleontologica de pe Dealul Repedea, rezervatia botanica de la Valea Lunga, unde este protejat salcamul galben, rezervatia floristica si faunistica „Fanatele de la Valea lui David”.
  - Judetul Neamt: cheile Bicazului, lacul de acumulare Izvorul Muntelui, masivul Ceahlau, rezervatia forestiera „Codrii de Arama”, „Padurea de Argint”, parcul dendrologic de la Grumazesti, rezervatia de zimbri de la Vanatorii Neamtului, cascada Duruitoarea, rezervatiile paleontologice din imprejurimile orasului Piatra Neamt.
  - Judetul Suceava: relieful muntilor Calimani cu complexul vulcanic aferent, stancile cu aspect ruiniform „12 Apostoli”, parcul national de 15300 ha, relieful carstic si rezidual al masivului Rarau, padurea seculara de la Giupalau, defileul Bistritei Aurii, valea superioara a Moldovei, rezervația naturala de la Radauți, rezervatia paleontologica si codrul secular de molidiș de la Pojorata.
  - Judetul Vaslui: rezervatiile forestiere de la: Balteni, Badeana, Seaca Movileni; rezervația paleontologică de la Mălușteni, rezervația fosiliferă Nisipăria Hulubăț.

- **Turismul de tranzit** (in interes de serviciu, de afaceri sau personal), stimulat intr-o oarecare masura si de deplasările persoanelor inspre si dinspre Republica Moldova;
- **Agroturismul** - dezvoltarea turismului rural, si indeosebi a agroturismului, are mari posibilitati de dezvoltare, deoarece zonele rurale ale regiunii dispun, pe langa un cadru natural pitoresc, nepoluat si cu multiple variante de recreere si de un valoros potential cultural si istoric.

Probleme cheie turism:

- Indicele redus de utilizare a capacitatii de cazare in functiune (28.90%) in comparatie cu alte regiuni si nivelul național (34.00%) – anul 2002;
- Cea mai redusa durata medie de sedere dintre toate regiunile (2.7 nopti per turist), inferioara valorii la nivel national (3.59 nopti per turist).

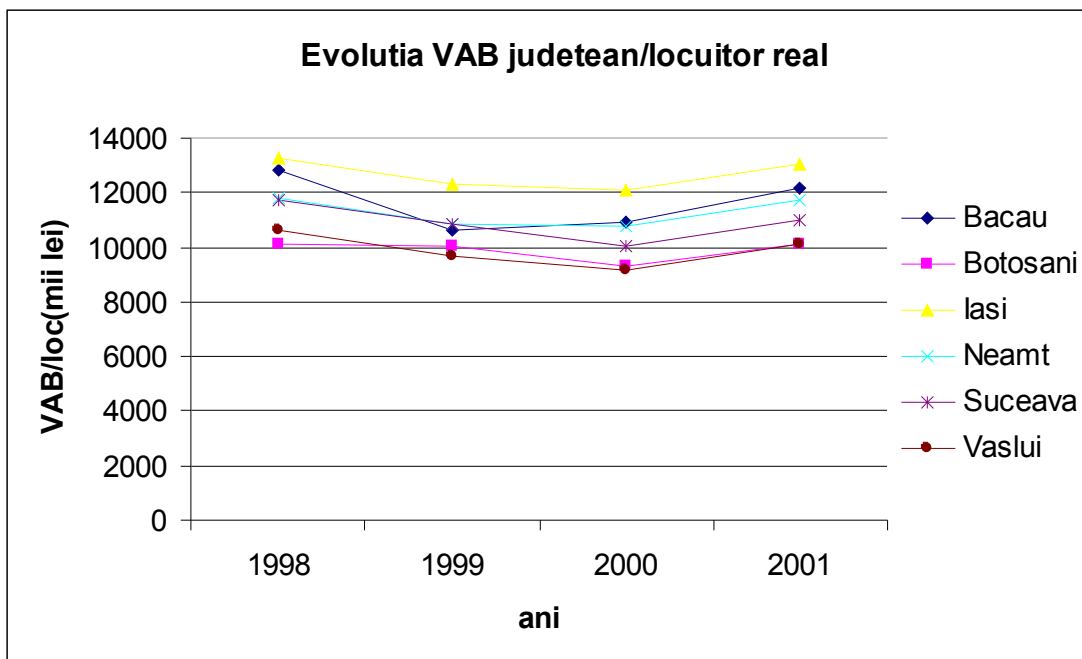
7. Disparitati intraregionale

Regiunea Nord - Est ocupa ultimul loc in tara in ce privește PIBR/locuitor (71.72% din media nationala în anul 2001), fiind astfel regiunea cea mai puțin dezvoltata din România.

Estimarea aproximativa a valorii adaugate brute reale la nivel judetean (miliarde lei preturi)

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 1999-2003

	Bacău	Botoșani	Iași	Neamț	Suceava	Vaslui
1998						
Agricultura	1700.9	1448.7	1775.1	1240.1	2364.3	1219.9
Industrie	5793.3	839.5	2341.8	1838.8	1650.3	1112
Servicii	4808.2	2044.8	6036.5	3411.1	4089.7	1815.4
PIB județean	13500.3	4813.4	11280.5	7205.4	8972.3	4613.5
PIB/loc(mii lei)	18027.0	10421.1	13616.0	12321.1	12570.1	9942.2
PIB pe locuitor- indice de disparitate	108.5	62.7	82.0	74.2	75.7	59.9
1999						
Agricultura	1937.2	1722.3	2106.4	1562.6	2714.5	1400.6
Industrie	3705.3	1074.3	3356.3	2274.4	2241.8	1248.8
Servicii	6085.6	2605.2	7902.8	4123.2	5052.3	2302.1
PIB județean	13128.2	6033.5	14964.6	8910.4	11140.3	5521.7
PIB/loc(mii lei)	17486.1	13032.1	17956.4	15212.1	15575.8	11874.4
PIB pe locuitor- indice de disparitate	82.6	61.6	84.8	71.9	73.6	56.1
2000						
Agricultura	2118.7	2071.7	2253.6	1877.5	3177.0	1046.5
Industrie	5163.2	1199.4	5018.1	3125.7	3250.7	1716.3
Servicii	7381.6	3050.6	9531.0	5098.6	5907.4	2676.1
PIB județean	16407.1	7048.8	18800.8	11296.8	13724.1	6078.9
PIB/loc(mii lei)	21795.9	15197.7	22468.8	19270.2	19135.0	13024.8
PIB pe locuitor- indice de disparitate	79.9	55.7	82.4	70.6	70.2	47.8
2001						
Agricultura	2994.4	2809.5	3612.4	2600.6	3687.9	2248.2
Industrie	8049.6	1766.1	6398.8	4537.3	4373.4	2279.3
Servicii	9264.3	3473.2	11871.8	6085.0	7745.1	3321.7
PIB județean	22405.0	8856.8	24136.9	14577.3	17381.1	8631.9
PIB/loc(mii lei)	29683.9	19028.9	28661.8	24814.6	24169.5	18448.2
PIB pe locuitor- indice de disparitate	85.1	54.6	82.2	71.1	69.3	52.9

Ca urmare a calculelor estimative efectuate și sintetizate în tabelul anterior, se poate observa că valoarea cea mai mare a VAB real/loc în 2001 se înregistrează în județul Iași cu 13.029 mii lei/loc, fiind urmat de județul Bacău cu 12.204 mii lei/loc.

La distanță, dar cu valori relativ apropiate urmează județele Neamț, Suceava, pe ultimele locuri situându-se județul Vaslui cu 10.127 mii lei/loc și Botoșani cu 10.089 mii lei/loc.

Evoluția VAB reale/loc în perioada analizată cunoaște aceeași evoluție ca și PIB regional/loc, cu descreștere între 1998-2000 și creștere în 2001.

**PRINCIPALII INDICATORI DE CARACTERIZARE ECONOMICA A JUDETELOR
REGIUNEA NORD EST**

INDICATORI	Anul	Județele					
		Bacău	Botoșani	Iași	Neamț	Suceava	Vaslui
I. CARACTERISTICI DEMOGRAFICE GENERALE							
I.1. Ponderea populației totale județene în populația totală regională la 1 iulie (%)	1999	19.6	12.1	21.8	15.3	18.7	12.1
	2000	19.7	12.1	21.9	15.3	18.8	12.2
	2001	20	12.1	22	15.3	19	12.2
	2002	19.4	12.4	21.5	15.4	18.9	12.4
I.2. Ponderea populației urbane în total populație la 1 iulie (%)	1999	50.2	39.7	50.3	40.6	35.6	43.2
	2000	49.8	39.3	49.9	40.3	35.3	42.7
	2001	49.6	39.2	50.1	40.2	35.1	42.6
	2002	47.0	37.0	46.2	37.7	33.6	40.1
I.3. Rata mortalității infantile (la 1000 nou-născuți vii)	1999	22	20.3	21.6	21.5	15.7	25.3
	2000	28.3	26.8	22.5	23.9	16.7	21.2
	2001	21.9	27.4	25.5	23.3	17.4	21.8
	2002	20.4	21.7	21.3	20.8	17.3	23.2
I.4. Durata medie a vieții în perioada 1998-2001 (ani)		70.58	70.45	71.33	71.11	72.26	71.13
Durata medie a vieții în perioada 2000-2002 (ani)		70.35	70.33	71.4	71.18	72.55	71.05
II. RESURSELE DE MUNCĂ ȘI OCUPAREA FORTEI DE MUNCĂ							
II.1. Ponderea populației active civile din populația totală la sfârșitul anului (%)	1999	32	37.8	37.1	37.3	38.2	35.8
	2000	33.2	37.8	38	38.3	38.1	35.9
	2001	33.5	36.9	37.6	38	37.7	35.4
	2002	32.3	34.7	37.6	35.8	36.0	32.0
II.2. Număr persoane ocupate la 1000 locuitori	1999	320	378	371	373	382	358
	2000	332	378	380	383	381	359
	2001	335	369	376	380	377	354
	2002	323	347	376	358	360	320

II.3. Ponderea populației ocupate în agricultură și silvicultură din total populație ocupată în economie (%)	1999	39.4	60.1	42.9	53.3	55.2	57.7
	2000	39	62.2	43	53.8	57.7	59.5
	2001	37.6	61.8	42.6	53.1	56.7	52.4
	2002	34.9	56.8	38.1	49.5	52.0	56.5
II.4. Ponderea populației ocupate în industrie din total populație ocupată în economie (%)	1999	27.9	15.8	20.7	20.1	17.2	20.5
	2000	26.4	14.1	20.7	18.3	15.4	17.8
	2001	28	15.2	20.3	20.3	15.8	18.2
	2002	28.4	17.2	23.5	21.6	18.4	20.2
II.5. Ponderea populației ocupate în construcții din total populație ocupată în economie (%)	1999	5	1.5	3.9	2.6	2.5	1.9
	2000	4.8	2.2	4.1	3.2	3	1.8
	2001	5.3	1.5	4	2.9	2.2	1.5
	2002	6.2	2.0	4.4	3.2	2.3	1.8
II.6. Ponderea populației ocupate în sectorul serviciilor din total populație ocupată în economie (%)	1999	27.7	22.6	32.5	24	25.1	19.9
	2000	29.8	21.5	32.2	24.7	23.9	20.9
	2001	29.1	21.5	33.1	23.7	25.3	27.9
	2002	28.4	22.4	31.9	24.7	25.7	20.4
II.7. Număr persoane ocupate in cercetare-dezvoltare la 1000 locuitori *	1999	87.6	17.5	233.1	61.1	35.9	37.2
III. ȘOMAJUL							
III.1. Rata șomajului la 31 decembrie (%)	1999	13.2	17.7	12.3	17.8	13.5	17.5
	2000	9.5	16.7	10.9	16.6	12.2	15.4
	2001	8.2	11.8	9.4	14.1	8.6	13.3
	2002	9.4	11.0	9.7	10.7	10.3	15.9
III.2. Rata șomajului feminin la 31 decembrie (%)	1999	12.7	15.3	11.7	17.4	14.3	14.9
	2000	8.4	14.1	10.1	16.9	12.4	12.8
	2001	7.9	8.9	9.2	13.5	8.4	10
	2002	8.7	8.6	9.7	10.1	9.8	11.4
III.3. Ponderea șomerilor neindemnizați din total șomeri înregistrați la 31 decembrie (%)	1999	7.3	34.6	31.4	40	36.6	16.2
	2000	12.7	42.1	32.5	50.2	36.1	12.2
	2001	20.1	29.1	39.7	42.1	28.2	11
	2002	60.3	68.8	67.3	62.1	70.7	56.9
IV ASISTENTA MEDICALA*							
IV.1. Nr. locuitori/medic	1999	845	824	291	846	1240	1047
IV.2. Nr. locuitori/asistent medical	1999	252	216	151	219	309	214
IV.3. Nr. paturi de spital/1000 locuitori	1999	5.1	7.9	9.7	5.6	6.2	6.8
IV.4. Nr. examinari medicale/locuitor	1999	1.8	0.6	2.6	2.2	2.6	1.2
V. INFRASTRUCTURA							
V.1. Densitatea drumurilor publice la 100 kmp de teritoriu la 31 decembrie (%)	1999	34.8	39.2	42.7	30.6	27.2	39.5
	2000	37.1	42.3	43.2	30.7	28.8	40.3
	2001	37.1	42.4	43.3	30.7	28.8	40.3
	2002	37.1	42.5	43.5	30.8	29.0	40.3
V.2. Ponderea drumurilor publice modernizate în total drumuri publice la 31 decembrie (%)	1999	21.5	17.9	17.7	24.9	28.9	16.1
	2000	21.3	18.1	17.3	25	28.3	25.8
	2001	23.1	17.9	17.5	25	29	25.8
	2002	23.8	16.8	17.4	24.9	29.9	26.3
V.3. Ponderea localităților care au rețea de apă potabilă (%) Nota: localitati=orase, municipii, comune	1999	32.2	91.6	29.2	100.0	46.9	100.0
	2000	62.1	91.6	31.5	100.0	45.9	93.3
	2001	68.9	91.6	31.5	100.0	46.9	97.3
	2002	70.1	94.4	43.8	100.0	47.5	98.6
V.4. Ponderea localităților care au rețea de canalizare la 31 decembrie (%) Nota: localitati=orase, municipii, comune	1999	29.9	26.4	13.5	17.6	28.6	16
	2000	52.9	26.4	13.5	17.6	28.6	15
	2001	55.2	26.4	13.5	17.6	28.6	15
	2002	55.2	25.0	13.5	17.6	27.7	14.7
VI. CULTURA SI COMUNICATII*							
VI.1. Nr abonamente radio/1000 locuitori	2000	142.9	74.1	123.1	87.9	66.2	60.6
VI.2. Nr abonamente TV/1000 locuitori	2000	96.5	101.7	110.4	119.6	92.3	126.6
VI.3. Nr. cititori abonati la biblioteci publice/1000 locuitori	1999	241.1	224.6	334.8	230.5	257.3	266.7

VI.4. Nr. volume imprumutate din biblioteci publice/1000 locuitori	1999	2,975.6	4,298.3	7,048.3	3,610.3	3,501.0	3,997.8
V. INTREPRINDERI MICI SI MIJLOCII							
VI.1 Numărul IMM la 1000 locuitori, in anul 2000		13.1	8.7	14.8	12.7	11.4	8.4
VI.2. Ponderea IMM care au depus bilanț contabil în total IMM pe ramuri ale economiei în anul 2000, din care:							
VI.2.1. Industrie (%)		10.5	11.5	9.3	21.8	14.7	10.5
VI.2.2. Agricultură (%)		1.4	4.4	1	1.4	1.5	3.3
VI.2.3. Construcții (%)		2.3	2.8	2.2	2.8	2.1	2.6
VI.2.4. Comerț (%)		71.1	68.9	70.8	61.2	67.9	71.4
VI.2.5. Servicii (%)		14.7	12.4	16.7	12.7	13.7	12.2
VI.3. Ponderea IMM care au depus bilanț contabil în total IMM pe clase de mărime în anul 2000, din care:							
VI.3.1. Micro întreprinderi (0-9 salariați) (%)		92.6	90.9	92.4	90.2	92.2	90.2
VI.3.2. Întreprinderi mici (10-49 salariați) (%)		5.9	7.5	6.4	8.2	6.5	8.1
VI.3.3. Întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) (%)		1.5	1.6	1.2	1.7	1.2	1.7
VI.4. Ponderea IMM cu capital privat, care au realizat profit brut în total IMM în anul 2000 (%)		2.3	0.9	3	1.6	2.1	0.8
VI.5. Repartiția veniturilor totale realizate de IMM cu capital privat în anul 2000 (%)		2.6	1	2.6	1.6	1.8	0.8
VI.6. Repartiția veniturilor din export realizate de IMM cu capital privat în anul 2000 (%)		2.1	0.4	2	1	1.4	0.3
<i>Sursa datelor: Anuare Statistice ale Romaniei</i>							
<i>* Date din Raportul National al Dezvoltării Umane 2001-2002</i>							

- **Caracteristici demografice**

Se constata ca cel mai populat judet este Iasi, in timp ce, cel mai puțin populate sunt judetele Botosani si Vaslui, cauza principala fiind migratia dinspre zonele slab dezvoltate catre cele dezvoltate. Ca evolutie judetele Bacau, Iasi si Suceava au înregistrat o crestere a populației, in timp ce celelalte au avut un nivel constant.

Regiunea are o ponderea ridicata a populatiei rurale (59.2%) fata de cea nationala (46.7%). Aceeasi situatie se inregistreaza la nivelul tuturor judetelor regiunii. Cu atat mai mult cu cat in judetul Suceava populația rurala ajunge la o pondere de 66.4%, in timp ce la polul opus se afla judetele Iasi (53.8%) si Bacau (53.0%). Daca în judetul Bacau populatia urbana se concentreaza in municipiul Bacău și celelalte 7 orașe, in judetul Iasi aceasta este concentrata in principal in resedința de judet Iasi (39.3% din totalul populației). Ca evoluție, este îngrijorătoare creșterea populației in intervalul 1999-2002 in mediul rural în toate cele șase județe în detrimentul celei urbane, fapt ce evidențiază migrația urban-rural ce are loc in ultima perioada.

Surprinde, in ciuda dezvoltării economice, rata ridicata a mortalității infantile din județul Bacău (28.3‰ in anul 2000) este superioara atât valorii la nivel regiune cat si celei naționale. Ca evoluție, se constată o scadere a ratei mortalitatii infantile in judetele regiunii, mai puțin in judetul Vaslui, unde se mentine tendinta de crestere, inregistrand in 2002 cea mai ridicata valoare, 23.2‰. Durata medie de viata este de 71.19 ani la nivel regional, apropiata de media naționala (71.18 ani). La nivel județean durata medie de viata este apropiata valorii inregistrate la nivel național.

- **Resursele de munca si ocuparea fortei de munca**

Evoluti, ponderea populatiei ocupate in populatia totala a regiunii inregistreaza o evolutie contradictorie, inregistrand o crestere pana in 2000 si o scadere pana in 2002.

Predomina ponderea populației ocupate in agricultura si silvicultura la nivel regional (46.4%), superioara celei naționale. La nivel județean, cel mai mare nivel al indicatorului respectiv îl dețin județele Botoșani (sub aspect agricol cu 56.8%) si Suceava (sub aspect silvic). Daca pentru Suceava poate constitui un fapt pozitiv, pentru Botoșani este un fapt negativ, fiind si o cauza a gradului scăzut de dezvoltare economica. La polul opus, cea mai mica pondere a populației ocupate in agricultura si silvicultura o are județul Bacău (34.9%). Evolutiv, doar in județul Bacău se constata ca in perioada de analiza o scădere a populației ocupate in agricultura, in timp ce in celelalte județe are loc o evoluție oscilanta.

În industrie cea mai mare pondere a populației ocupate se înregistrează în județul Bacău (28,4%) și Iași (23,5%). De remarcat că în toate județele evoluția a fost oscilantă în perioada de analiză, cu scăderi până în 2000 și creșteri până în 2002.

În sfera construcțiilor se remarcă județul Bacău (6,2%), la polul opus situându-se județul Botoșani (2,0%).

În servicii, doar județul Iași (31,9%) este la o valoare egală cu cea națională, celelalte înregistrând valori inferioare acesteia.

În cercetare și dezvoltare, așa cum era de așteptat lider este județul Iași, cu o pondere de 233 persoane ocupate la mia de locuitori.

• **Somajul**

Somajul înregistrează, în general, valori superioare ratei la nivel național (8,4%). Doar județul Bacău are o valoare apropiată acesteia (9,4%), în timp ce județele Botoșani (11,0%) și, în special, Vaslui (15,9%) au valori alarmante de ridicate. De asemenea, se constată o creștere în anul 2002 a ratei somajului în județele Bacău, Iași, Suceava și Vaslui. Totodată, se observă că rata somajului feminin are valori inferioare ratei somajului în toate județele regiunii.

• **Infrastructura**

Sub acest aspect disparitățile se adâncesc atât între județele regiunii cât și între unele din județe și media națională.

În timp ce județele Iași, Vaslui și Botoșani au cele mai ridicate ponderi a localităților cu rețea de apă potabilă, apropiindu-se de nivelul național, aceleși județe au și cele mai scăzute ponderi de localități cu rețea de canalizare. Se remarcă județul Bacău, cu 55,2% localități conectate.

Cu excepția județului Bacău, unde a avut loc o creștere a localităților care au rețea de canalizare în perioada 1999-2001, în celelalte județe numărul acestora s-a menținut constant.

Privind ponderea drumurilor publice modernizate în total drumuri publice, județele Vaslui și Suceava au cele mai ridicate valori, 26,3% respectiv 29,9%, în timp ce în Botoșani și Iași cele mai mici, 16,8%, respectiv 17,4%. Oricum, acestea sunt inferioare ponderii medii naționale.

• **Sectorul IMM-urilor**

Privind numărul de IMM-uri la mia de locuitori, toate județele regiunii înregistrează la 31.12.2000, valori inferioare celei corespondentului național (17,5/1000). Județele Botoșani și Vaslui au cele mai scăzute valori de 8,7/1000, respectiv 8,4/1000.

Privind structura sectorială a acestora în toate județele regiunii predomină cele ce activează în comerț, unde cu excepția județului Neamț celelalte au valori superioare celei naționale (65,7%). La polul opus se află zona serviciilor cu valori inferioare naționalului (18,4%) și, în general, apropiate între județe. În agricultură se constată valori apropiate între județe și între acestea și național (1,7%), cu două excepții, județele Botoșani și Vaslui predominant rurale și, în consecință, cu valori superioare. În construcții, nu există disparități intraregionale și nici județean-național.

Privind IMM-urile cu capital privat, contribuția la veniturile totale cât și din export este asigurată cu preferință de județele Bacău și Iași și în mica măsură de Botoșani și Vaslui.

În regiunea Nord Est există comunități țintă care pot constitui obiectul unor programe de reducere a disparităților economico-sociale interregionale, până la nivel de comună.

- arii aflate în declin industrial și cu șomaj ridicat, ce includ localitățile Roman, Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Vaslui, Negrești, Huși, Buhuși, Dărmănești, Moinești, Comănești, Pașcani, Hârlău, Târgu Frumos, Târgu Neamț, Botoșani și Dorohoi, cu platformele industriale adiacente;
- a) *aria de zone rurale izolate, cu infrastructură slab dezvoltată, regăsite în cadrul județelor, după cum urmează:*
  - zona rurală care acoperă regiunea de confluență dintre județele Bacău, Vaslui, Iași și Neamț, care se continuă cu zona de vest a județului Vaslui;
  - fâșia adiacentă graniței dintre județele Botoșani și Iași;

- porțiunea situată în extremitatea sud-estică a județului Iași și care continuă în nord-estul județului Vaslui, pe malul drept al râului Prut.
  - Zone cuprinzând grupuri izolate de localități din județul Suceava:
    - Izvoarele Sucevei, Brodina, Ulma
    - Șarul Dornei, Panaci, Poiana Stampei
    - Dolhasca, Dolhești, Manolea, Forăști
    - Gramești, Samoștea, Zvoriștea
- b) *aria zonelor afectate de alunecări de teren și fenomene de eroziune:*
- în județul Botoșani aceste zone sunt situate în zona centrală și de sud – sud-est, în perimetrul delimitat de comunele Ungureni, Trușești, Flămânzi, Lunca, Albești și Ștefănești;
  - în județul Neamț:
    - în nordul județului, în apropierea comunei Pipirig
    - pe ambele maluri ale lacului de acumulare Bicăz
    - în nordul municipiului Piatra Neamț, pe raza com. Gîrcina
    - pe raza comunei Făurei
  - în județul Iași, pe raza comunelor Pîrcovaci și Strunga
  - în județul Vaslui, în bazinul afluenților râului Bîrlad și bazinul râului Elan, zona de sud-est a județului;
  - în județul Bacău au fost identificate 13 zone expuse alunecărilor de teren, situate în partea centrală și de nord;
  - în județul Suceava în raza localităților:
    - Ulma, Brodina, Straja, Vicovu de Sus
    - Vadu Moldovei, Forăști, Drăgușeni, Boroaia
- c) *aria zonelor afectate de inundații, în bazinul râului Bistrița – în dreptul localităților Borca, Costișa, Podoleni, în lunca Jijiei, lunca râului Prut – în aval de acumulara Stîncă-Costești, precum și în județul Bacău, în zona bazinelor hidrografice ale râurilor Trotuș, Siret, Tazlău, Bistrița, Zeletin;*
- d) *aria zonelor deficitare în domeniul alimentărilor cu apă (sub aspectul infrastructurii specifice și al surselor de alimentare – cantitatea și calitatea apei), ce include municipiile Bacău și Iași. Din acest punct de vedere, se poate afirma că majoritatea localităților rurale nu au alimentări centralizate cu apă potabilă.*

8. Egalitatea oportunităților

Problematika promovării egalității șanselor în viața socială pentru ambele sexe constituie o cerință esențială pentru societatea românească, fiind considerată ca o componentă de bază a preocupării pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului. De aceea, stimularea în egală măsură a contribuției femeilor și bărbaților la dezvoltarea durabilă și la progresul societății a căpătat o importanță crescândă în România.

Asigurarea unei egalități reale și a unui parteneriat între femei și bărbați în societatea românească necesită adoptarea unor:

- politici prioritare de repartizare egală a autorității și a responsabilității în muncă și societate, în viața de familie, precum și o participare mai echitabilă în adoptarea deciziilor în viața economică, politică și socială.
- mijloace de intervenție și programe de acțiune de natură să permită femeilor să-și asigure mijloacele de existență și resursele economice necesare traiului, să

dimensioneze echitabil responsabilitățile familiale care revin femeilor și bărbaților, precum și să elimine obstacolele de natură juridică, politică sau de concepție privind asigurarea unor reale egalități a șanselor și o participare corespunzătoare a femeilor la viața publică și în luarea deciziilor.

Aceste cerințe se regăsesc și în „Raportul Comitetului plenar a celei de-a 21-a Sesiune Extraordinara a Adunării Generale ONU 1999”:

„Guvernele să asigure respectarea, protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale femeilor, elaborând și aplicând politici și legislații specifice acestui domeniu. Este necesară coordonarea și armonizarea măsurilor ce vizează promovarea și asigurarea egalității și echității între femei și bărbați în manieră sistematică și în toate domeniile”

Informațiile disponibile din diferite sectoare sunt insuficiente pentru a oferi o imagine amplă a situației actuale a femeilor și bărbaților din România cât și din fiecare regiune de dezvoltare în parte.

Cu toate acestea, în Regiunea Nord Est (la care ne referim) se pot delimita următoarele repere:

- speranța de viață la bărbați este mai mică decât la femei (situația generalizându-se și la nivel de țară conform Lucrării „Femeile și bărbații în România” editată de Comisia Națională de Statistică și PNUD în anul 2000).
- Speranța de viață în mediul rural este mai mică decât cea în mediul urban.
- Rata de cuprindere școlară la toate nivelele este diferențiată în mediul rural față de cel urban, acest indicator ținând la nivel de subregiuni de gradul de sărăcie și de prezenta focarelor de cultura (de exemplu, județul Iași depășește media pe țară, în timp ce celelalte județe sunt sub media pe țară).

Este interesant de remarcat că indicatorul evidențiază gradul mai mare de interes al femeilor decât al bărbaților către învățatură, în mediul urban și sensibil mai mic în mediul rural.

Conform lucrării menționate mai sus rezultă că ponderea persoanelor cu studii superioare în numărul total al femeilor a crescut între anii 1992-1999 de la 70,2% la 75,9%, iar, în numărul total al bărbaților, de la 80,9% la 85%, rămânând cu aproape 10 puncte procentuale mai mare în favoarea populației masculine. Aceasta reflectă creșterea nivelului de pregătire școlară, dar și o oarecare diminuare a decalajului educațional între sexe în ceea ce privește persoanele absolvente de învățământ superior.

Tabelul structurii populației pe sexe evidențiază proporția majoritară a femeilor la nivel regional (50,5% femei față de 49,5% bărbați) și județean, dar în mediul rural se constată o scădere a numărului de femei raportat la cel al bărbaților, exceptând județele Botoșani (50.31% femei față de 49.69% bărbați) și Suceava și Neamt (49.96% femei față de 50.04% bărbați).

Are loc migrația femeilor de la sat la oraș, datorită:

- condițiilor de trai mai scăzute;
- accesului mai mic la învățământ;
- mentalităților discriminatorii mai accentuate.

Se constată că în mediul rural femeile de peste 60 de ani dețin deja o pondere de peste 27% din totalul populației feminine. În anul 2000, la 100 de persoane feminine tinere sub 15 ani din mediul rural, reveneau la 120 femei peste 60 de ani, comparativ cu 100 persoane masculine tinere ce reveneau la numai 86 bărbați vârstnici.

Privitor la indicatorii de șomaj se constată că numărul femeilor șomeri la nivel de regiune este mai mic decât cel al șomerilor înregistrați bărbați, așa cum se poate observa și în tabelul următor:

Structura șomerilor pe sexe în regiune

An	Număr șomeri					
	Total		Bărbați		Femei	
	Număr	Procente	Număr	Procente	Număr	Procente
2000	213608	100	116439	54,51	97169	45,49
2001	166303	100	92503	55,62	73800	44,38
2002	158816	100	89241	56,2	69575	43,8

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2001, 2002, 2003

Această stare de fapt se datorează și următoarelor cauze:

- numărului mare de antreprenori care lucrează cu personal feminin în industria de confecții;

- numărului mai mare de personal sanitar feminin cu calificare înaltă și medie decât cel al bărbaților.
- întreprinderi care absorbau forța de munca cu preponderența masculină ca întreprinderile metalurgice și pentru prelucrări mecanice și-au încetat activitatea sau și-au redus numărul de personal, generând un mare număr de șomeri bărbați .

Privitor la distribuția pe profiluri a absolvenților de învățământ superior se constată ca în:

- domeniul universitar, medico-farmaceutic, economic, juridic și artistic ponderea femeilor este mai mare decât a bărbaților;
- domeniul agricol și tehnic ponderea bărbaților o depășește pe cea a femeilor.

În activități didactice, ponderea personalului feminin este, după cum urmează:

- în domeniul preșcolar 99,8%
- în domeniul primar gimnazial 75,3%;
- în domeniul liceal 62,4%;
- în domeniul profesional 50,9%;
- în domeniul universitar 39,02%.

În domeniul infracțional se constată o ușoară creștere a numărului persoanelor învinuite din rândul femeilor. Cu toate acestea, în continuare proporția se păstrează sub 14% femei și peste 86% bărbați.

Persoane condamnate definitiv aflate în penitenciare arată ca 3,4% sunt femei și 96,6% bărbați.

Deși cadrul legislativ statuează și garantează dreptul femeilor de a ocupa orice funcție în raport cu pregătirea lor, prezența acestora în Parlament s-a dovedit extrem de redusă după 1989, deși se constată totuși o ușoară creștere. Același fenomen este prezent la nivel de Consilii locale și județene.

În domeniul antreprenorial se constată o afirmare reală a femeii, foarte multe afaceri de succes fiind conduse de femei.

De asemenea, se constată că prezenta feminină, la nivel de execuție, în organizațiile neguvernamentale din România este sensibil mai mare decât cea a bărbaților, ceea ce subliniază gradul de implicare a femeilor. Cu toate acestea, în funcții de conducere ale organizațiilor neguvernamentale, la nivel de Președinte procentul este de numai de 11,8% femei, iar la nivel de poziții secundare: coordonator, director, vicepreședinte de 32,9%

De asemenea, la nivel de presă scrisă și audio-vizuală, se constată absența femeilor din funcții de conducere și decizie managerială.

(Datele sunt obținute din „Femei și Bărbați în România” lucrare editată de Comisia Națională pentru Statistică și PNUD.)